

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
București

Cota 11290189

Inventar 782763

[Handwritten scribble]

[Handwritten symbol]

Wm. H. R. B. & Co.
BIBLIOTHECA
CASA
LIT. GRAF.

CHESTIUNEA PROPRIETATII,

DESBĂTUTĂ

DE

PROPRIETARI și PLUGARI

LA

1848.

Președinte

EDITATA

DE

C. D. ARICESCU.

D. P. Rădulescu

BUCURESCI.

TYPOGRAPHIA LUÎ STEPHAN RASSIDESCU.

1862.

26284

Biblioteca Universitară
BU
RESTI
Cota II 290.184
Inventar 782.763

VARIA
R.M.F. 94/95

PROPRIETAR

PROPRIETAR

Handwritten signature

Vicată mea au redat suferință și în ziua
sf. Gheorghe anul 1903, când încep o scriere
în urma zilei. Femeii mele Dolara cu: ma
măncării acut, — făcând ca eu să fiu în
caz în casa mea la masa. și urmărirea
răni la subiectul zilei de azi 23. April 1903.
de voi puteam termina; ar de nu în
partea mea (mea) în biblioteca de
mea un monument nu distrugea și vo
gosi. *S. M. S. S. S. S.*

PREFATĂ.

Văzînd greștatea d'ă se pîtea pîblika, în-
tr'ună singur volomș, toate desbaterile Adună-
rii Legislative de azi în kestisnea rîrală, dîpe
kîm am anșnat în *Românl* No. 185, anul
korent, 'mî am propus a pîblika, kî șpesele
mele, cel pîgin desbaterile importante alle ko-
missiunii de proprietari mi sîteni din 1848,
instituită în virtutea dekretului No. 215 al gî-
vernului provisorîș de atîncî, mi kare komis-
sione avea de pîntă a forma și proiectă de
lege prin kare klîkashîl sî poată deveni mi
ellă proprietarș p'și petikș de lok, kî desub-
gîbire; ka astfel, assignîndu'mî esistența fa-
miliei m'ă vitelor salle, sî se poată interesa
materialmente la apîrarea patriei.

Desbaterile Legislativei de azi în kestis-
nea rîrală sînt kînoskate pîblikului, prin re-
prodîcherea lor în *Monitor* mi în *Românl*; des-

baterile komisiunii de la 1848 snt kgnos-
kste la foarte pdgini, kari mi aceia zimeazt
s se le fi zitat, dpe trecere de 14. ani. Parte din
aceste desbateri s'as pnblikat in *Monitorul* (foa-
ea Gvernalsi) din 1848, iar parte, kiar origi-
nalsl, se afl la D. Rosetti, mi ori cine le
poate kontrola. Ne plache a krede k p-
blikul va puimi k mldumire ayeast o-
per, interesant din toate pntzrile de vede-
re: ea il va konvinge mi mai mult k okes-
tizne ama de vital, ka s aib valoare mi
effekt, zma neapzrat s fi fost desbzts, (k m
a fost kiar in Rssia) de ambele pzrzi inte-
resate, adik de proprietari in indellegere k
zteni, dpe k m binekibzise nagnalsl G-
vern s de la 1848: astfel era mi drept, mi lo-
gik, mi nagnal, mi zman s; astfel n zma resl-
tatsl ar fi fost komplet mi aprobat de tou; iar
kestiznea cea mai ardint mi vital, ar fi zst
o soluziune jst, dzrabil, denlin satisfkz-
toare.

Editorul.

INTRODUCERE

Dreptate-Frăție.

ÎN NȘMELE ПОПОЛУЛЪЇ РОМЪН.

Guvernulŭ Provizoriŭ.

Din zioa de 9 Iunie, kînd proklamația Konstituciei emi la Ișminŭ, la fie-če citire, miŭ de strigări de bșkșrie konsfințirŭ fie-kare articol. La citirea fie-kșrsia rînd emia kîte șn Romșn soldat al viitorimeŭ, gata a'ni sakrifika viața pentrș anșrșrea lși; mi a-čeastș șnanimitate, rarș în istoria lșmeŭ, îngronș pentrș tot d'așna o tiranie întronatș de 17 sekoli; kîte va zile înotarșm în ačeastș desșvîrmitș fericiire, mi nșorșl se ivi pe orizon. Țestia proprietșrii rîdikș șn strigărt împotrivor; mi pentrș țe? pentrș kș nimeni nș a voit șș se gîndeaskș mai serios; pentrș kș nimeni nș a voit șș kreazș kș la 9 mi 11 Iunie gș-nirea mi nedrentatea s'aș sters dșne pșmîntșl Romșnieŭ.

Граді proprietari, voi șintedi partea țea mai lș-

minatъ a прѣиі; ши voi, kare vъ бѣхъгаиі de bogъ-
дѣа Romъніеі, voi oare сѣ фиді прѣина nenogочіреі еі?
Nъ, fraгилor; фиді ши акѣм Romъні ka ши in zilele
de 9 ши 11 Іunie; ши нѣ зѣтаиі кѣ s'a zis: respect
la proprietѣдѣ; нѣ зѣтаиі кѣ петикъл de пѣmint нѣ
poate fi маі mare, de кѣт va пѣtea Patria сѣ vъ des-
пѣгъbeaskъ inтр'єn termen foarte skъrt; нѣ va fi маі
mъlt de кѣт ceea ce addъnarea konstitsantъ, кѣ мѣ-
na pe кѣget, va хотѣгѣ.

Gъvernъl Provizoriъ s'a silit neinchetat сѣ vъ desл-
шеaskъ ka сѣ нѣ маі гѣмѣе ниі єn glas kare сѣ se
ridiче кѣ temeіъ, ши акѣм iarъши deklаръ кѣ dorin-
дѣа tatslor a fost нѣмаі сѣ єmъreze сѣfferingele сѣteni-
lor пѣггарі, ши сѣ statorniचेze soarta lor pe baza drep-
тѣдѣи ши a frѣдѣеі; ши de ачеea deklаръм кѣ нѣ se
va infъдѣша in addъnarea konstitsantъ proektъl proprie-
тѣдѣи, de кѣт kind va fi desбѣтѣт кѣ matsritate ши
хотѣгѣт de o komisie alkъtsitъ de пѣгѣіle interesate;
asfel ka, prinтр'o inгелецере Іѣмъritъ, сѣ se dea а-
честеі chestii grele o solъдѣе frѣдѣeaskъ. Gъvernъl de-
kretъ сѣ se alkъtsiaskъ o komisie пентрѣ proprietate
кѣ kindъ єmъtor:

Art. I. Se va inтokmi єn нѣмъг de o noтрivъ de
pronrietari ши сѣteni клѣkamі.

Art. II. Fie-kare jъdeгъъ va trimite kite єn de-
nstat ales din partea клѣkamilor, ши altъl din partea
pronrietarilor.

Art. III. Aleцerile se vor face la 25 ale ачестеі
Іsni in канitalele fie-кѣrsia jъdeгъъ.

Art. IV. Toate satele de клѣkamі din jъdeгъъ vor
trimite kite єn alegъtor kare impъeєnъ vor aleцe pe
denstatsl lor.

Art. V. Toți proprietarii jădețelși addănîndșse în kapitala jădețelși vor alepe ne denștatșl lor.

Art. VI. Toți așemți denștașl șș se afle în Bșkșreșșl pînz la 1 ale viitoarei lșnș.

Art. VII. Sșre a întîmîna keltșelile șe aleșlș șștenș vorș avea kș mederea lorș așl în Bșkșreșșl lș se va da de la Stat ne fie-kare zi kîte 3 șfanșl.

Art. VIII. Kînd se va addșna Komisia, Gșver-nșl va nșmi ne Prezidentșl eș, kare însș nș va avea vot în diskșșie.

Membrii Gșvernșlș: *Neofit*, Mitropolit al Șngro-
vlaxiei. *St. Golesks. I. Eliad. N. Minko. N. Bșlșesks. K. A. Rosetti.*

N°. 215. 1848, Ișlie 9. ¹⁾

Dreptate-Frăție.

ÎN NȘMELE ПОПОЛЪЛЪИ РОМЪН.

Locotenenșa Domnșcș.

D-șl Ministrș al trebilor din nșșntrș.

Komisia întokmitș prin dekretșl kș No. 215 pen-trș desbaterea drentșrilor proprietarișemșl, fiind tre-bșîndș a intra în lșkrare, Lokotenenșa orîndșșște prezident la așeasș komisie ne D. Alekș Rakovișș, iar vișe-prezident ne D. I. Ioneskș, kș vot nșmaș konsșl-tativ, iar nș mi deliberativ. D-ta dar, șșkîndșșle kșnoskșșș orîndșșirea, ŝi veș invita a se ŝnșlepe kș denștașl tri-

¹⁾ Monitorșl No. 4.

mimi din partea proprietarilor și ȕrganilor pentru alkȕ-
țirea achemții komisiī, și a încheie lȕkrarea, hotȕrîndale
atȕt zioa kînd aȕ sȕ încheapȕ, kît și lokȕl unde aȕ sȕ
se adȕne; tot de odatȕ le vei da și instrȕkȕii deslȕmi-
toare de misia D-lor, kare sȕ întrȕ a imȕȕka deo-
sebitele interese.

Domnȕl Ministrȕ din nȕentrȕ va adȕce la înde-
plinire aȕest dekret.

Membrii Lokotenentȕi :

I. Eliade. N. Goleks. Xr. Tell.

No. 408. 1848. Aȕȕst 5.¹⁾

La 9 a le aȕestia (Aȕȕst) s'a deskis seanȕa
komisiȕi ȕe este adȕnatȕ ka sȕ desbatȕ ȕestia pro-
priȕtȕȕii. — D. K. A. Rosetti, Direktorȕl Ministe-
riȕlȕi din nȕentrȕ, însȕȕinat de D. Ministrȕ a o des-
kide, ȕinȕ ȕrmȕtorȕl kȕvînt. — D. Eliade, ȕe se a-
fla faȕȕ, imȕrovizȕ ȕn kȕvînt prin kare dovedi kȕȕ
de drent este aȕest artikol al Konstitȕȕiei. Apoi sean-
ȕa, sȕbt prezidenȕia D. Aleksandrȕ Rakoviȕȕ și viȕe-
prezidenȕia D. Ioneskȕl, agronom, întrȕ la lȕkrȕrile ei,
kare nȕȕȕȕȕim kȕ vor fi vredniȕe de întiiȕi aleșii
al naȕiei Romȕne.

„Astȕzi, Domnilor, mȕ simȕȕ ȕel mai fericit
dintre toȕi oamenii, kȕȕi m'a ertat ȕerȕl sȕ zik eȕ
întia vorȕȕ în întia adȕnare de Romȕni. — Și
pentȕ ka întia vorȕȕ sȕ fie vrednikȕ de aȕeastȕ a-
ȕȕnare, repȕt întiile kȕvinte ale proklamȕȕiei: „паче

¹⁾ Monitorul No. 12.

voș! pentru că vi se vestemte libertate voș.“ —
Domnilor! în acest minst nș este niș o inimș kare
nș bate de fericiire, nș este niș o okiș kare nș
este șmed de lakrșmile bșkșrieș; pentru că așeastș
adșnare este intșișl kșrkșbeș al fericiireș ce s'a arștat
pe șerșl libertșdii, — pentru că kș deskiderea a-
șemtiș seande se deskide mi kartea drentșdii, kartea
lși Dșmnezeș.

„Sokotesk de prisos, Domnilor, șș vș adșk a-
minte șșferinșele noastre, kșnd fie-kare dintre voi are
șel pșșin kite o ranș nevindekateș inkș; așeea șe
nșmaș mș sokotesk đator a vș șșșne este, kș mor-
mintșl din kare emișșm e gol inkș, mi kș noi kș
toșii șintem inkș la gșra lși. Dșmneavoastș pșșeđi
șșl șșmleđi kș nenoroșirile đșrii; mi Adșnarea șea
konstitșantș ne va da mșșș șș ne șrkșm kș toșii
ne skara lși Dșmnezeș — mi așa va fi! — Singș-
rșl nșorș șe a intșnekat libertatea noastră, a toșt
kestia proprietșdii. Inșș akșm nș ne maș temem; nș
ne maș temem, pentru că așeastș adșnare în kare se
aflș șnșl lingș altșl, șel bogat kș șel șșrak, șel fe-
ricit kș șel nenoroșit, șela șe avea toșșl kș șela
șe nș avea nimik, șela șe erea șșșin kș șela șe e-
ra rob, — în așeastș adșnare, zik, fșkșștș intokmaș
đșpș kșvintele lși Iișșș, Dșmnezeș va fi în mișlokșl
eș; mi akolo șnde este Dșmnezeș, toșii șșnt fragđ; mi
gșrile kınd se deskid șure a vorbi, reșșlind așrșl
șel kșrat al frđșiei, vor roști negremit legea lși
Dșmnezeș.

„Fragđ șșteni! trebșe șș inșelegeși bine kș
voi, mi nșmaș voi șșnteđi Đara Romșneaskș; pentru că
voi șșnteđi đoș milioane mi jșșștate, pentru că pi-

nea ce xrgneste ne tot omel voi 'i o daci; voi aci
fckst toate kasele achesta, voi aci fckst toate kate
se vbd ne pmintl acesta romnesk; mi iarshi
voi sentedi in stare s ferici di para mi s o abra di
de ori ce rele; mi trebze s stidi k pnb akem
voi aci fost cei mai nenoroci di, pentrs k Dsmneze
se mniase ne para achesta. Akem ins strigrile
voastre ajnsers pnb la chersi; mi Dsmneze ne bine
kzvnt; mi ayeia ce nnt eri era s stpnii vomtri,
se skelar mi rnsers langrile robiei, mi se fckst
din stpnii fragi ai vostri. — Ins akem mi voi
trebze s' i izbidi; trebze s inlegedi k prekem
n era drent mai nainte s mncidi zi mi noante k
sdoarea frnii mi s n avei nimik, tot astfel mi
akem n este drent s lzm ne nedrentate mi fbr
despbgbire averea celor-l aci. — Kibzidiv dar
k todi frdeste, ka s gsidii mijlokls prin kare
s fidi mi voi terici di, mi fragii vostri proprietari
s n rmiie in pagrb.

„Fidi linistii in desbaterile voastre; vorbidi
sntos mi ne rnd, lsmnadi ne yeia ce se abat din
neshind; fidi sigri k achemi oameni ce nnt eri era s
stpnii vomtri, astzi sent gata s dea din al lor
kiar, ka s fie fragi k voi, mi s v sgreze nenor
ocirile.

„Mi voi, alesi proprietari, voi partea cea mai
inteligent a naciei, daci mi voe ka in nemele a 18
veakri de sferinde, s v rog s n zitadi k Dsm
neze a fckst pmintl pentrs todi; k nmai pro
rietatea innobileaz sflet; mi k daka toate sf
letele n vor fi nobile, vei fi tot d'azna in primej-

die de a pierde totși, la ori ce invazie de streini, la ori ce dreaptă minie a țerșii.

„Џитацiвъ кіте jerte fькьгъ Ѣнгъriи, vecinii noștri; ши vedeцi къ noi нъ jertfirъm nimik pиnъ akъm; vedeцi bine къ аведi вn mиna voastrъ firъl vieцiи Rominilor; o mikъ patimъ, шn mik egoism, o mikъ neиnđeleцere kiar, poate съ ne uiarzъ pentrъ tot d'азna.

„Domnilor, 18 veakъri ișptarъm; ши iatъne tot tarî, tot Romъni; pentrъ къ Romъnъl are ne stinđardъl lъi kъцhea mиntșirei; пe kъцhea ацeea dar съ jъгъm къ vom mъri Romъni; къ kъцhea вn mълъ съ strigъm: Тъriaskъ Romania! Тъriaskъ вntiи aleșii аi Romъniei! 1)

---

1) Monitorul No. 10.

COMISSIUNEA

ДЕПУТАЦИЛОР СЪТЕНИ ШИ ПРОПРИЕТАРИ.

I. ШЕДИЦЪ.

10 Avgst 1848.

*Seanța s'a încheiat la 9 ore sâbt prezidenția vice-preziden-
tslî D. I. Ionesks.*

În șnamitate s'aș hotărît a se începe lăkrările komisieî; însz nșmai kibzînd, dar nexotărînd nimik, pînz nș se vor adșna topî deputații, pentrș a kșro-ra venire șz se chearș kșvenita lăkrare din partea gș-vernșlș.

Adșnarea a nșmit o komisie, alkștsîtz din DD. Fșndșpeanș, Robesks, Tșrșea mi preotsl Neagș, pen-rș a cheřeta mandatșrile de denștat ale tștslor de-putașilor.

Adșnarea a nșmit o komisie, alkștsîtz din 4 de-putașî, pentrș a lăkra regșlile disșiplinare în lăkrș-rile adșnșrîî.

Seanța s'a sșsșpendat pentrș a da timșel trebșî-

toriș lăkrării acestor două comisii. Și la 12 ceasuri seamă iarăși s'a deskis.

Vice-Prezidentul komonikă adunării lăkrarea komisieii întokmite pentru reglile disiplinare, și adunarea întreagă a adontat instrăkțiile făkate pentru îndatoririle deputatului, sekretarului și a prezidentului.

Dăne artikolul 1 al acestor instrăkții, adunarea a ales doi sekretari din sinul său, și a hotărât de a se cere doi skriitori de la guvern.

Komisia, întokmită pentru a cerceta mandatările deputatilor, a raportat că din partea sutenilor sunt fagă 14 și din partea proprietarilor 8. Adunarea a votat ca această listă să se trimeadă guvernului și se komuleta numărul deputatilor; și că komisia va rămânea permanentă până la sfârșitul cercetării tuturor aktelor a tuturor deputatilor.

Ordinea de zi kema adunarea la a diskuta kinașel cel mai nimerit și se face semănăturile de toamnă

Preotul Neagă, D. Lenchi, D. Radă Chesmeska și D. Robeska aș ceret parola.

Preotul Neagă: Părerea mea este: kînt pentru arătările dintr'această toamnă kare vor slăji și pe hrana anșului viitor, fiind că obșteaska adunare și pe hotărîrea celor de kviindă și s'a înčenst, însă vremea arătărilor de toamnă a venit; achi arată zăni că adikă fiind dăpă dreanta noastră Konstityție ce îndrăjdăm că ajătorul lui Dumnezeu să se rekșnoaskă pe srijinitorul nostru Săltan.

Kînd se va vedea tot lăkșitorul slobod și și va mai fi dator săă rob proprietarului și tot avelamă zice că arătările ce le făcea proprietarii prin lăkșitorii, akșm ține să le făkă fiind că proprietarii nămai

aş klăkamî, mi zice că, râmînd acele lokşri nelă-
krate, va isvorî foamete în dară fiind că ȕrani sânt
leneşî.

Акѣм întreb mi eş, kîđî proprietari de momie
aş arrat că însuşî plăşgările lor, mi rodăl ačela 'l-aş
strîns că kiar braşele lor? adevărat că ničî şnel.

Vrea să zică, că acele arăţări că klăkamî le aş
arrat, le aş strîns, le aş băgat în magaziî.

Чe folos aş făcăт proprietariî că acele prodăk-
te ȕriî noastre, kare prodăkte sânt adănate prin să-
doarea lokşitorilor ȕrani klăkamî?

Iată чe: le aş ȕinst prin magaziî kîte doî treî
anî, grămădind şnile neste altele, mînt чe a venit
vremea să vie Englezî, Frančezî mi alđi — să dea
kîte lei doş sşte činčî-zeyî pe kila de grîş, kîte lei
doş sşte kila de porşmb, kîte lei şna sştă treî-zeyî
kila de meiş, mi kîte lei şante-zeyî mi činčî, ont-zeyî,
noş-zeyî kila de orz. Акѣм, kare de kare din pro-
prietari să fie mai grabničî a'mî demerta magaziile
de prodăkte mi a'mî şmulea kasele de aer mi de ar-
şint, atît de la franđî nomtri sşs arăţăđî, kît mi kiar
de la klăkamî D-lor kare din nenoročire aş fost
bolnavî saş 'î aş mşrit boşl de enizootie.

Акѣм чe fakş Domniî proprietari kînd imî văđ
kasele pline de aer mi de arşint? aleargă zioa mi
noantea a mai găsi şn petik de pămînt, să'l răs-
kămpere, dar însă să aibă mi kîđi-va klăkamî ka
în kărîndă vreme să mai fakă vre o doş rîndări de
kase, kăčî în acele în fiinđă nă o să înkăpă arşel
mi arşintşl adănat, nă prin şrmele sale, ničî prin
braşele sale, či că bičşl săş şnit că al dorobanđă-

Isi isvorit din reglamente. Aceasta a scapat para din foamete? — Fragilor, eș krez kȃ nȃ.

Ce dar akȃm sȃ facem sȃ fie mai bine în de obște? Sȃ înkȃnoștiindȃm tȃtȃlor lokșitorilor dȃrrii noastre, — atit Domnilor proprietari mari kit mi proprietarilor mici, kare, de mi nȃșmi kȃnoamte proprietatea sa kit e de mare, fiind kȃ nȃ s'a xotȃrit de obșteaska adșnare konstitsantȃ ce neste pȃșin are sȃ fie, dar însȃ se kȃnoamte slobod din robie de la jȃrarea Konstitsȃiei, — sȃ arge fie-kare, atit Domnii proprietari mari kit mi proprietari mici, kit va soko-ti prin pȃșindȃ sȃșmi adșne.

Și fiind kȃ proprietarilor mici nȃ le e kȃnos-kȃșȃ proprietatea lor, kȃm ziseiș mai șșș, sȃ fie mȃtișt fie kȃrșia ka sȃ dea a zecȃa parte din rodȃl ce va eși pe anșl viitor din semȃnȃșȃrile de toamȃș. Însȃ aȃeasȃ zecȃialȃ va fi dator fie kare lokșitor a o dȃșe, kȃ kȃrșl sȃș, la aria proprietȃrșlȃi pe moșie.

Poate sȃ zikȃ, kȃ proprietariii mari nȃ se mȃl-dȃmesk kȃ zecȃialȃ; însȃ noi am zis prin Konstitsȃie „drenate, frȃșȃie, respekt kȃtre proprietate, respekt kȃtre persoane.“ Iatȃ eș zik kȃ e destȃl respekt kȃtre proprietate, kind ũ dȃm obișinșita zecȃialȃ fiind kȃ aȃeasta s'a șrmat mi în vekime, de kare vom da dovadȃ, kȃ n'a pȃștȃ strika reglamenteșl. Kind are țineva șnș kapital de zecȃe miș de lei pȃșindȃl kȃ dobȃndȃ în kȃrșșl șnș an, aș nȃ va țȃa o mie de lei zecȃialȃ, saș pravilnikȃ dobȃndȃ? Mai avem mi altȃ dovadȃ:

O persoanȃ șmȃ face o moarȃ, kȃ pȃștere de la sine, mi mȃnșemte mikeltșemte Dȃmnezeș mȃtie kitȃ

pentru interesul acesta; adevărat că e proprietatea sfîntă a celui ce a făcut-o; mi ce ia el din venitul acestei mori? zechiala. Iată dreptate, iată frumie. Iar proprietatea de pămînt kare nimini n'aș lăkrat la favorea acestșî pămînt, fiind că mîm, că nșmaî Tatăl cel cheresk singur a făcut acest pămînt mi 'l a dat fiingelor însșflegite făkște iar de însșmî Tatăl șure a se xrbni pe acest pămînt, zikînd: kreșteșî mi vș însșlđiđî mi șmpleșî pămîntșl mi'l ștbnîniđî pre dînsșl, acestșî proprietar ne kșnoaștem robî, fiind că el ne a făkșt, mi toate kîte avem de la el este, noi șntem ai lșî mi el făkștorșl nostrș: acestșia ar trebșî șb'i đșm tot, dar nș ne chere nimik, fiind că mi noi șntem ai lșî mi el ne đș toate kîte avem, fbrș de kîț ce ne chere? șb'l ișbim ka pe șnș tatăș atîț de bine făkștor, șb ne ișbim șnșl pe altșl ka pe sine, șb fim fragđi fiind că șntem fiî lșî.

Apoi dar, de ce acest proprietar de pămînt, pe kare pămînt nș'l a făkșt el, șb nș se mșlđșmeașkș kș zechiala rodșlșî ce va eșmî dintr'însșl?

Vrea șb zikș că, de mi nș'l am făkșt eș, dar 'l am kșmpșrat kș banî. Însș eș am arștat kș ce fel de banî 'l a kșmpșrat; kșchî pămîntșl đșmitale ar nștea mșlt șb ștea, mi banî nș'đî ar mai da, dakș noi n'am fi șmulșt magaziile đșmitale de prodșkte mi kasele đșmitale de așr mi de arșint.

Saș vrei șb zichî că 'l ai lșat ka sabia din veakșrî șitate, dar noi oare șnde vom fi fost? nș vom fi fostkș đșmneata? ba înkș mi se pareșmi alta, oare de kind 'l ai lșat kș sabia, pșzits'lai kș sabia ka șb nș kalche nișor strein pe dînsșl? mie mi se pare că mai mșlt ai vrșt șb'đî pșzeshî proprietatea vieđî,

mi îndată ce ai văzut că vine vrăjmaşul asupră'ni
să o psteră asupra altia, dămneata ai sokotit că ve-
nirea acestora oare nă va da sfirmiit proprietyii vie-
dii dămitale.

Ai lăsat pămîntul cel lăsat că sabia să se kal-
ce de sabie, mi ai emit dintr'însul spre skăparea pro-
prietăii viedei ne kare o avem tođi de sfînt.

Iar proprietatea dămitale, pămîntul, vine di 'l-a
păzit de nă s'a nă altel în lokul dămitale stăni-
tor ne el?

'L a păzit plăgarul, vierul mi tođi lăkrătorii de
pămînt că sabia smereniei sale mi că sdoarea fedii
sale; că smerenia ađ îmblînzit sabia vrăjmaşlă,
că sdoarea ađ xănit, atît ne vrăjmaşii la kare mădi
s'ađ mi jertfit, căt mi trecherea znei năteri asupra al-
tia. Iar dămneata, Domnule proprietar de pămînt, nimik
nădi năsa de chele deskrise, ci 'di năzeai viađa, 'di
ai skăpat'o, o ai, fi că ea; de ce dar akăm nă te
mădămentii că zechiala ce va emi din rodul propri-
etyii Dămitale, ce ai lăsat în perzare?

Frate! mădămentete că zechiala nînt se va xo-
tări mă bine de obşteaska adănare; iar de nă vrei
Dămneavoastă, fragilor proprietari mări, să vă mă-
dămii că zechiala din rodul ce va emi din pămînt,
apoî să kănoamte că D-voastă veđi fi priăinşitorii
prin kare ar nătea veni foametea în ăar; iar daka
că mădămire vă va fi, apoî noi kănoamtem în dăxul
dămneavoastă şu dăx de înfrădire şnit că al nă-
tră, mi aşa fiind, lăkrători de pămînt slobozi, vor a-
dăce mă mălt rod, de kît în trekădi ani, mi va is-
vorî bilăşăşul, fiind că fie kare lăkrător de pămînt,
se va sili a mănci mă mălt, ştiind că lăkrează fie

kare pentr̃s interes̃s̃l s̃b̃ŝ, iar ñs nentr̃s al altsia, de k̃it va da ñsmãi zech̃iala p̃m̃int̃s̃l̃i kare n'are at̃ita apromiere de robie, fiind k̃b̃ k̃ind e çineva rob ñs mãi l̃skreaz̃b̃ pentr̃s sine, çi pentr̃s s̃t̃p̃ñs̃l̃ s̃b̃ŝ ka p̃ñt̃ ak̃sm. **Ш**i шt̃ig̃i d-voastr̃b̃, k̃b̃ s̃n fel de b̃sk̃erie mi pass̃r̃i ãŝ boĩi k̃ind ĩi d̃ŝçe çineva la j̃sg, mi alt fel de b̃sk̃erie mi pass̃r̃i k̃ind ĩi desj̃sg̃b̃ çineva mi le d̃b̃ dr̃sm̃s̃l̃ la p̃sh̃s̃ne, mi se pare k̃b̃ are alte si-linge.

Ama va fi mi k̃ind vor fi l̃ks̃itor̃ĩi slobozĩ a m̃s̃ñçi k̃it le va sta prin p̃st̃ing̃b̃, vor skoate rod̃s̃r̃i îndoite din p̃m̃int̃s̃l̃ d̃ŝr̃ĩi Rom̃̃nesh̃i d̃s̃p̃t̃ k̃sm̃ es̃hea în añĩi trek̃s̃d̃ĩ, mi d-voastr̃b̃ l̃s̃ind zech̃iala din açel rod, m̃s̃lt̃ veç̃i avea mare folos mi prin s̃rmare ñs perdeñĩ nimik.

Шi pentr̃s k̃b̃ în d̃s̃x̃s̃l̃ nostr̃s̃ ñs e niç̃i s̃n d̃s̃x̃ de silsire sãŝ nedreptate, mi pentr̃s ka s̃b̃ ñs se miç- neask̃b̃ frag̃ĩi nom̃tri p̃roprietar̃ĩ mar̃i, zicem k̃b̃ ar fi de k̃s̃viing̃b̃ s̃b̃ se îndatoreze l̃ks̃itor̃ĩi, a'î arra mi p̃roprietar̃s̃l̃i lok̃s̃rile çe le ãŝ aṽst̃ ansl̃ trek̃st̃ arrate, îns̃b̃ dak̃b̃ va voi p̃roprietar̃s̃l̃, mi tot odat̃b̃ va fi dator a pl̃tĩi fie kare zi de pl̃sg̃ în lok̃ s̃nart, adik̃b̃ k̃ite zile va façe în arg̃t̃s̃r̃b̃, k̃b̃ pl̃sg̃s̃l̃ întreg, k̃ite lei zech̃e; iar kare din p̃roprietar̃ĩ vor voi a r̃s̃ne de- liñt̃, apoi s̃b̃ pl̃teask̃b̃ k̃ite lei çinç̃i-s̃nre-zech̃e zioa de pl̃sg̃, mi tot o dat̃b̃ s̃b̃ se fakt̃ k̃s̃nosk̃st̃ în de ob- s̃te, k̃b̃ ne de o parte p̃roprietar̃s̃l̃ ĩm̃i va înk̃inç̃i k̃sm̃ va mi pentr̃s str̃ingerea açestor p̃rod̃s̃kte mi ĩm̃i va g̃r̃si oameñĩ prin b̃s̃ñt̃ înoial̃t̃, iar ne de alta lok̃s̃itor̃ĩi s̃b̃ fie slobozĩ a'mi arra toate lok̃s̃rile çe le ãŝ aṽst̃ ansl̃ trek̃st̃ arrate, or̃ĩ în çe șom̃ie vor fi, mi de va mãi çere treb̃șiñça, vor p̃stea arra mi în ñr-

loare, tot odată va fi cunoscută tătălor în de obște
ka ayeasta s'ă se șmeze nșmai la semăntășrile dintr'.
ayeastă toamnă, iar de aci înainte dăpă kșm se va
leși de Obșteaska Adșnare ¹⁾

În kșrsăl ayeștei kșvintășrī, preotșl întrebșingă
oare kare kșvinte înveninate așșura proprietarilor,
șii s'a făkst bșgare de [seamă de kătre viče-pre-
zidentșl.

Vice-prezidentșl adșkind aminte preotșlșī prin-
cipșl Mīntșitorșlșī, kă chea che dīe nș'șī playeșă nș
fačī altora, a zis kă dijma este o robie kare ar a-
pșsa atit pe proprietar în înșelessl în kare ar voi
a se aplika pe viitorime, kīt șii pe sștean; kă dș-
cherea șnșī pronietar în dșrī streine nș însemnează
kă a lșsat proprietatr, kă pșzirea șneī proprietășī
de sșteni nș'ī dș drentșl de a o lșa sșteanșl în sș-
pīnirea sa.

D. Lenčī a deklinat kompetenșă D-sale, dekla-
rīnd kă mandatsl sșș il mșrșinente nșmai întrș al-
kășșirea proektșlșī proprietășī, kare șii ačela ne-
find definitiv, de vreme che are a se șșușne kibșșireī
șii xotășrīreī viitoareī konstitsante adșnange, kă atit
mai virtos nș este în kădere a înșingă șn proiect
șnečiale, kare ar fi sș se pșe șii în lăkrare tășă de
a treče sșbt kontrolșl konstitsanteī. A mai adșogat
D. Lenčī kă pe kīt ar fi de rea o pravilă veke
este de prinčip de a o respekta pīnă s'ar înșingă chea
noșă prin organe legișite; șii kă dakă gșvernșl a
sokotit kă nș este de așșns organșl administrativeī
sale aștoritășī ka sș sșbstișiaskă o pravilă noș la

¹⁾ Monitorșl No. 13.

pravila cea veke pînă la înființarea konstituanței, singură kompetentă într-o asemenea, mi-aș avuți de treburile kibzirea mi-aș hotărîrea acesței adunări de proiecte propriu-zise, D. Lenți, al cărui mandat este mîrginit numai în înființarea proiectului propriu-zis, este mi-aș mai puțin în a decide de a hotărî ceva despre asemenea; mi-aș sosită de a sa datorie să reklame ordinul zilei asupra unei chestii ce trece peste competența mi-aș înmîntarea adunării a cărui este membru.

Vice-prezidentul zice că deciziile de care vorbi D. Lenți ne sînt cunoscut; mandatul său nu poate nimeni a-l întrebînd în alte chestii, nimeni nu-i cere nimic o hotărîre. Guvernul cere părerea noastră, leminile mi-aș experiența noastră, pentru măsurile ce sînt de luat spre a se face în darul semănăturile de toamnă. Din toate ce a zis D. Lenți nu vîd vre-o altă părere a D-sale de kît că legea veke să se ducă pînă la alta noș; în kît asupra reclamației de ordine de zi, asupra acesții chestii adunarea a răsunat askăltînd mi-aș părerea următoare:

D. Rada Yasvesks, impresiune că denotă din partea sîtenilor din județul Brila, s'aș zis mi-aș iskălit o părere pe care o aș susținut. Părerea asemenea este că să se face semănăturile de toamnă de lokșitorii județului ne zînd vor găsi lokșiri de semănat, lokșiri de rod de grîu; mi-aș să semene ori zînd va plăcea lokșitorilor pe moșie; mi-aș apoi spre a nu aduce pagubă proprietății, să i se dea pentru pămîntul ce i s'aș luat din tot rodul ce va emi, dijma.

D. Robesks a propus, că sîtenii să are pentru proprietar un pagon mi-aș jumătate, mi-aș sîtenii pentru dinșii

kit vor pșteea; mi apoi s'ă se pștească de ambele părți, p'ămint'ăl proprietar'ăl'ăi mi m'ănka s'ătean'ăl'ăi.

La aचेаст'ă p'ărere, mai to'ăi denst'ă'ăii s'ăteni a'ă manifestat neinvoierea lor.

Vice-prezident'ăl, rek'ănit'ăl'ănd p'ărerile de s'ăs, a l'ăat 'ăns'ăr'ăinarea de a le s'ăp'ăne g'ăvern'ăl'ăi; mi apoi a eks'ăs rezioanele pentr'ă materia de ordinea de zi, kare pe m'ăine s'ă ad'ăntat a fi desbateri as'ăpra s'ăm'ătoarelor do'ă fante.

Este liber pe m'ănka sa s'ătean'ăl?

Este liber pe p'ămint'ăl s'ă'ă proprietar'ăl?

Sean'ă s'ă r'ădikat la 2 ore.

S'ăbskris: *Vice-prezident'ăl I. Ionesks.*¹⁾

II. ШЕДИНЦЪ.

11 Avgst 1848.

Sean'ă s'ă prezidat de Domn'ă Prezident Rakovi'ă.

D. Prezident'ăl a p'ăss a se 'ăiti n'ămirea sa de Prezident mi a D-l'ăi Ionesk'ă de *Vice-Prezident*. A l'ăat k'ăn'ăntind'ă de reg'ălile dis'ăplinare ad'ăntate er'ă de Ad'ănare, mi a p'ăss s'ă se 'ăiteask'ă lista f'ăk'ăt'ă er'ă de denst'ă'ăii veni'ăi, la kare s'ă mai s'ăporit D. Laxovari, denst'ăt din partea proprietarilor j'ăde'ă'ăl'ăi Argem'ă. Mi v'ăzind k'ă n'ă s'ănt to'ăi denst'ă'ăi f'ă'ăt'ă a p'ăp'ăss k'ă n'ă ar trebsi Ad'ănarea s'ă intre 'ăn l'ăkrare; 'ăns'ă fiind k'ă er'ă s'ă x'ăt'ătit ka Ad'ănarea s'ă intre 'ăn l'ă-

¹⁾ Monitor'ăl No. 11.

kr̄t̄r̄i p̄reḡt̄itoare, dar nimik xot̄r̄itoare, p̄in̄b la kompletarea n̄sm̄r̄sl̄i dep̄staḑilor, s'a f̄k̄st̄ḑ ḑn adres̄ la Ministr̄l celor din intr̄, postitor pen'tr̄e venirea dep̄staḑilor; Ńi se p̄reḡtea in̄cheperea seanḑii.

D. Laxovari a ad̄rogat k̄b in̄j̄sdeuḑl Viḑcea proprietarii niḑi n'aḑ voit s̄b se ad̄rne ka s̄b n̄smeask̄b pe dep̄stat.

Viḑe-Prezidentsl a citit preskripts̄l verbal, kare s'a adontat de ad̄nare k̄b o sinḡr̄b observac̄ie a D-l̄si Lenḑi k̄b, es̄n̄n̄d̄sse opinia sa, n̄b s'a trek̄t mitemeisrile pe kare o realiz̄b. De aceea D. Ionesk̄ ḑi a dat karte alb̄b pen'tr̄e a Ńi le redige sinḡr̄.

D. Prezidentsl a prop̄s̄ in̄ desbaterea ad̄n̄r̄ii ordinea de zi, kare era: de este liber om̄sl pe m̄nka sa Ńi proprietar̄sl pe p̄m̄nt̄sl s̄bḑ?

D. Laxovari a cher̄t parola ka s̄b vorbeask̄b in̄ medinḑa viitoare, iar din ad̄nare nimeni n̄b a l̄xat k̄v̄nt̄sl; ḑi toḑi se in̄voir̄b a sf̄inḑi acele doḑ principii, Ńi prezidentsl se retrase.

D̄sb̄ k̄it-va timu, medinḑa se in̄chep̄e iar̄Ńi tot as̄m̄ra celor doḑ principie Ńi t̄cherea tot ḑrma.

D. Ionesks, Viḑe-prezidentsl, r̄p̄ne t̄cherea, zik̄nd: Domnilor̄ḑ, sokotesk̄ḑ ka s̄b p̄nem Ad̄narea in̄ desbaterea propozic̄iilor f̄k̄ste, treb̄e s̄bḑi deskidem ḑn k̄im̄: s̄bḑi ar̄b̄tm ḑn dr̄m „este sf̄int̄b proprietatea pen'tr̄e k̄b este prod̄sk̄ts̄l m̄nḑii; este sf̄int̄b m̄nka pen'tr̄e k̄b este s̄doarea m̄nḑitor̄sl̄i.“ Aceste doḑ principie s̄nt k̄nosk̄ste kiar de Reglaments̄l Organik, in̄ kare raport̄rile n̄sse in̄tre d̄insele, fiind f̄k̄ste n̄sm̄ai din partea boerilor, aḑ dat mai m̄lt̄b valoare p̄m̄nt̄sl̄i de k̄it m̄nḑii, a k̄ria reprezentanḑi niḑi

n'aș mîist nimikș, niçi nș s'aș invoit kș dînsele, niçi nș a jșrat ne dînsele.

— Аша este! strigarъ într'șn singșr glas tođi denștađii ștenilor.

D. Ionesks. — Tokmeala dar koprinsъ în Regșlament a fost fșkștș de o parte nșmaį fșrș învoirea și a đșranilor, kariį atit în Moldova kft și în Țara Romъneaskș aș simđit asșpirea fșkștș, ajšnși fiind în șa mai mare tikъloșie.

— Аша este! repetarъ într'șn singșr glas tođi de nștșđii ștenilor.

D. Ionesks. — Prin șrmare, bșnș đarș, adikș bșne prinșie; însș rea tokmealș, đșnș kșm zice proklamadia; de așea niçi nș ne mai nștem đine de Regșlament, il desfinđșm, fiind kș în tokmeala lși a robit mșnka mșlđimeį popořlși.

Șn denștat ștean, *D. Linan* strigș: Bșnș đarș, rea tokmealș. Altșl: proprietatea este șfint, mșnka este șfintș, șfintș! dar nș s'aș đinst de Regșlament.

D. Lenui. *D.* Prezident șș ia în bșgare de șeamș așest kșvint.

D. Ionesks. — Regșlamentșl a întrođș destșle abșzșri.

D. Lenui. — Țerș parola.

D. Ionesks face 'istoria proprietđii, arștind kș đșmintșl đșrș este koprins de kolonizadiį individșale, iar nș de șzșnadiį; prin șrmare, prinșieł demokratik a fost baza impșrđireį lși; iar nș așel rșșboi-nik, kare este bazș đșmintșlși în Asia, Serbia, șnde Șșltanșl este proprietar a tot đșmintșlși, și lșkrșto-riį lși ii plștesk kirie. A șriđimit kș proprietatea, așa kșm este aștșzi în đarș, trebșe șș fie neatinsș;

кѣчи де не vom atinѣ facem o nedrentate, ши про-
blemxl нѣ'l deslegѣм; аичі а доведит адскѣнд ла аб-
сърдитате о импѣрѣ а пѣмѣнтлxl, зикѣнд кѣ де vom
импѣрѣ астѣзи пѣмѣнтл, neste zече саѣ доѣ-zechі de
ані, импѣрѣндѣсе попѣлаѣа, іарѣши о сѣ venim ла
импѣрѣеалѣ; ши аша дѣн импѣрѣеалѣ ін импѣрѣеалѣ,
астѣзи не vom atinѣ де дrentxl пропrietarilor де фа-
дѣ ін favorxl пролетарилор, ши neste кѣтва тѣмп vom
фі педенсѣи; кѣчи преkѣм пролетаріі астѣзи ар face о
nedrentate, лѣнд пѣмѣнт де ла пропrietарі, neste кѣт-
ва тѣмп, tot не ачест temeіѣ, vom trebxi а не atinѣ
ші де пѣмѣнтл ачел че 'l ар кѣпѣта астѣзи пролетаріі.
О импѣрѣе индивѣзалѣ де пѣрѣі егалѣ де пѣмѣнт
с'а фѣкѣт ін Lacedemonia дѣпѣ legile лѣі Likѣрг; ши
інкѣ нѣ а авѣт тѣріе, де ши се алѣнга дѣн ачѣа дѣрѣ
спорxl попѣлаѣіеі. Веѣі veni dar а алѣнга дѣн Romѣ-
nia не фі ши рѣдениіле voastre daka веѣі face а-
чѣст нас, лѣнд де дѣаба пѣмѣнтл пропrietarilor; а-
чѣстѣа vor фі рѣдѣші атѣнчі ін stare де дѣрані, ши
воі дѣранилор веѣі фі ши маі nenoroчѣі де кѣт астѣзі.
Де ачѣаа dar сѣ respektѣм пропrietatea. Мѣнка voas-
трѣ, сѣтенилор, а fost робѣтѣ, trebbe сѣ о emanчѣпѣм,
сѣ сѣіі slobozi, ши prin ѣрмаге tokmeala копѣнсѣ ін
Reglamente сѣ о oborѣм, ши сѣ амтернем ѣн вѣл не-
те toate чѣле trekste. Кѣчи де vom veni сѣ facem со-
koteалѣ tokmeleі апѣсѣтоаре сѣтеанѣлxl, апоі кѣ нѣ-
mika нѣ се vor адеѣ пропrietаріі; сѣ арѣнкѣм, зѣк,
вѣл neste чѣле trekste; ши сѣ не пѣнем ін relаѣіі
drente не vѣitorime, neatingѣндѣне нѣчі де мѣнка нѣчі
де пѣмѣнтл кѣіва.

D. Lenč. — Нѣ виѣ, Domnilor, ачі ка сѣ апѣр
Reglamentexl. Дѣмнезеѣ сѣ мѣ пѣзеаскѣ! Нѣчі нѣ

черчетез де а fost aplikat bine sađ рѣѣ. Кѣноск дrentsl че are Nađia a'ши да лепї; виѣ нѣмаї сѣ доvedesk кѣ klaka n'a fost o robie, дѣпѣ кѣм зиче Vi-че-президентsl; кѣчї робia este nenoročita stare а а-челsiam kare нѣ este стѣпїн, нїчї не sinemї, нїчї не lskrsl сѣѣ, шї нѣ poate avea нїчї воиндѣ, нїчї про-приетате; чї o kirie, адикѣ o добїндѣ а капиталslsl пѣс їн пѣмїнт, добїндѣ lзатѣ дѣпѣ прѣвилї хотѣрїте. Абзїва нѣмаї їнтребїндаре а лепїлор а fost rea, їар нѣ кѣ їн sine klaka а fost o robie. Аїчеа D. Lenчї їнчene а апѣра дrentsl пропрїетѣдїї, зїкїнд кѣ нѣ este аdevѣратѣ зїса D-lsl Ioneskѣ, кѣ пѣмїнтsl ачеста а-ре де базѣ кѣмпѣрѣтоarea шї рѣсплѣтїrea.

„Negrѣ Radѣ, їntїsl Prїнд, kїnd а trekst їн lo-кѣрїle ачестea, le а гѣsit пѣстїї¹⁾ шї le а їмпѣрїт не ла стрѣбѣнїї noutri eroї, kare кѣ sabїa їн mїнѣ їшї апѣра patria. Familїї де ачестea їнкѣ се маї гѣ-sesk, Bѣзemтїї, Kalofremтїї шї алдїї, сѣнт рѣмѣшїга а ачелор eroї де ла kare нї s'ađ kaborїт пропрїетѣдїle, не kare eї le аđ добїндїт кѣ сїнѣle lor ka o рѣс-platѣ а vitejїї lor, їнkoronate де Mїрчїї шї де Vla-зїї; rekѣноск дrentsl че are nađia де а'шї fache лепї; даr trebѣe а се fache не прїнчїпїsl лїbertѣдїї mѣнчїї шї а пропрїетѣдїї.

Ireotsl Neags. — D-lsl zїse кѣ klaka n'a fost o robie, дѣпѣ кѣм зїсese D. Ioneskѣ; чї o kirie. Че fel де kirie este ea, кѣнд де mildѣ, vїї D-ta шї'mї zїчї: їнjѣгѣ'дї boї, шї хаї кѣ mine nїнѣ ла kѣtare sat, де mildѣ ла Domnїga, сѣ мѣ дѣчї akolo. Eđ plek, те dѣk nїнѣ akolo, шї D-ta їн lok сѣ'mї плѣtemтї kїт

¹⁾ Istoria probeazѣ дїн kontra.

fache mənka mea, îmi dai ȳinȳi lei, Ńi eŝ îi priimesk
pentru kȳ atita vreî sȳ'mî dai; n'am ųnde sȳ mȳ dȳk
ka sȳ ȳer drentȳl; kȳȳi kȳ togii se legaserȳ întrȳ
a'mî plȳti mənka mea nȳ kît fache, dar mai pȳȳin.
Asta sȳ keamȳ tokmealȳ?

Ųn depstat sȳtean, *Linan*: — Mai robie de 'kît
asta, Domnȳle, kȳm poate fi? Nevasta mea fȳkȳtȳ de
treî zile, fȳrȳ nimenî lîngȳ dînsa, de kît eŝ, kare îi
ȳineam konilȳŝl. Vine dorobanȳŝl, mȳ ia Ńi mȳ dȳȳe
bȳtindȳmȳ in kimp. De zȳȳe anî de atȳȳȳea, Ńi înkȳ
vîntȳile biȳiȳlȳî nȳ s'aŝ Ńters de pe Ńinarea mea,
Mȳ nȳne sȳ mȳȳȳesk fȳrȳ sȳ'mî dea ȳineva niȳi de
mînkare, niȳi de bȳstȳrȳ; nȳ mȳ sloboade sȳ'mî vȳz
nevasta Ńi konilȳŝl, nȳ mȳ lasȳ sȳ kȳst mînkare pentru
dîŃŃii Ńi pentru mine; mȳ vaet Ńi ei mȳ bat. *În vremea
ȳruilor Ńabia de Ńi omora, dar nȳ Ństȳra ka biuȳl de a-
tȳni*. Noî n'am Ńtiȳt nimik de Reglamentsȳl fȳkȳt de
D-voastrȳ; ne am nomenit kȳ el in Ńinare.

— Da, Da, n'am Ńtiȳt nimika! ne aŝ robit! stri-
ȳarȳ depstaȳii sȳtenî.

Linan. Altȳ datȳ, nevasta mea, lȳatȳ la seȳȳerȳ
Ńi eŝ la koasȳ kȳ dorobanȳŝl dȳpȳ mine. lȳsasem
konilȳŝl nȳmai de treî lȳnî, konil kare nȳ Ńtie sȳ zî-
kȳ niȳi papȳ niȳi kȳkȳ (kȳ ertȳȳiȳne) kȳ Ńȳȳoaele
de mȳŃte la ȳȳrȳ, îŃȳȳat de vesnî Ńi de ȳîŃȳari,
la arŃiȳa soarelȳî, oare nȳ e robie asta? robie kȳ-
ratȳ, fraȳilȳr! Nevasta de dimineȳȳȳ seȳȳerînd Ńi nî-
nȳ la pînzȳl ȳel mare, nȳ era sloboȳtȳ sȳ se dȳkȳ
sȳ dea ȳiȳȳ konilȳŝl.

D. Lenȳi. Nȳ 'ȳi am tȳȳȳdȳsit, Domnȳle, kȳ Re-
glamentsȳl n'a fost aŃȳrȳ; nȳ e vorba desure aȳȳas-
ta, Dȳmnezeŝ sȳ ne pȳȳeaskȳ de nimte aŃfel de pȳȳ-

vili, dar reaoa întrebşingarea lor a fost mai rea de-
kît dinsele, de aceea zik şii eş kş prinşimşl klşvii
în sinemş a fost kiria; însş reaoa întrebşingare a a-
chestş lşkřs a adşs robie; şii deklarez kş sfintş este
proprietatea şii inkş şii mai sfintş este mşnka. İmş
pare rşş nşmaşkş pşrintele kare în adşnarea noastrş
ar trebşi şş ne însşfle dşxşl de paşe şii de frşşie,
ne întşrıtş prin kşvintele sale, arşşind mai mşlt ra-
nele şşteansşş de kît şşşşind în impşşişrea lor.

D. Laxovari. Aceea şe s'a frşkş pşnş akşm
trebşe şş fie şitat, dşpş dşxşl proklamşşiei; kş kît
mai vřtos kş raportşrile între şşşan şii proprietar,
de şii a pşşş fi oare kşm nedrente, nş şşnt ilegale.

Preotşl. Mşnka e sfintş, Domnilor, aşş am xo-
şrıtş; şş şitşm dar robia, şş şitşm toate relele tre-
kşte; şş venim la paşe. Akşm este vremea şş ne
impşşkşm, şii DD. proprietarş şş se milostiveaşkş a
ne da şeva, şii paşea este între noi.

— Darş Darş, strigarş toşş deşştşşii şştenş,
Paşea este între noi.

Prezidentşl sokoti kş desbaterea este sfırşitş;
kşşşş şş o inkřş şii şş ridişe şeandş. Deşştşşii
insş şştenş ziserş ka şş le mai lase vreme de a se gşndi.

Vice-prezidentşl, insişşind ka şş nş se ikřşş a
aşestş desbatere, pşnş nş vor şşşelege kş toşşii prin-
şinele kare joakş în ea, a propşş ordinea de zi pe
mşine: Kontinşşşia diskřşşiei şşşşşte, ka aşş şş aş-
bş timş de a se şşşbate mai bine materia aşeasta.

Ordinea de zi şş şii adontş în şşnamitate de A-
dşnare, şii şeandş şş ridikş la 1 ½ ore.

Sşb-skřis: Vice-prezidentşl, I. Ionesks. ¹⁾

¹⁾ Monitorşl No. 11.

III ШЕДИНЦЪ.

12 Avgst 1848.

Seanța s'a prezidat de vice-prezidentul I. Ionesks.

Ordina de zi: Kontinșagia diskșuiei, daka proprietatea este sfintș, mi daka mșnka pștranslși este sfintș.

Preskrintșl verbal de eri s'a citit de Vice-prezidentșl; mi D. Lenși a fșkșt bșgare de seamș kș nș s'a definit bine robia; mi kș proprietatea a fost kșpștatș mi prin kșmpșrștoare; a desvșlit din noș aचेste idei, pe kare D. Vice-prezidentșl le a mitre- kșt în preskrintșl verbal, चेrînd parola pentrș a es- pșne Adșnșrei la vremea kșvenitș istoria proprie- tșdii.

D. Laxovari asemenea a reclamat de a se tre- चे mi bșgarea de seamș fșkștș de D. lși. Aचेasta s'a fșkșt; mi apoi preskrintșl verbal s'a adontat de A- dșnșare.

Vice-prezidentșl. — D. Laxovari are parola चे- rștș de eri.

D. Laxovari. — Domnilor! Întreprinderea mea de a vș vorbi astșzi asșpra drentșlși proprietșdii mi asșpra libertșdii mșnșii, ar fi fșrș îndoialș de prisos în șrma deslșmitorșlși diskșrs चे a ृișt eri kolegșl nostrș, D. Lenși.

Înștș, atit pentrș kș șnii din DD. șștenî aș arștat kș nș ar fi priचेnșt mai mșlte kșvinte din a- चेl diskșrs, kșm mi pentrș kș tot șnii din D-lor (dș- pș चे mai întiș se rekșnoskșse în de obște de toa- tș Adșnșarea sfinșenia drentșlși proprietșdii), a pro-

пѣс кѣ : зѣмеазѣ сѣ се маї гіндеаскѣ ѓнтрѣ ачѣаста
ши а доа зи сѣ деа рѣспѣнс; пѣнтрѣ ачѣесте доѣ кѣ-
вѣнте, мѣ вѣзѣ сѣлит а маї да ши еѣ оаре каре дес-
лѣмѣрѣ сѣмпле спре домирѣа фрагѣлор сѣтенѣ.

Domnilor! кѣвѣнтѣл прорѣиетате нѣ ѓнѣелеге нѣ-
маї стѣпѣнѣреа знеї пѣрѣдѣ де пѣмѣнт; прорѣиетате се
нѣмемѣте ши естѣ орѣ че аре чѣнева ал сѣѣ; прѣкѣм
пѣмѣнт, вѣе, касѣ, вѣте, бѣкѣте, банѣ, хаїне, мѣнка,
капачѣitatea, ѓнтрѣ'н кѣвѣнт, орѣ че фел ѣе аверѣе, кѣкѣре
естѣ чѣнева ѓмпѣртѣшит де соартѣ.

Прорѣиетатеа естѣ сѣнтѣ, Domnilor; пѣнтрѣ кѣ еа
естѣ о рѣснлатѣ а мерѣтѣлѣсѣ омѣлѣсѣ, саѣ родѣл сѣдо-
рѣлор мѣнчѣї sale; еа естѣ ши ѓн натѣра лѣкрѣрѣлор оме-
немѣтѣ ми ѓн аѣевѣр; ѓнчѣаркѣсе чѣнева а лѣа де ла зн
конѣл мѣк хаїна саѣ бѣкѣтѣра са, ши ѓндатѣ о ва до-
ведѣ; кѣчѣ ачѣеа фѣндѣ невиноватѣ, се ва ѓмпотрѣвѣ
дѣпѣ слабѣе sale нѣтерѣ, ши ва зѣче: Este a mea!
Прѣн зѣmare, ачѣест дренѣт фѣнд ѓн натѣрѣ, трѣбѣе рес-
пекѣтат, ши сѣрѣїїнѣт де тоѣї ѓн де обмѣте ши ѓнтрѣ тоа-
те; маї вѣртос де не vom ши аѣѣче а мѣнте де е-
vangѣлика vorbѣ каре зѣче: „че ѣѣе нѣ'її плаче, ал-
тѣїа нѣ фѣче.“

Domnilor! Лѣаѣї ѓн бѣгѣре де сеамѣ кѣ, кѣнд
астѣзѣ се ва лѣа де ла прорѣиетар (фѣрѣ воѣа са) парѣе
дѣн пѣмѣнтѣл сѣѣ спре а се да сѣтеанѣлѣсѣ (лѣкрѣ, по-
чѣї зѣче, непомѣнѣт ѓн ѣсторѣа неамѣрѣлор чѣвѣлѣзѣте),
мѣїне, фѣрѣ ѓндоїалѣ, о сѣ се чѣарѣ де ла ачѣел ѓнсѣмѣ
сѣтеан парѣе дѣн вѣтеle sale, спре а се да чѣлѣсѣ че нѣ
аре кѣ че сѣ лѣкрѣзе пѣмѣнтѣл; ши аша маї наїнте
пѣнтрѣ бѣкѣте, пѣнтрѣ банѣ, пѣнтрѣ тоате ѓн де обмѣте;
ба ѓнкѣ мѣ тем кѣ нѣчѣ не браѣеle noastre н'о сѣ
маї нѣтем фѣ стѣпѣнѣ; кѣчѣ чѣї че дѣн бѣтрѣнеге, боале,

чишпеалъ нъ vor avea brațe, o сѣ se leçe de kanzl nostru, *Mîine fôră indoială.*

Kînd s'ar atinge drentsl proprietății, Domnilor, nimeni nъ s'ar mai sili сѣ se mai înavъneascul, ka сѣ lase koniilor сѣi momtenire; ші o дугъ фъгъ авъдје este nenorochitъ; nimeni n'ar mai мнчи ші n'ar mai keltși ka сѣ keltiveze пѣмîntsl, ші агrikълтра ar kъdea; ші kъ dînsa ar seka singърsl isvor de hogъдје ші ferichire al дъриі; ші ачестea toate, din пrîchinъ kъ nimeni nъ va mai fisigър ne чеea че are de азі пîнъ mîine.

Trebse dar respectat пrîncipiisl drentslăi proprietății, ka сѣ nъ nenorochim дара întorkîndъne în starea dobitocheaskъ, din kare lъmea чivilizatъ d'abia дъпъ алтеа veakъri a пѣтst skъпа, ka сѣ nъ ажндем într'o stare de сѣlbъtichie, în kare, мълдъmitъ fie черлсі, niчи odatъ n'am fost; pentръ kъ originea Romъnilor este nobilъ, pentръ kъ stremomi nomtri Romanі аѣ fost чivilizatі; ші kînd miksl nostru Stat s'a arъtat lъmei, s'a arъtat чivilizat, viteaz ші drent.

Езрона întreagъ, Domnilor, kare astъzi п'a întors kъстъріie sale kъtre noi, ші de la kare ашtentъm simpatii ші ажтсare, Езрона întreagъ, vъ zik, Domnilor, ne ar пrivi kъ groazъ ші kъ згъ, kînd ar afla kъ пачника ші обштеaska revolъдје че s'a сѣvîrmit ne малъrile знсі riș че o intereseazъ, a înченst lъkrъrile sale prin desfiingarea drentslăi proprietății, prin desorganizarea societății omenemti!

Îнchetez, Domnilor, pentръ kъ D-voastrъ aveți destълъ пѣтръndere ka сѣ îndeলেখুঁ in че пѣпastie ne ar адъче зп asemenea akt, ші че аntipatiі ar namte în streinъtate înrîzrirea знеі asemenea nilde; ші ne

kit noi proprietariî într'o glăssire am rekunoskăt erî libertatea mənçii omăslă, kə atit mi DD. s'teni trebze s'b reknoaskt s'fingenia drentslăi proprietăđii. Acest drent, Domnilor, o nađie de 36 milioane de bravî, nađia franchez, ce kə sinđe m'a dobîndit libertăđile, 'la rekunoskăt, 'la s'rijinit mi 'la konsfinđit năinds'l drent baz la konstittđia lor ; în vreme kînd aĉea nađie are în sînsl ei atîĉea fi m'ritor kiar de foame, lăkră de kare Dămnzeş ne a ferit.

Aĉest drent, Domnilor, s'a respektat înkă mîde tođi s'sveranii ĉei noi ĉe în anul aĉesta se arătară pe sĉena lămei ; aĉestl s'sveranî ĉeneroşl mi drentl, *no-noarele s'sverane*, zik, kare în trei-zeĉl de revolăđii s'vîrmite akəm în Eđropa, n'aş făkăt de kîts'l konsfinđeaskt mi mai mălt.

Nă gîndiđi însă, Domnilor, pentră kă voesk a s'rijini drentl proprietăđii, kă aşi fi indiferent la îmbăntăđirea ĉe ĉere trebşinđa a se faĉe soartei s'tean-slăi, mai vîrtos dăpă ĉe tokmeala înkîrieriî pămîntslăi ĉe era dăpă vremi împăssă de legi, s'a desfiinđat akəm kă dînsele ; departe de mine o asemenea idee neomenoasă ! Voesk nămai ka pentră ori ĉe vom lăkra, s'tă plekăm de la şă prinĉip s'şătos mi s'tă kălkăm pe bazăi omenoase, mi departe de silă. — Kăĉi astfel vom nătea dobîndi şănirea în nađie, sti-ma neamşrilor streine mi bine kăvintarea lăi Dămnzeş.

Badea denştat s'tean, g'şseşte de kăviindă zisele D-lăi Lăxovari. Dar, zise el, kînd mă ia, Domnle, kă dorobandă de dimineăđă, mi mă dăk kă oameniî D-lăi ka s'tă dăk la pătăl băkatele strînse ; am lăkrat toată s'şătmîna kă karăl kă boi, kărînd po-

rəmb la nətəl; mi D-lai nət'ni a dinst in seamt de kit o zi de klak. Nt este ayeasta robie? Tatl meš mergind la momie ka st'ni inkarče vintl, a srit proprietarl kə diganii ni'i a lkat boii ni vintl ni'l a btst de moarte, rtmind eš mik, nt m'am ptst dče de atnči ni pnt akma, iar proprietarl aye-la a fkt kase mari nemomia tttine-meš. Eš mez kə xrisovl momii in kas, ni el stpnemte momia mea. Ayeasta ni s'a intmulat mie kə zn proprietar.

D. Robesks, denstat proprietar. — Am zis kə este o kalomie a se zice klvii robie; klaka este o simplr kirie, o indemnizacie din partea steanlxi ktre proprietar, ne a ktrvia momie se aflt k lksinda, pentrt foloasele ce a tras din momie.

Klkanii, aš fost, ni snt o mare parte din lk-kvitorii oramelor; ayeastia pltesk o klak mlt mai simptoare ni pentrt foloase mlt mai miči de ayelea ce aš tras steni.

Steni aš fkt klak pnt akm ni preodilor stenti, ni skriitorilor, ni kiar fknjonarilor pblvii; dar ayeasta nt va st zik k e aš robit, či nmai k aš intors o indatorire pentrt alta, negremit a trebit st aib ktre ayele persoane.

Ene Kajokars denstat stean. La pterea D-lai Robesks ni D-lai Lenči, k nt este klaka robie, rsnpnse k pnt la reglamente n'a fost robie ama de asnt, ka de atnči inkoaye. Nt este omrl rob, limit de momie, kind n'are voe st se dkt dne o momie ne alta? Noi n'avem voe st fvim mkar, de vreme ce ne adče inapo dorobanvl k btaea. Ce insemneazt in reglamente pedensile ayele ka st pltesk toat klaka ne zn an inainte, ni toate stdirile ni alte lskrti mncite de

mine sã rãmîe de peaba proprietarãlã? De akolo apoi o mëlðime de keltãeli pentrã strãmstare, mi o mëlðime de vreme perdõtã. Acestea nã mã ðinea legat de momîe? Nã mã robîrã?

D. Laxovari, denõtãt proprietar. — Sã se ãnkîzã diskõðia, mi sã se zîte chele trekõte.

D. Lenã. — Kãm kã, dakã nã se pãtea strã-mãta sãteanãl dõpã momîe, aचेasta nã ãnsemneazã robia lãi, ãn adevãr lokomîşkãrea sãteanãlã era mãr-ðinîrã; ãnsã nã era legat de pãmînt de kãtre pro-prietar, çî mãi mãlt de interesãl gãvernãlã pentrã ka-nîtaðia mi ãndatorîrea sãteanãlã; ãn kît gãvernãl a fãkãt aचेastã õurire mãi mãlt ãn interesãl kîrmãirei de kît al proprietarãlã. Era tot odãtã mi o mãsãrã finanðialã mi polîtiçeaskã, ka la ãntîmulare de krimã sã se ãntie ãnde se aflã õmãl.

Ene Kojokars, denõtãt sãtean. — Vîstîeria pãnea la kale, gãsea pe sãtean õrî ãnde se afla; iar pro-prietarãl, ðin dõçerea ãnã sãteanã de pe momîe, per-dea mãi mãlt; kãçî perdeã ãn rob.

D. Chernãtesks, denõtãt proprietar. — Sã se ãnkîzã diskõðia; ne perdem timpãl ãn zadar; nã fa-çem nimik.

Vîve-Prezidentsl. — Domnãle, D-tã kãre asearã la balsl Popõrãlã Sãveran pãrtãl emarfa popõrãlã, n'ar trebã sã ãskri azî ãmuotriva lãi. Noî fa-çem mãlt akãm, kãçî dãrîmãm reglãmẽtãl; mi apoi kînd dãrîmãm çineva, trebã sã mi zideaskã alt çeva la lok. Materialãrile trebãesk adãnãte, mi ãnkã mãlte; ðar nãmãi de chele bõne; sã le kãzãtãm, sã le ale-ðem; mi ãn aचेasta nã perdem timpãl, mi niçî sã se

înkizь diskъria pînъ nъ se vor lsmina fragii noș-
triі sъteni.

D. Lenți. — Aici n'am venit la șkoalъ.

Vive-prezidentsl. — La șkoalъ, sađ nъ la șkoal-
lъ, nъdin imi pasъ unde ai venit; știm kъ tođi kъ
avem kъ tođi trebșindъ de a ne lsmina, mi a ne im-
pъka kъm va fi mai bine.

— Darъ, darъ, strigarъ sъteniі! Sъ nelșminъm
mi sъ ne vorbeaskъ romъnește, kъci nъ inde-
legem.

D. Lenți. — Este de prisos a ne întoarce la
cele trekște, a ne mai arъta ranele, sъ se înkizь dis-
kъria. Eș nъ voiș sъ mъ fak anolođistel celor tre-
kște; rana este dъgeroasъ.

Vive-Prezidentsl. — Dъgeroasъ, darъ, mi tokmai
pentrъ a ceea s'o șpъlъm, s'o kъrъđim, s'o trem pînъ
în karne vie; ne va zstъra, dar al mintrelea Dokto-
rșl nъ o lekъește. Este asemъnare mare întrъ trș-
nșl soċietъđii mi trșnșl omșlși, kare kъnd se rъ-
nește, nъ poate fi lekșit de Doktor pînъ nș'ikъrъđъ
rana; trebъe mi noi sъ ne kъrъđъm bine pînъ ne va
zstъra toate ranile soċiale, daka voim sъ ne vin-
dekъm.

D. Șlewoians, denștat sъtean. — Sъ se înkizь
diskъria, sъ nъ perdem timnșl; kъci tođi krødem kъ
mъnka este șfintъ, mi proprietatea asemenea este
șfintъ.

Vive-Presidentsl. — Daka D-voastrъ, sъtenilor,
voiđi sъ fiđi liberi, sъ nъ mai fiđi robi, sъ nъ mai
fie klakъ, iobъpie mi altele; daka voiđi sъ nъ mai
fie regșlamentsl, kare v'a sъrъċit, apoi sъ vъ ridi-
kaiđi în piċioare. Noi dъrъmъm regșlamentsl, șfinđim

zisa a celor ce a venit în numele Domnului și a zis: respect la persoane; prin temelia fericii noastre, că-
pătând că bun învoirea deputaților proprietari o parte
din Art. 13 al Constituției; și de aceea și la vo-
tare, marea este sfântă și omul este liber, adică:
că alte cuvinte, emanciparea călcărilor. Ce și ce vo-
esk aceasta să se ridice în picioare.

Topii s'nteni se ridică în picioare, iar zni din
proprietari lasă să șaze.

Vive-Prezidentsl. — Domnilor deputați pro-
prietari, ce faceți? în totu anșă? Aveți de
gînd să plecați? Iată toți deputații s'nteni cer
emanciparea călcărilor; cer ca omul să fie li-
ber și marea să fie liberă și sfântă. Această li-
bertate o cer pentru dinși și pentru D-voastră;
pentru toți Români, și în numele României. Fi-
va cineve din D-voastră, care să ne voesk de
cît mai pentru sine libertatea omului și marea
să fie sfântă? Astăzi în pînă României toți trîesk
că aceste psteri a vieții omenității; v'am aszit simi-
jinind libertatea, și akșm s'o lăsați? De o vedeți lă-
sa, eș ne iaș asșpăr'mi aceea ce ar ptea șma; și
pentru aceea mai și ink odată la votare: „este
omul liber, este sfântă marea și?”

Akșm toți se ridică, și priimire în șnani-
mitate această lepe.

Vive-Prezidentsl. — Dșp ce am priimit că toți
șn stilu al Constituției noastre, ne mai șmine ink
șnșl ne care să ștem șterne fericii noastre;
însă D. Skrtșlesks a cerș parola, și o și are.

D. Skrtșlesks, deputat ștean. — Dumnezeș a
făș cerș și pînă și a însșflat ne Adam și

ne Eva; mi ne a zis, kremenji mi vř immęđigi, sř smnleđi pęmıntsl mi sř'l stęniniđi ne dınsł. De la momř Adam inkoare se va dovedi prin traktatřri vekı křm s'a řmat din vreme in vreme, kare ne am pomenit noi de la momı zikınd kř am tręit destřl de bine nınř intr'o vreme; iar de la anřl 1831 ne am pomenit prin silničie kř řnjřg de fer, nřř nekansł nostrę, 'če'l nřmesk boerıi proprietari mi *Sfint Regslament*, prekřm mi erı in adřnare a pomenit D. Lenčı din partea D-lor proprietari, kř este sfintř proprietatea mi regslamentřl, zikınd tot D-lři ka sř'l sfingim mi nevii-tor. Noi ačeastř proprietate mi regslamentřl če nea řmpilat de anı șante-șure-zere mi nınř akřm, nř le křnoaștem de sfinte; čı le křnoaștem *jsg de aeruř robime*, nřřř in kansł nostrę kř silničie mi fřř de șitirea obștentıi pęri a Romęnřlři; in vremea ačea-sta de akřm inainte sfintř este Konstitęđia če este skoasř din sfinta Evangolie. Domnilor proprietari, akřm in vremea kare ne aflřm, a sosit vremea mın-tșirei, kř voea lři Dșmnezeř, in kare sř nelșmineze kř șnire mi fręđie in folosł tștșlor mi in pașba nimșlři. Domnilor proprietari, este drentate, este řni-re intre noi.

Este fręđie; mi de ačeea sř řmęmsfinta Kon-stitęđie, kř sfinta Konstitęđie ne zıre ka sř ne dađı o pęrtiçikř de pęmınt in kare sř ne fie de ajșns nentř xřana noastrę mi a vitelor noastre; mi dșpř ačea pęrtiçikř de pęmınt če ni se dř in stęninare din sfinta Konstitęđie, čine ři va trebři mai męlt pę-mınt sř mșneaskř afarę din čel dat din sfinta Kon-stitęđie, va cere de la stęnınl pęmıntșlři nřmaı kř o dare din rodřl pęmıntșlři din zere řna, fřř sř

se mai pomeneaskă de klakă, de iobărie, de prisoaase mi erbrîrit, nămai din zече зна din rodul pămîntului preakăm mai săs s'a zis.

Vive-Prezidentul. — N'a sosit încă timpul de a ne îndeletnici de dijmar; ačeastă este o faptă atît de însemnată kît merită a o cherčeta kă de amărîntul din toate pîrgile. Vom face sokoteală, țe venit are kapitalul păs în pămînt, mi daka ačest venit al pămîntului va fi de o potrivă kă dijma, atăncea veđi xotărî mi densre dînsa; akăm însă este vorba asșira zisei din Konstitucie: respekt la proprietate.

Vive-Presidentul vîzînd kă a trekst de amiază zî, a pronăs să lăkm pđđin rînaos mi s'a sșpendat seanga.

D. Stan Stănikă, denstat sștean, are parola. El zice: mănka este sfîntă mi proprietatea este sfîntă; însă dăpă țe se va împărgi mi klăkamăsi kîte o pîrticikă. apoi este sfîntă mi proprietatea.

D. Băga, denstat sștean. — D-voastră, Domnilor proprietari, la ačeastă întrebare a D-voastră kă este sfîntă mănka, sađ nă, la ačeastă eș zik, kă mănka omăsi este sfîntă; kăci se face prin mîinele omăsi mi sșdorile lăi, mi arderea soarelăi, mi neatînsă de nedreptate; mi iar zik kă este sfîntă mi ačeea țe ne vine de la Tatăl čeresk; iar D-voastră Domnilor proprietari, vedem kă ne aușkađi să dăm kăvîntul kă este sfîntă proprietatea sađ nă? la ačeastă eș zik kă nă este în kădereă noastră, ka să o sfîngim, kă nămai șnă Dămnezeș sfîngimte: kă de la moș Adam, ne a făkăst Dămnezeș ka să ne xărnim tođi ne pămînt. Domnilor proprietari, akăm vedem kă de la mila lăi Dămnezeș a sosit vremea

mîntşirei ka sş ne skape din robia e am fost mai kş seamş de la anul 1831 pşlş akşm; de akşm înainte sş şrmşm Konstitşdiei, kş e sfîntş întokmaş dşplş sfînta evanghelie, ka sş ne lşmineze kş o şnire şi drentate şi frşdie, ka sş ne daşi şi noş o pşrtiçikş de pşmînt kînt pentrş xrana noastră şi a vitelor noastre, kş de atita vreme de kînd mşncîm, poate sş o fim şi rşskşmpşrat; iar çine va voi ka sş arre mai mşlt, sş eie pşmînt de la stşpnîşl pşmîntşlşi şi sş'i dea din venit, adikş la zee şna din toate semşnşţşrile, frşş sş se mai pomeneaskş niçî şnş fel de abşz, kşm şrma pşlş akşm, de prisoaşe şi erbşrit; kş aeasta a fost şi mai înainte vreme, şi kşnosk kş e drentate şi frşdie. Va fi sfîntş pşoprietatea; însş dşplş e se va boteza; sş o botezşm, sş o sfîncîm, kş pentrş aeasta ne am adşnat aiçî.

D. Lemş.— Sş o botezşm, sş'i fim namî, şi sş'i pşnem nşme *drentate*.

Hreotsl.— Domnşle Vie-prezident, tot pentrş a sfînci uşoprietatea ne este vorba?

Vie-Hrezident.— Tot, şi ai parola.

Hreotsl.— Fraçilor, şaka revolşdia de la 11 Işnie prin Konstitşdie a respektat pşoprietatea şi persoana, ar fi de prisos, noi o grşmadş de oameni, sş ne batem kapetele pentrş aeasta; kş destşl de kşrat aratş Konstitşdia kş sfîntş e şi şna şi alta: aşua dar ar trebşi sş încşnem a mere la Konstitşdie şnde zice: „sşbraciî plşgarî, xrşnitoriî oramelor, fiî patrii ei adevşraşî, e aş pşrtat de atitea veakşrî greşţşdile pşriî, aş înbşnşţşdit momşile, aş xrşnit para şi pşoprietariî şi ne momşii lor, ne pşrinşiiilor

mi kiar însămî pe achemî proprietari; înaintea venerozităţii lor, mi cher o părţică de pământ, îndestulă pentru hrana familii mi a vitelor sale, răscăm-părată de atâtea veacuri ca sordurile lor; o cher mi patria le o dă, mi iarămî patria ka o mămă buni mi dreantă va despăgubi pe toţi.»

Vive-Prezidentsl. — De mi s'a făcăt Konstitsiia mi am jărat pe ea, dar sântem datorî să desbatem artikolul proprietăţii pământului mi să'l primim ca toţi.

Toţi denstaţi s'tenî; aș strigat: noi sfingim mourietatea; însă dăpă ce se va împădi, iar akăm nă pstem.

D. Robesks, denstat proprietar. — Dak akăm nă se sfingente, va să zikă ca noi n'avem momi, mi de unde o să împădim?

Vive-Prezidentsl. — Domnilor, lăkrăile noastre sânt publice, fiind ca aș de skon binele public; vorba mi skierea este liberă în România, liberă aici între noi; însă astăzi publicul setos de a mi chele che lăkrăm ne a inkămpărat în nămră atît de mare inkăt simnim nevoea de a ne intrerămne pămînt mirul desbaterilor, mi de a ne însemna datoriele reciproce între noi mi publicul de față. Sune aș skon am onoare a vă propune s'mătoarele regli:

1. În kărsul seanciiei nă este liber nimeni din public de a intrerămne vorba năsi denstat.

2. Nimeni nă poate monti kind vre nă denstat vorbente.

3. Vorba publicului este liberă în timpul konferințelor mi kind seanciia este săspendată.

Adnarea adontă în snanimitate aște puncturi; dăpă kare vice-prezidentsl porunci de a se lini ne șur, mi apoi dete narola mrețului Neagă.

Preotul Neags. Fraţilor! Eş krez kь din kîdî se vьd astьzî adъnadi in асeastь salь, atît асeî че sъntem la masь, kît mi frađii privitori че нэ аđ vot, niсi ъnsl нэ este venit kare sь нэ fie venit in dragostea Konstitsđiei mi kare sь нэ fie jьrat ne Konstitsđie, kь adikь se vor đinea de асele 21 de artikle. Konstitsđia in đsхsl eî sfingemte proprietatea sfingemte mi persoana. Аша đarь sfintь e proprietatea, đarь tot odatь o kьnoamte mi datoare prin art. 13 a impьrtъshi mi ne lokъitoriьl fьrь đъmintь kь o пьrticikь de đъmint sure xrana familieî mi a vitelor sale; аша đarь sfintь este mi proprietatea, mi нэ vь mai temeđi, frađilor sьtenî, a ziche: kь proprietatea este sfintь, kь adikь indatь че veđi ziche kь proprietatea este sfintь, o vor ziche Domniî proprietari, kь adikь мьнка D-voastrь e sfintь, mi proprietatea noastrь asemenea e sfintь, lzadivь мьнка mi vь đsđeđi ъnde voiđi, че aveđi kь proprietatea noastrь? Нэ, frađilor, нэ vь ziche nimenea аша, fiind kь a jьrat ne Konstitsđie, mi indatь че va ziche аша, апоî нэ нэmai kь нэ va mai avea lok асi, сi niсi in тоать đара нэ va avea lok; fiind kь асela ese din đsхsl Konstitsđiei, mi indatь че va emi din đsхsl Konstitsđiei, va emi mi din adъnare, đъпъ kьm ziseiđ.

Denstauî sьtenî: sfintь e proprietatea đъnъ че se va impьrti.

Vice-Prezidentsl. Mai înainte de a a se impьrti, trebse sь deklarьm de sfintь proprietatea. Мьнка noastrь este sfintь mi liberь; daka proprietatea нэ va fi sfintь mi liberь, kьm o sь intram in tok-

meal? Konstitucija ne asigurează că clăcașii se vor împroprietări prin reskumprare, vrea să zică: că proprietatea este sfântă; mi dăca binele pŕbliklŕi cere de la dînsa ceva, cere, zic, nŕ ia, kŕcŕi a-tŕnŕi ar fi o fîlxŕrie, cere împroprietărireă klăkășilor mi ațeasta o cere că reskumprare, ka așă fie-kare, avînd ŕnŕ netik pe pŕmînt, sŕ'mî aîbŕ asiguratŕ libertatea, ka sŕ fie ŕnŕ mŕdșlar interesat în statsl Romŕniei mi patria noastră sŕ ka nete soliditatea mi fericiirea ațeă de kare meritŕ a se bŕkŕra.

D. Yeasuesks, denștat proprietar. Fragilor, dakŕ vŕ vom da pŕticipika voastră de pŕmînt, sŕnșșii proprietatea ce ne va mai rŕmînea?

Тоуї денșтаїї сŕtenŕ ziserŕ: тоуї o sŕnșșim, skslîndșse mi în nițoare.

Vive-Prezidentsl. Rekanitșlînd diskŕșșia, desvol-tînd materia proprietăței pŕmîntșlŕi, întreabŕ dăka D-nii sŕtenŕ voesk sŕ sŕnșșaskŕ proprietatea pŕmîntșlŕi kŕșiva? Mi zikîndŕ că ceŕ ce voesk ka proprietatea sŕ fie sfîntŕ sŕ se ridice în nițoare. Тоуї денșтаїї сŕtenŕ mi proprietari s'aș mi ridikat în nițoare.

Vive-Prezidentsl. Akșm Domnilor, am nŕs lșkrșrile în starea în kare eraș mai înainte de regșlament; am sŕnșșit artikolșl 13 din Konstitucie adekŕ emanșșinașșia klăkășilor; am deklarât că este sfîntŕ mŕșka, prin șrmare că nŕ mai este robie pe pŕmîntșl romŕnesk. Mi am deklarât că mi proprietatea este sfîntŕ, prin șrmare că nŕ sŕntem socialisti. Ne rŕmîne ka sŕ pŕșșim întrŕ a ne învoi, a kŕrma din rŕdŕșșinŕ kășza revolșșiiilor mi de a ne asigșra o viitorime fericițŕ; de ațeă propșș pe mîine ordinea

de zi : daka poate cineva s' se fakt proprietar prin reskǔmpǔrare ?

Seanța s'aș ridikat la 2 ore.

Vice-prezidentul I. Ionesks. 1)

IV. ШЕДИЦЪ.

13 August 1848.

Vice-Prezidentul D. Ionesks ține lokul D. Preșident Rakovița.

Vice-Preșident. — Domnil Chernotesks are parola.

Chernotesks, denstat proprietar. — Respunsul meș, Domnilor, la întrebarea ce mi s'a fǔkșt de D. Vice-Preșident, daka klǔkashl se poate face proprietar prin reskǔmpǔrare, este : klǔkashl în toatǔ vremea a fost slobod sǔ kǔmpere momie ; nimeni nș l'a poprît vre-o datǔ ; mi nimeni nș se gǔșente a'ista împrotiv mi în viitorș. Kiar dintre noi proprietarii vom fi fost ka mi ei klǔkashl ; mi daka am fǔkșt banl mi am gǔșit momie, am kǔmpǔrat prin bșnș tokmealș ; mi astșzi ne nșmim proprietari.

„Proprietatea dar este a noastră, respektatǔ prin Konstițșie ; mi astșzi tot proprietarșl este liberș ne momia lșl ; mi nș ar pștea fi silitș s'o vînzș, fșrș de voinșș, mșkar kș ori ce preșș mare ; prekșm, asemenea nș poate fi silit nișl klǔkashl s'o kǔmpere

1) Monitorul No. 12.

re kь чel mai mik предѣ; ремъне ши зьнл ши altxl la voinya lxi. Dar fiind kь клѣкамъл este slobod съ meargъ знде va гъси momie, ши momia proprietarxlxi ремънд фьрѣ мѣнчиторї, нѣ are ницї зндѣ folosѣ; прекъм ши мѣнчиторъл фьрѣ де пѣмънт, нѣ este мѣнчиторѣ, зъмеазъ а пѣне зьнл momia ши altxl мѣнка, ши кь бѣнѣ индедере съ lskreze пѣмънтъл.

Iar кь dreapta Konstitzije ziceam: Съ фачем ши пе клѣкамъ четьдеанѣ proprietar пе о кѣтъдїме де lok: съ айбъ знде съ съдеаскъ зндѣ мѣрѣ, зндѣ пѣрѣ, саѣ ori че va voi. Съ поатъ зиче кь бѣкѣрие orfanъ!: „eatъ ачестѣ lokѣ este съdit de tatъ меѣ“, ачeasta este alt чева; ши пѣтем фаче пе клѣкамъ proprietarѣ; ши дака patria, ка о мѣмъ бѣнѣ, va депъгъби пе фекаре фьрѣ пазѣбъ, крезѣ кь нѣ се va импотриви ницї зндѣ proprietarѣ. Кънд инсъ va veni timpъл ачella, vom vorbi mai lъмъrit.

Badea, депъtat сътеан. — Съ пе dea пѣртичїка де пѣмънт супре а пе импѣриета.

Чeaswesks, депъtat proprietar. — Пѣртичїка де пѣмънт де ла 11 Ізніе v'am dat'o, am jъrat; афарѣ din чеї пѣдїнї май марї, каре ши ачеїа vor jъра. Am jъrat пе чelle 21 de artikole din Konstitzije; am jъrat съ вѣ дѣн пѣмїнтѣ пѣнтрѣ xrana voastrъ ши а vitelor voastre; инсъ вн Konstitzije нѣ се араѣ кїт trebbe съ fie ачеа пѣртичїкъ де пѣмїнт; пѣртичїка voastrъ де пѣмїнт о konoamтедї, о аведї tokmai де ла Radъ Vodъ, ши о адї стѣпънит'o пѣнѣ ла 1812. Атѣнчї, пої boerїї чеї марї ши мицї, импѣрнѣ кь Караѣеа Vodъ пе ам знит, v'am lъat'o, v'am dat'o iar, v'am lъat'o апої пѣнѣ ла 1831; кънд iarъши пе ам

sfârșit, v'am păs o sarcină asupra voastră ; voi erați robi, mi mai robi încă de kit zilei.

— Аша este ! ziseră toți deputații sârbeni.

Cheaswesks, (grmând).— Ши еѣ v'am robit, fraților, v'am bătut, v'am desbrăcat ; de 36 de ani de când mă blestemam ! Ertăimă ! Мъ rog, fraților sârbeni ! Lăsați înapoă ceea ce v'am rănit. Еатъмъ vъ даѣ партизика де пѣmint !

Numerosi pубlikă ce zămplăsesse toată sala, începuă să strige, de strigări de șra ! iar deputații sârbeni, în esaltația lor, kare de kare striga : „Dămnezeѣ sъ te erte, frate ! Sъ fim frați ! sъ trăim în pace ! Șra ! Vivat ! Sъ trăiască Konstitucția !

Vive-presidentul. — Domnilor ! simțeskă de o potrivă ka mi D-v. libertatea aчeasta de kare ne bătăturăm în sînă României d'a fi față la desbaterile aчeastea pубliche ; imi plăce sъ vъ văd aчeа adănați în atăta de mare nămăgă ; mi de aчeа vъ rog în numele binelăi pубlikă, ka sъ binevoici a respekta mi libertatea diskucțiilor noastre. Nămaі deputații ađ drentă de a'mi manifesta sentimentele lor în aчeастă adănare. Dămneavoastră aveți libertatea teaskăsi ; mi de aчeа vъ rog ka aчeа sъ jertăni dorința d'a anlasda : pentră kă, prekăm anlasdați akăm, asemenea ați pătăt mi șșera. Respektați adănarea, mi nă maі anlasdați.

Ene Kojokarsl, denștat sârbean. — (vitește zăđ diskurs skrisă). — Domnilor proprietari, eram încredințați kă de la 12 alle aчestia n'o sъ maі avem întoarcerea kă vorbirea de Reglăment, niči o parte niči alta ; kă ar fi trebăit sъ vorbim nămaі altele

kare ar fi fost de folos s'ar ne putem zni k'ar togi
sunt drentate; apoi noi togi v'azr'em znel din Dv.
D. Len'ci, prousind zne' inskris'it k'ar artikole
le ating'itoare din Reglamente. Ama dar mi e'z, m'ar
ertagi, m'am intors k'ar vorbirea iar la infrikomat'el mi
speriitor'el Reglamente, ce ne a speriat mi ne a infri-
komat ka zne' b'ic'is' de fok'z. E'z am spus mai na-
inte de asta prin grai'z de natima ce a'z n'atimit kl'e-
kashii d'brani, mi n'ar fi treb'it s'ar mai vorbim prin
x'rtii, ci l'and in b'egare de seam'z k'ar D. Len'ci mi
k'ar ai s'bi toat'z vorbirea m'o d'z prin x'rtii, ama mi
e'z dar de isncav'z imi da'z p'ereea printr'aceast'z
x'rtie. Natima lok'itorilor ce'i in'jgase la zne' j'og
gre'z de x'er'z, k'ar kare ne in'jgasse robia reglamen-
t'el'el, resuznz'z da'z inaintea Prezident'iei Voastre na-
tima robirei Reglamente'el'el, k'ar ne ing'rdise ne fie-
kare lok'itor in proprietatea fiemte k'arsia proprie-
tar'z, ka intr'o cetate de zid'z k'ar por'ile de x'er'z,
de n'z mai aveam noi ne znde s'ar mai omim; k'ar mi
de f'zgeam in alt'z parte, n'z aveam lok a fi sk'padi
ne akolo, m'kar k'ar ne l'zsam m'zuka, kasele mi po-
metsrile, mi viile: m'zuka p'ringilor nostrii mi a
noastr'z, ka s'ar fim sk'padi de a'cellea, mi s'ar nelase
s'ar ne x'zbnim znde eram f'z'p'idi; ci in ceass'el ce ne
afla, trimitea ism'z'vnic'e'i; mi venea mi arendashii k'ar
gonachi, mi ne l'za legadi, mi ne ad'zcea iar'zmi la
zrm'z, intokma' ka ne nimte robi, inkiz'znd'zue prin
bec'iz'ri mi prin komarele D'z'mnealor, ne vreme de
earn'z, f'z'z'z ni'ci zne' fok'z akolo, ar'z'nk'znd mi ap'z
ne noi ka s'ar deper'em: ka k'ar natima a'celora s'ar
sperie mi ne ce'ilal'di; k'ar m'z'ldi dintr'inshii a'z remas
mi bete'ci, de n'z se pot x'z'ni ni'ci ast'z'zi, iar ne

alții i băga prin kotede, *mi se nișa ne dănuîi, în-
tokmai ka ne niuie râmatori*, nesokotindș'i kș sșntș
mi ayeia oamenî mi zidirea lșî Dșmnezeș. Kșčî, zik
Dșmnealor, kș n'a fost robire; dar noi robire o kș-
noamtem ayeastș datimș ce am pștimito.

„Domnilor proprietari, vș rșgșm sș prekșrme-
ze xîrștile dintre noi; mi sș venim la o șnire kș to-
șii. Sșre skșrtare, vș rșgșm dașî-ne mi noș o pșr-
tîcîkș de pșmînt din trșpșl fie kșria proprietate,
sșre xrana familliei ș'a dobitoachelor noastre, ka sș
ne pștem îndeletniči a fi mi noi proprietari ne ayea
pșrtîcîkș de pșmînt, însș kș despșgșbire; ne ka-
re pșrtîcîkș n'o pștem noi însemna ka kștș kștșș-
me de pșmînt ar pștea fi; niči kștșșșimea lokșlșî, niči
pșeșl despșgșbirîi ne kare Dșmneavoastș il șeredî;
mi sș vș rșgșm, Domnilor proprietari, din bșna-voin-
șa Dșmneavoastș, ne dașî ce așî pștea kșnoamte
kș mi s'ar kșdea; însș prin despșgșbire; pentrș kș
mi noi am fost ajștorșl D-v. la zisa Domnșlșî Len-
čî, din resboișl Bșzentilor ș'al Kalomfireștilor;
prekșm mi akșm sșntem strejsitori tot kș ayeastș
strejsire, sșre paza patriei noastre, prekșm mi atșn-
șea am fost patrioșii ayeșșî pșmînt: kș ns sșstem
venîgi din alte pșrșî, **čî Ŗam kșșștat kș toșî.**...

Și mș rog Domnșlșî preșident ka sș se ameze
mi ayeastș pșrere a mea șnde sșnt ameșate ale Dom-
nilor proprietari.

1848 Așgșst 14,

Ene Kojokarsl, din jșdeșș Praxova.

D. Lenui, denștat proprietar. — Așzirșm toșî kș

destelъ mъxnire spovedania зндї denъtat proprietarъ. Nenoroчїи аѣ fost klъkamї mi điganї Dъmnealsї ! Dъmnealsї a snъs klъ lъksitorїї аѣ fost proprietari nїnъ la Karagea, mi de atъnчї аѣ зрmat modifikacijї. Сѣ'мї snъe dъmnealsї daka lokъitorїї стъпїneaѣ kъ deseвїrmire saѣ нъ ?.

Чeasmesks, den. пр. — Kъ deseвїrmire; аfarъ de venїtrїle kъrчїsmelor, venїtl rakїslї, etc.

D. Lenчї. — Aveaѣ o бѣкъдїкъ de пѣmїnt. Eѣ тѣгъдъeskъ ачeasta. Mї їnaintea Regъlamentslї mi їnaintea lъї Karagea, lokъitorъl era kiriamї. Din vekime klъkamїї se бѣкъраѣ d'achele drentъrї че proprietarъl voia сѣ i le lase de бънъ voe. Eї se foloseaѣ singъrї de toatъ momїa; mi proprietarъl нъ ш'a їnstreinat drentъl сѣѣ de proprietar, daka se мѣлъsmea kъ o kirie пѣдїнъ; їнсѣ, дъne че с'аѣ slobozit skelele дъrreї, дъne че с'аѣ сsit пpедъrїle, a treбsїt сѣ se зrче mi kiria.

Чeasmesks, dar пр. — Maї 'naintea lъї Karagea, klъkamъl đъdea proprietarъlї din zeche зna.

D. Lenчї. Kъ tot meritъl kremtїnesk че poate avea spovedania че ne fъkъ D. Чeasmeskъ, de kїte vine a зрmat D-lъї nїrъ akъm ka зн proprietar de momїe, mi fъrъ de a чerчeta maї мѣlt, daka este aїчї lokъl de a'mї зшъra сѣfletъl mi konштїїngele pentръ niште зрмъrї kъ totъl neatїrнate de drentъrїle mi sарчїnele proprietъdїї, мѣ мърчїnesk a protesta їmprotїva rъslї їngeles че prin fante a dat D-lъї prinчїnїslъї pravїleї азъpа klъчeї; mi a maїdenlora їнкъ o datъ їngъdъїala kъ kare 'ї a fost ertat сѣ o violeze. Kriminal a fost, Domnilor, abъzъl че с'a fъkъt prinчїnїslъї ачeїпъrvїlї, iar нъ їнсъmї prinчїnїsl kare, de

se va sspune la un drent analis, infindeazt indoitai adevtr, kb a fost singra form srbt kare pin akum se ptea rspande de ktre plgar kiria pmintai de kare se folosea, mi tot de odat kb acea kirie era drent korspanztoare desne preul ei kb preul kapitalai sađ al pmintai ce i se inkiria; klaka mi dijma era singra form ptihoas a kiriei, zik: pentr kb kapitalai bnesk lipsea de la dgran; pltea in msk, kbci n avea kb ce alt a se plti; pltea kb dijma din bkate daka ii dria Dmnezeđ bkate; dar pentr kb ayeast kirie era drent korspanztoare kb preul pmintai de kare se folosea; sptiđ cete- tării Dv. ayeast komparativ preire amezat ne un termen de mijlok mi kti s'a pttat aproksimativ atit in kbtdim dnp variatia timpai mi a rodirei pmintai, kiti in valoare dnp distanța de skel mi deosebitele imprejtri ale negoi, s'a mai lsat de temeđ la ayeast preire prodktele de kpenenie a xra- nei mi a negoi plgarai, nefind kb pting a se konrinda toate cele lalte prodkte ce le mai s- dea impren kb cele d'ntiđ ne trei pogoane de ar- ttr ce se dedea frntai sțean; in sfirmit, s'a lsat de temeđ frntai, dnp kare apoi fiekare voate aplika preirea mi la cele lalte klasri.

Lei. par.

- 63 Klaka.
- 15 Pentr 1 $\frac{1}{2}$ baniđ grđ, zechiala la 1 $\frac{1}{2}$ kilđ grđ, sokotindse rodđ de mijlok zna kilđ de pogon, uentř un pogon mi jmb- tate arttr kb grđ, iar kila ne lei 100.
- 11 10 Pentr 90 oka norđmb, zechiala la 900 o- ka norđmb, sokotindse rodđ de mijlok 1 $\frac{1}{2}$

kilb de pogon pentru 1 ½ pogon arbtarb kb
poromb, iar kila pe lei 50.

18 Zeciala, din cinci zna, a trei pogoane ko-
sitarb, sokotindese kite sn kar nartareu de
fie kare pogon, iar preuol karabai pe lei 30.

107 10, karai, imptindese kb opt pogoane noz-spre-
zece prjini ce era dator proprietaril frntashil kl-
kash, alkbtsepte drent kirie de fie kare pogon kite
lei doi-spre-zece parale 6.

De vom face apoi sn apel la konstitua tatalor
preuitorilor kompetentii, vom afla, (de se va primi
aceast preuare, cel puin ka o aproksimativ de a-
devbr,) kb kiria pogonil kb lei doi-spre-zece par. 6
daru vekea leuare, departe de a fi fost aspritoa-
re kiriamil, era mai mult in sarcina inkrietaril;
mi kb o sloboda tokmeal intemeiat pe adevratil
preu de astzil al pmintil, ar avea indoitil avan-
taj de a desfiinga prilejurile de aspriri ce a fost ni-
n kb akem in disnozia celor mai tari, mi a kmptni
mai bine interesele ambelor prdi.

Vive-Prezidentsl. Domnilor, vb rog sb'mi dati
parola pentru ordina de zi. Noi eri am hotarit kb to-
dii ka astzil sb desbatem, daka trebbe sb se impro-
rietareask cineva prin reskmptare. Am zis cine-
va, kbci eri, sfindind prinpinil mncii, nb aveam nici
sn klkash, nici sn rob in pmintil Romniei; ins im-
proprietareia o desbatem tot pentru acei vekl klkash.
D. Ceasmesk, laind parola, de mi nb a vorbit in ordine
de zi dar i-am dinst, kbci D-lai fbkind apel la inima pro-
prietarilor, a dat o mildb de cele mai mrege simti-
mente, denrtind din ideea sa reskmptarea; mi in
uzmele sferingelor sntenilor cerind ka sb le dea

ачеа че Реглamenteл ле аџ лџат, ачеа че аџ авџт маї нainte de Domнџ Караџеа ши 1831. Кџвintele de robie, клакџ, џntrebџingate de D-лџи, аџ џndemnat ne D. Ленџи а че ре parola. D-нџ Ленџи а арџtat ia-рџши кџ klaka а fost o kirie ши џnkџ o kirie drean-тџ; а desџџtat тоатџ леџеа de tokmealџ фџкџтџ џn re-гџlament, ши reprezentџnd prin џifre datorii ле sџtea-нџлџи ши ale proprietarџлџи, а арџtat кџ pentрџ 9 по-гоаме 19 прџјинџ de нџмџnt че да proprietarџл клџ-кашџлџи, кџпџта џn мџнкџ lei 170, 10 парале, adi-кџ кџ resџltatџ era ачеста 12 lei парале 6 а fost sokotitџ џn reglamente kiria џнџи погон de нџмџnt ne џn an. Domnilor! tot reglamenteл а fost o tok-mealџ џntre џџrani ши boerџ, tokmeala а fost фџкџ-тџ нџмаї de boerџ; ши џџraniџ vџzџnd кџ нџ ле ме-ре bine кџ to' meala фџкџтџ de boerџ, s'a desфџkџt de dџnsa ka oameni liberi de а се tokmi кџ drentџl de а џinea, саџ нџ; аџ drentџl de а нџ o џinea, кџџи ei нџ o аџ adoptat ши ниџи нџ аџ џtitџт кџnd s'aџ фџкџт; de ачеа кџ џnvoiala reglamenteлџи, ei аџ fost asџ-нриџи, robijџи, snekџlarijџи; ши tokmaї pentрџ ачеа аџ рџnt tokmeala ши аџ sdrobit reglamenteл boerilor.

D. Lenџи. Нџ маї zice boerџ, кџџи нџ маї sџnt.

Vice-Prezidentџl. Zik boerџ, кџџи 'i am avџt, ши ne am deprins de а vorbi аша; de акџм џnainte va fi om ши om, ши нџ маї avem nevoie de а џntrebџingа џn vorbele noastre boerџ. Reglamenteл а фџкџт o леџе џndatoritoare dia tokmealџ. Toate tokmelile trebџе sџ fie libere ши фџкџste кџ бџнџ џnvoire, ачеста n'aџ фџкџт'o boerџ џn reglamente; ши din resџltate s'aџ vџ-зџт кџ sџtenџи аџ fost апџсаџи, pentрџ ачеа kiar de erџ am ши џngronat reglamenteл.

Satenii toyi. Noi 'l am ars, mi ničine cinem de dînsxl.
Vine-Prezidentsl. Ns vč cinedi; pentrs kč în tokmeala ačeea zilele voastre de msnkč eraš sigre iar rčsplata lor mikč mi nesigrsč; lepea de tokmealč din regslament a fost absrdč, vrčjmanč omenirei mi robitoare; mi în adevr în Rombnia alte sint împrejrsrile de la mnte mi altele de la kîmp, ele sint foarte deosebite mi speciale, lepea tokmelei din regslament a fost snikč mi obsteaskč asemenea; mi pregrile prodsktelor mi a pčmintslsi se skimbč ns nsmaî din an în an, dar mi din jšdeu în jšdeu, ba înkč mi de la xn sat la altsl, tokmeala în regslament s'a lepsit a fi statornikč, konformč mi obsteaskč. Timnsl v'a dovedit îndestsl kč ačeastă ns se poate lepsi. Tokmeala trebče sč fie liberč, tokmeala trebče sč se sčpsč la împrejrsrile lokalitčpiî mi la pregrile krente; de ačeea tokmeala trebče sč se fakč în felrsrite lokrsi, tokmeala trebče sč fie fčkčtsč đpsč felrsrimea pregrilor. *Libertate in tokmealč*, iatč prinčipiisl kare va pčtea nsne în armonie msnka kč pčmintsl; regslamentsl a robit tokmeala, el a fčkčt o lepe stabilč mi đeneralč rezimatč pe đifre če se skimbč din an în an mi snt deosebite din lok în lok, prin șrmare a legat libertatea msnpiî, kare emind din personalitatea omčslsi pe ačeastă 'l a mi robit silinds'l a pčzi xn lskrs če 'l pčgsbente; kč xn ksvînt libertatea în tokmela pe viitorime. Ačeastč ns a fost în regslament mi de ačeea boeriî snrijinesk regslamentsl, kčvi din tokmeala fčkčtsč în lok o sč folosim maî mslt de kît la lskrs nedrent, mi de ačeea nsmaî a apčrsatoriî omenirei snrijinesk ačeastč lepe absrdč.
Đpsč če în medingele trekčte am desbčtsč prin-

chiniele producerii bogăției: mănca și pământul, și
dăruț ce le am delegat de legătura ce o făcuse re-
glementul, am sfîngit mănca și pământul, am emanat
pat pe klăkam; ar fi trebuit ca să pînem la ordinea de
zi în ce relații va fi mănca cu pământul pe viitori-
me; însă în respunsul ce ar fi emit din aceea, vî-
zînd eu prinții priimit de toată lumea, eu răspuș
la kare caștă și fîgădșiala și regimentul, adică
la tokmeala de bînză voe. N'am pîs pe aceea la or-
dina de zi, kăci toți sînt pentru tokmeala de bînză
voe, și am pîmit la șulă cu kare din klăkam să fa-
cem proprietar prin reskîmpărare; aceea avem să
desbatem, în acest cerk rog pe toți depuștii ca să
se mîrșinească.

Preotsi Neags.—D-nu Lenči vîz cu arat din par-
tea regimentului sokoteal, cu adică a fost o înkirie-
re a pământului prin kare arat cu iaș 63 lei klăkami-
lor sîtenii și în kolo le iaș zecșiala din rodul emit;
la kare eș zik cu tot odată ar fi trebuit să arate și
acele 12 zile cu vitele și 12 cu mîinele, eu kar de
lemn și o zi de plîgă, și să ia în bîgare de
seamă kîtu paguș se pîchinsia șulă lăksitor într'acea
vreme în kare făcea aceeaș mănca.

Чeasmesks.—Eș vî daș, fragilor, pîrtișika voas-
tră de pîmint ce aș avuș'o lăksitorul pînă la Karașea.

Laxovari. Aș greșal, Domnule, pentru cu pîranii
pe vremea lui Mirșea Vodă¹⁾ și a celorlalți Domni vekii
aș fost kiar robii pînă la reforma memorabilă a lui Ni-
kolae Mavrokordat; și cu în toate xrisoavele kare

1) Se înșeală D. Laxovari: istoria zice din kontra, cu de
la Mixaiș pîranul a devenit robș al pământului. *Edit.*

dovedesk proprietatea deosebitelor persoane, se zice: mo-
mie oxavnikъ, de veçi sъ o stъpineaskъ aчel proprie-
tar saъ kъmpъrъtor, el, fii, mi nepoцii mi tot neamъl lъi.

Seanъa s'aъ rîdikat, mi la $\frac{1}{2}$ ore s'aъ înceпt
iarъmi.

D. Bъdimteanъ d. n. mi D-nъ Ioan Velea so-
sesk akъm întia oarъ în adъmare, mi sъnt priimiцi.

D. Laxovari s'a nъmit sekretar în lokъl D.
Robeskъ че a dat demisia.

Vive Prezidentsl.— Domnilor, pentrъ a deslъmi ma-
teria пъsъ în desbatere vъ чer parola. Este o deo-
sebite mare în îndatoririle omъlъi dъпъ kъm se va
afla în starea natъri, kъ drentъl natъral, mi dъпъ
kъm se va afla în starea socialъ kъ drentъl mi obli-
gacia de garanjie a persoanelor mi a bogъцiiilor. Maî
nainte de a intra omъl în societate, era absolst, kъ de-
sъvîrmire liber ne viaцa, ne mъnka mi ne kapitalъl
sъъ. Omъl se înkъlzea de razele soarelъi fъrъ sъ plъ-
teaskъ kъiva чеva; bea apa mъrii mi a Dъnъrii fъ-
rъ sъ plъteaskъ kъiva чеva; sъmba pretъtindenea la
vînat mi tot пъnîntъl era al lъi, prekъm mi toatъ lъ-
mina mi toatъ kъldъra mi toatъ apa. Omъl dъпъ че
a intrat în societate, a trebъit sъ jertfeaskъ чеva din
aceea че are pentrъ binele aчestii societъцi, pentrъ fo-
losъl пъblik. Omъl în sîngъl natъrii, de'i venea o ka-
приjie sъ'mi arzъ kasa, ne lok îi mi da fok, era li-
ber absolst ne sine mi ne ale sale. În societate însъ
a trebъit sъ jertfeaskъ kiar din libertatea sa în
folosъl binelъi пъblik, în societate nъ poate sъ'mi
arza kasa; kъчi vîntъl poate mîna skîntei ne kasele
veçinilor mi sъ le aprinzъ. Omъl în starea natъrei,
de era atakat de dъmmanî, adesea el nъ пъtea a se

апѣра ши кѣдеа iarѣ în starea socialiѣ; societatea îl asigŕează, trimiŕînd înaintea lor pe o parte de oameni, ши аша iarѣ кѣ еѣ pentru binele societății мѣ înrolez ши îmi jertfesk ши viața pentru societate апѣrînd'o de dŕșmani ши пѣzînd'o de чізмѣ pe liniile karantinelor. Jertfesk libertatea, îmi jertfesk ши viața de кît kare mai skѣmпи нѣ am nimik pe лѣме; jertfesk зп лѣкрѣ pe kare нѣ mi'l poate înapoia nimeni, лѣкрѣ чel mai прециос че'l am, ши pentru че? pentru binele пѣblik al societății. Îmi jertfesk pentru societate ши мѣнка ши кѣпиталѣ, kонтрибуит pentru binele пѣblik la plata jѣdekѣtorѣișі, doktorilor, прециilor. Jertfesk libertatea, jertfesk viața, jertfesk мѣнка ши капиталѣ меѣ pentru societate, ши кѣ toate ачестea societatea ачeasta нѣ 'mi a asigŕat зп пѣmint în sînl ei, pe kare сѣ мѣ razim, pe kare сѣ kalk кѣ kонтинуѣ кѣ este al меѣ. Domnilor! akolo la împronrietăria клѣкашилor, la darea зусі petik de пѣmint ачелѣia че tot jertfemte pentru societate, este kазza tătror revolуțiilor: de veți шиti faче ачeasta, veți kѣrma kiar dŕne акѣm toate nenoroçurile de kare сѣntem ameninдаți. Domnilor, гîndițivѣ адînk la toate kîte vedem în лѣме, лѣnta între bogat ши сѣrak, лѣnta între мѣnçitor ши капиталист, лѣnta între пѣbran ши пропrietar, este îчhins în toate пѣrçile. Vѣrsăurile de sînde, kѣrsele revolуției s' аѣ лѣdit ka o epidemie în toate пѣrçile. Аți сșzit omorșurile fѣkște la Іѣnie în Paris; аți аșzit зчидериле пропrietarilor fѣkște de сѣtenі în Galiciа; kѣnoașteți кѣ în Ungaria nobiliі аѣ împronrietărit pe пѣbrani кѣ пѣmintѣl че'l стѣпînea; vedeți тоатѣ Romînia репреzentatѣ аічi prin депстаții сѣtenі; înkѣ

este timp kь ачеа че ведї face сь fie мьредѣ, сь пьнем дара noastre pe calea bogьdiei, а пьsteriї шї а fericirei ei; faceдї kь тодї сь fim четьденї, сь fim тодї interesадї а не апьра шї а не їnainte! vededї чеle 300,000 de familiї astьzi emanьinate de klakь kьstїnd сь se ашеze, kьstїnd сь se їмpace, kьstїnd сь se statorniceaskь atїt pentрь folosєl lor kїt шї аl vostrь; tїndedї mїna frьdeaskь ачelor че вь zїk fragї, шї вь дадї mїna voє dїndєvь dreutate, voї sїntedї пьдїnї. 7 saє 8 mї de familiї, їnsь 5 saє 10 de адї fi, попорєl Romїn чere сьї дадї пьmїnt prin reskьmpьrare, kь banї, пь de чеaba, нїчї kь sila, нїчї kь вьрсare de sїnce.

— Сь не deа dar єn netїk de пьmїnt! strigarь тодї denstadiї sьtenї.

Vme-Prezidentsl. — Ѓn societatea dar а noastre пьtem аmterne temelїile sneї fericiрї nekьnoskьtь la нїчї о nadїe pe lьme; сь fim patriodї аdevьрадї; сь kьrmьm kasza четелor, а revolьдїnelor шї а вьрсьrilor de sьnge; сь їntїmїньm пьвь їнкь avem linїште, шї sentem їn stare d'a face ачeasta. Kredem dar kь їn materia de desbьtьt astьzi сть тоать revolьдїа; de ачeа о маї реnet, ка сь vorbeaskь fie-kare їn strьna ei. Ачeаsta este de treбьe сь se fakь sьteansї proprietarь prin reskьmpьrare saє пь.

Teaswesks, деп. пр. — Ам бьтьт дїганї, шїї ам ertat; м'ам jьdekat, ам lьsat мoшїа дьранїlor prin nedreutate; pentрь kь eram тьпьрь шї lakomь; шї аkьm мь pokьeskь, шї о dьє їnanoi; шї мь rog ertadїmь, fragїlor! Ertadї'mї nьmaї keltselele шї venїtsl.

Denstadiї Sьtenї. — Da, da! Dьmnezeє сь te erte!

Чeасwesks. — 30,000 de proprietari, miçi mi mari
aș jșrat ne Konstitsiie; iar çei lalți nș. *Шкртslesks,* деп. Стt. — Сѣ trziaskъ Dșmnezeș
ne çei çe aș jșrat ne sfnta Konstitsiie! Iar ne çei
lalți.....

D. Leni. — Ka sѣ se poatz pređui generositatea
D. Чeасweskъ kș adevratsl ei valor, sѣ se snșie pș-
nș znde se întinde mi generositatea D-lși în parte,
ka de o vom konoaște potrivitъ kș sfinșenia prin-
cipalslș proprietăđii çe a konsakrat'o impregnъ kș noi
tođi în aчest înчinsș (enceinte), sѣ ne poatz slđji mi
noș de kșrmъ mi de temeș în хотърirile noastre.
Vme-Prezidentsl. — Aчeastъ pređuire va adșче-o
mșine.

Preotsl Neags. — Frađilor! Eri destsl de bine s'a
sakrifikat (sangionat) priimirea konstitsiiei; mi singsri
prin graiș D-v zikъnd kș tođii, ađi venit kș dragos-
te dșne dșxsl konstitsiiei; mi fiind kș patria ne dș
mi noș o pșrtiçikъ de pșmînt îndestslъ nentș xșana
noastrъ mi a familiei noastre; mi tot d'o datъ krezș
kș niçi zșl din D-v nșe kare sѣ n'aibъ aчea dra-
goste dșne dșxsl konstitsiiei, kare sѣ nș'l lase inima
a impșrtșmi ne sșteanzl fșrъ pșmînt kș o pșrtiçikъ
de pșmînt: kș ziçeđi D-v kș fiind doi frađi, zșl
maï mare mi altsl maï mik, fiind în kșłtorie çel
maï mare, sѣ aibъ o mșine întreagъ; iar çel maï mik
neavînd nimik, sѣ roagъ sș'i dea mi lși o bșkъđikъ
de mșine, mi'đi voiș plști ka sѣ nș piei. Însъ çel maï
mare, nș nșmaï kș nș'i dete kș banî, çi maï întziș
j dșrși xșana. Așa dar eș krezș kș vor fi çei maï
mșlđi din D-v veniđi açi kș dragoste, gșsind prileçiș
a'mi împlini datorile frъđemti kare vor a da aчea

părțicikъ de pământ fărъ a mai cere banî; așa și noi ne predăm vouinței D-v printr'această cerere.

D. Bsduteans. — Să se reneteze ordinea de zi pe mîine, așa ca să știm de treburе să se împrietărească cineva.

Vive-Prezidentsl. — Domnilor! să lășăm totă logomaxia nămităși la kăvintele D-v; fie de poate săș nă; fie de treburе săș nă, fie de este îndatoritoare săș nă, skonșl nostră aste de a face ne klăkam proprietarș prin reskămpărare; întrebăindăși ori-ce kăvinte, nămai să ajănem la a da pământ sštenilor. Săteanșl nă știe jokol kăvintelor, el este simnă; mentră dînsșl fanta este tot. De ațeeea redițeași kăm veni voi ordinea de zi pe mîine; săteanșl amțantș nămai să vazъ de dași săș nă dași pământ atăta neste ce aș astăși.

Bsduteans. — Pronăne daka înștrăinarea șnei părți din proprietatea pământăși în folosșl sštenilor prin besnăgăbire, este săș nă îndatoritoare.

Vive-Prezidentsl. — Aceasta se adontează de a dăzare a fi pe mîine ordinea de zi.

Șeanșa s'a ridicat la 1 1/2 ore.

(Iskălit.) *Vive Prezidentsl: I. Ionesks.*

(Sekretar.) *N. T. Lăxovari.*

" *Preotșl Neags Benesks. 1)*

1) *Monitorșl No. 16, 27.*

V. ШЕДИНЦЪ.

14 Avgst 1848.

Vice-Prezidentul I. Ionesks vine lokš de prezident.

Seanța s'a învenst la 10 ceassri.

Vice-Prezident. — D. Чеашменкѣ are parola pentră a espune агееа че D-лѣи ѣн нѣмеle proprietarilor jŕdedŕlŕi lalomŕda dorente a da sŕtenilor.

Domns Чеasuesks. — Градѣи sŕtenŕ, вѣ zik sŕtenŕ, iar нѣ дѣранѣ sŕtenŕ, кѣчѣи тѣдѣпѣи ѣн sat, dar нѣ ѣн тѣргѣрѣи; вѣ даŕ петикѣл de lok pentră kasѣ ми names-tŕi, ми xrana vitelor voastre. Кѣт пѣмѣнт вѣ trebŕe нѣ este хотѣрѣт ѣн konstŕtŕdŕie, voi aveдѣи 5 felŕri de vite; vacŕi ŕni doѣ, алдѣи ноѣ, алдѣи 99; оѣ ŕni 20, алдѣи 200, алдѣи 2000, aveдѣи bivoli ŕnŕl doѣ, altŕl 4, altŕl 10; боѣ aveдѣи ми порчѣи ŕni doѣ, алдѣи 4, алдѣи 44; aveдѣи dar poate 30000 de vite; pentră toate аstea оare sŕ вѣ даŕ пѣмѣнт? Еŕ вѣ даŕ ачееа че алдѣи авѣт нѣнѣ la 1812, semnele islasŕlŕi че'л алдѣи авѣт нѣнѣ la regŕlament se кѣnosk ѣнкѣ; ŕmele vitelor че аŕ кѣлкат ачел пѣмѣнт нѣ s'aŕ шters ѣнкѣ, мерѣеа momŕia 4 ceassri de lŕngŕ, ми кѣт мерѣеа ŕn ceas era пѣмѣнтŕl vostrŕ, satŕl era 100 saŕ 300 kase ѣн kare ŕni din voi аŕ авѣт ŕn pogon de lok, алдѣи маѣ мѣлт, алдѣи маѣ пѣдѣн; ачееа vi'l даŕ.

Vice-Prezidentul. — Даѣи vatra satŕlŕi gratis оrѣи кѣ банѣи? Vor fi sŕtenŕi liberŕi sŕ'ми vѣnzѣ kasele, livezile, viile, daka or voi sŕ se дѣкѣ?

D. Чеasuesks. — Даŕ ми кѣ despŕŕŕbire ми фѣрѣ despŕŕŕbire, iaŕ de 'ми vor da, ka de поманѣ; dar о даŕ ѣндѣрѣт pentră кѣ am фѣкѣт fante rele ѣн via-

да mea; ми kind se vor ridika ei dъпъ momie, dъ-
късе! сѣ'ми vinzъ namestiile; orъ veni alлї in lokъ-
le. Asta daș, iar кѣт lok le va mai trebъi, le voiș da,
inzъ кѣ bънъ tokmealъ. Toate пѣmintъrile se vor lъ-
kra ne viitorime ми vor adъche mai mълt folos, кѣ a-
кѣm нѣ daș пѣranii doi galbeni ka сѣ кѣреде sн по-
gon, dar atснчї o сѣ'ми deskizъ lokъrї mълte. Kїt
vor sta lokъitorii ne momie пѣmintъл че le daș este
veчnik al lor; iar kind se vor dъche dъпъ momie, пѣ-
mintъл сѣ рѣмѣie iarъшї al proprietarъsї; ми aша
vom inainta, fragilor, кѣm inainteazъ soarele impъ-
jъrъл пѣmintълsї; ми ne vom мъrї preкѣмъ se мѣ-
rehte Dънъrea in кѣрсъл ieї sъrnїnd malъrile.

D. Lazovari. — Domnilor! La ordinъл nostrъ de
zi, avїnd diskъдїa daka trebъe sъteansъл, kare нѣ are
proprietate (kare нѣ este mouтеan) сѣ se fakъ el pro-
prietar, viș D-lor сѣ vѣ sнziș кѣ ачеastъ intrebare o
sokotesk eș rezolvatъ (хотѣritъ) prin проklamaцїa ба-
зѣrilor konstitsїeї. Intrebarea ar trebъi сѣ fie нѣ-
mai, dъпъ a mea пѣrere, ne kїt trebъe сѣ se fakъ
proprietar? ми kїt se poate face proprietar? sure a
пѣtea fi in armonie кѣ bazele konstitsїeї, adikъ d'a
resкѣмпѣra пѣmint de la proprietar prin депѣгъbi-
re: ми депѣгъsbirea trebъe сѣ fie konformъ кѣ de-
visa konstitsїeї: *resnekt la proprietate, resnekt la per-
soane*, nefind konstitsїa фѣкѣтъ, dъпъ кѣm se ziче, in
pagъba нимънѣї. — Resкѣмпѣrarea dar кѣ депѣгъ-
birea sъnt foarte strїns legate sъba d'alta, ми нѣ se поa-
te їndenlini o parte din Konstitsїe ми a se кѣлка чеї-
laltъ. Įutr'alt kin, ori че fantъ, ori че lъkrare ar fi
кѣлкѣtoare Konstitsїeї, ar fi arbitrarъ, ar fi silnikъ,
ми ori че lъkrare фѣкѣтъ prin silъ, prin silъ kade;

pentru că trage asupra noastră blestemul omenirii și er-
pia lui Dumnezeu!!

Nu gândiți D-lor, și astăzi v'o repet, că nu
simți trebuința îmbunătățirii soartei dăranilor; aceasta
este și în interesul izbirei de omenire și în folosul
statului; având însă în mâinele mele încredințate a-
verile a o mândrie de proprietari din care averea
judecătorească poate sănt însumă ei dărași, iar ceilalți
dăruți greștea familiei lor, dăruți trebuința poziției lor
sociale, dăruți micșorarea și localitatea proprietăți-
lor, sănt și mai săraci de cât mândrii din clasașii, nu
poțiș dispoza, că nepăsare de dănușele, și ca să
om de căpet și de vinște și ca să al cărușia man-
dat este mândrii în konștitușiei; și so-
kotesk, D-lor, că D-v nu vedă țărâșii că ori ce
amăi lăkra eș ueste xotarele acelea, ar fi neșinșt în
seamă de proprietari, și ar trage a săruș'mi o res-
pândere foarte grea. Sănt dar de părere, D-lor, că
se poate da pământ săteanșii că îndepălinirea însă
a kondișiiilor de mai săs în toată întregimea lor.

D. Chernotesks d. n. — Nu vrem să facem pe clă-
kash proprietar prin despăgăbire.

D. Iene Kojkars, d. s. — D-nuș Țeasmeskă a zis
că momia se împărușea că ceasșl, însă aceasta nu se
îndelege și cere să'l deslășeaskă. Momia să se îm-
parăș în 4 părșii, și a patra parte să se dea să-
săteanșii, iar trei părșii să remie proprietarișii; amă
să se fakă, iar nu că ceasșl.

D. Robesks d. n. cere să se viteaskă ordina de zi.

Vive-Preșident. Ordina de zi este daka înștrei-
narea sănei părșii din proprietatea pământșii în fo-

lossl s̄tenilor prin desp̄ḡbire este îndatoritoare saş̄ n̄.

D. Robesks. N̄ este datorია noastră ačeastă, çi ḡvern̄ treb̄e s̄ o desl̄mask̄.

Vive-prezidentsl. — D-v̄ ađi hot̄rît erī s̄ v̄ o k̄pađi ast̄zi k̄ ačeast̄ întrebare, şii şniī din D-v̄ aş̄ şii redijat' o în ordina de zi; se vede dar k̄ avem nevoie d'a ne t̄lm̄çi şii în l̄kra ačeastă.

D. Leni d. n. — S̄ ni se şpe înt̄iş̄ din partea s̄tenilor k̄t p̄m̄nt çer, şii apoī vom hot̄rî espropriagia; rek̄nosk drent̄sl resk̄m̄t̄r̄ii, principiiile s̄nt amezate; ak̄m p̄tem l̄kra; s̄ ni se arate ak̄m çe çer, k̄çi. D. Laxovari n'a desl̄mit ačeastă.

D. Laxovari. d. n. Eş̄ am zis, D-le, k̄ treb̄e s̄ çerçet̄m k̄t treb̄e s̄ le d̄m, şii kit p̄tem s̄ le d̄m, ka s̄ şim konformī într̄ toate Konstit̄şiei.

Preotsl Neags. S̄ venim D-lor la ordine de zi: daka se kade saş̄ n̄ ka s̄ se împropriet̄reask̄ s̄teansl; s̄ resp̄ndeuī înt̄iş̄ k̄ tođii, D-lor proprietari, la ačeastă; şii apoī mīine vom da resp̄ns k̄t ne treb̄e. Am azit de la D-niī denstadi proprietari a 4 j̄deçe k̄ se kade s̄ se în propriet̄reask̄ s̄teansl; îns̄ k̄ n̄ ştiş̄ k̄ kit şii k̄ çe p̄eđ̄; mīine vom resp̄ndea din partea noastră, kit p̄m̄nt ne treb̄e pentr̄ noi, şii pentr̄ vitele noastre.

D. Leni d. n. S̄ se use çifre ne çertie, şii apoī vom hot̄rî de vreme çe p̄rintele ne-a zis k̄ mīine s̄ arate çe le treb̄e, apoī s̄ rem̄e mīine.

Vive-prezidentsl. Mai înt̄iş̄ d'a ne ar̄ta dorinşele k̄t p̄m̄nt çerş̄ s̄teni şii k̄t p̄m̄nt daş̄ proprietariī, este s̄ se hot̄rask̄, şpre ştiinda t̄t̄slor, daka

este împroprietărea клѣкашлѣи, în caz de espropri-
ație кѣ desпублѣире, în tolosл публикѣ. —

D. Lençi. d. n. Proprietatea este sfântă și nă-
ștită кѣм поçиѣ șѣ прѣimesкѣ espropriаția fărѣ d'a-
ști pentru кѣтѣ întindere de пѣмѣnt; treбѣe șѣ кѣноа-
ștem mai întѣиѣ асeаșta, și apoi șѣ хотѣрѣm; кѣçи
poate șni ar voi, și de асeаșta se стѣnjinesк.

Vive-prezidentsl. Principiul espropriаției, este șn
principiu pe care șocietatea în nășmele interesлѣи публикѣ,
illѣ çere кѣ desпублѣире de la proprietari, împrotiva
garanției șociale de care se бѣкѣрѣ. Кѣnd șn асe-
menea principiu este хотѣрѣт pentru o lăkrare публикѣ
folositoare, аșнçи niçи o konsiderаție năi poate îm-
piedика апликация. Este de mildѣ хотѣрѣтѣ a se face
șn kanal de дѣs ашѣ într'o politic, se face linia lăи,
se însemneаșтѣ бинаlele çe аѣ șѣ se дѣрѣме, se пре-
дѣesк, se пѣтеште valoarea lor, și apoi se face es-
propriаția стѣрѣмѣnd tot çe este în calea liniei trasѣ.

D. Bsdjuțeans d. n. Principiul espropriаției este
dar de sinеш пѣternik. —

D. Lençi d. n. Principiul espropriаției, dаkа nă va
кѣлка sfинденia proprietății, il прѣimesкѣ; ал min-
trelea, nă'lѣ прѣimesкѣ.

Preotst Neags. Дѣпѣ desлѣuirile фѣкѣte de D. вице
prezidentsl аșșnра принциплѣи espropriаției în favorл
кѣлѣкашилор, çrмеаșтѣ a se face кѣ desбѣгѣире din
partea șѣtenilor. Dаkа o kasѣ ar fi în mijlokl șneї
șlide din прѣçина кѣрѣia n'ar пѣtea treçe кѣлѣtorii pe
șlide, apoi negreșit кѣ асeаșta ar treбѣи derѣматѣ,
desпублѣbind pe proprietарѣи ei șure slobozirea trekѣ-
torilor; pentru асeаșta dar espropriаția çrмеаșтѣ a se
face.

D. Laxovari d. n. Espronriapia este un drept adontat în toate staturile Esronii pentru folos public, și nici un fel de proprietate nu este însoțită de acest drept.

Chernostesks d. n. Ca să se facă proprietățile proprii pe mica parte de pământ prin desprindere, cunoscut că este de folos: căci o parte interesată individual, interesată comun și interesată patriotic; căci, precum un stat va fi învins, căci atât este și mai fericit; însă adevărat împroprietăre se nu fie nici de către o sarcină silnică asupra proprietății, săz asupra proprietății; și se se prezintă într-o toată întinderea ei sfințenia proprietății și sfințenia marelui.

Prin zărire proprietății va fi volnic să prezintă pe mânia sa, atâtea din locuitorii ce se află astăzi și va voi, după kalkel ce mi va face, că este în stare să împroprieteze.

Precum asemenea locuitorii slobozi vor fi a se strămuți ori unde vor găsi alt proprietar că mai multă întindere de mână; și iarăși adevărat parte ce se va da stăruință spre împroprietăre, se va însemna de proprietar de o parte, și pe cât se va putea să se adărească vătămăre mare de mână ce rămâne în absolută stăruință a proprietarilor țării să fie în ori ce vreme să se la o altă voință.

Preotsl Neags. La întrebarea ce desbatem acum răsună: dacă un om este gol, să kade să se îmbrace.

Vice-prezidentsl. Se kade, însă cămăruind strai.

Preotsl Neags. Mergând la public o să întrebe: sunt xaine de vânzare? ca să afle dacă sunt de

vînzare, o sã între în tokmealã ; iar daka nã, apãkã
ne iãî în kolo ?

D. Robesks d. n. Daka te dõvî sã kãmperî, trebãe
sã mtiî dakã este marfã de vînzare.

Preotsl Neags. Este marfã de vînzare ?

D. Rokesus d. n. Prin bãnã platã, prin desbã-
gãbire este marfã de vindãt.

Preotsl Neags d. s. Imî trebãie o bãkatã de pã-
mînt pentrã hrana mea mi a vitelor mele, trebãe sã
stim daka este pãmînt.

D. Robesks d. n. Ce vreî pãrinte ? Pãmînt ? aî
banî ?

Preotsl Neags d. s. Kînd merãe cineva sã kãm-
pere, merãe kã banî ; iar de nã are banî, nã merãe.

Stan Stãnikã d. s. V'am sfîngit drentãl proprietã-
tãdii, D-v. ne aãî sfîngit drentãl mãlãii. Akãm D-
lor proprietari, sã ne spãnedî daka avem drent sã
kãmperãm pãmînt.

D. Lãxovari. Trebãe sã dãm sãteanãlã pãmînt,
însã sã ne spãe kãt pãmînt le trebãe, ka sã nã ne
legãm la ceva ce nã ar pãtea îndeplini statãl.

Stan Stãnikã d. s. Vã rogã sã înkeem jurnãlã
d'avea drentãl a fi proprietari, în pãmîntãlã aãesta.

D. Robesks. Vredî sã kãmperãdî ? bãkãros ; vã
dãm kã bãnã tokmealã.

Stan Stãnikã. Pînz nã veãî sfîngî D-v D-lor
proprietari, kã avem drentãl de a ne împrõrietãri
Noi . . . . . [Sgomotãl îmuedikã d'a aãzi sfîmã-
tãl frasei].

D. Robesks. Trebãinda ã'a împrõrietãri vã rekã-
noãmtem, însã drentãl nã.

Badea d. s. D-lor ! aveãî moãie ? Noi voim sã

kəmpəŋtəm, noi niŋ akəm v'am dat dobînda nentŋ
pəmîntəl ne kare ne am xŋnît, akəm venim sŋ vŋ
dŋm, mi dobînda mi kapete, sŋ se fakt sokoteala ka
sŋ mîm ɕe sŋ dŋm.

Tsruea d. s. Fragilor! Venirea noastră aiçi este
venitŋ în dŋxəl konstitŋii ne kare am jŋrat noi toçi
kŋ nŋ ne vom abate dintr'însa:

Eri açi nŋs o întrebare D-lŋi viçe-prezident
kŋ de silŋ sŋ daçi aĉea pŋrtiĉikŋ de pəmînt kontra
konstitŋii, ne kare am jŋrat doŋ milioane Romîni, mi
niçi nŋ krez kŋ va lŋsa sŋ rŋmie jos.

Fragilor, sŋ lŋsəm toate ɕele trekŋte mi sŋ ne
asemŋntəm kŋ ɕele venite; adikŋ noi nŋ ɕerem ka
sŋ ne daçi aĉea pŋrtiĉikŋ de pəmînt, nŋ de silŋ, niçi
de frikŋ, de kît ziĉem aŋa: D-v, D-lor proprietari,
açi fost ɕeneroŋi kŋ streinii; 'i açi priimit, 'i açi xŋnît.
'i açi înavŋuit, 'i açi kemat a se împŋrtŋmi de dren-
tŋrile D-v; mi eŋ krezŋ kŋ nŋ vedŋ fi voitori de rŋŋ
pəmîntenilor, fragilor D-v; nŋ vedŋ faĉe rŋmine pa-
triei în streinŋtate. Daçi, vŋ rŋgŋm, din frŋmosŋl D-v,
sŋflet, feriqirea fragilor D-v; adikŋ, mika pŋrtiĉikŋ
de pəmînt îdestŋlŋ nentŋ xŋana sa, mi a vitelor
sale. fŋrŋ pagŋba D-v. Dŋmnezeŋ de la kare avem
toate, nentŋ toate kŋm nŋ ɕere nimik? Kŋ toçi în-
tindeŋine mina a încea toate klasele societŋii într'
ŋn singŋr korp ne kare sŋ'l pŋtem nŋmi fŋrŋ rŋmine
Naĉia Romîntŋ; ɕei mai mŋlçi din D-v. invitaci fiind
de D-zeŋ, krez kŋ poate sŋ zikŋ ka sŋ ne daçi a-
ĉea pŋrtiĉikŋ mi fŋrŋ despŋgŋbire; dar noi nŋ vrem
pagŋba fragilor noŋtri; kŋĉi aŋa am jŋrat toçi, sŋ
nŋ pŋgŋbim ne fraĉii noŋtri, kŋĉi ziĉe mi sfinta E-
vangeliie „ɕe rŋŋ nŋ vrem ka sŋ ne fakt noŋ alĉii,

ničí noi sь nъ facem altora“; mi tot aci zice, kъ „cine are doъ хаіne sь dea ши sьrakъlъiъna.“ Adikъ, челъi че nъ are. —

D. Robesks d. n. Fiind kъ D-lъ Tъrcea a citit de a-
ceea cher ka niminea sь nъ maі citeaskъ ne vii-
torime.

D. Laxotari d. n. Eъ nъ sьnt de пъrerea D-lъi Ro-
beskъ; pentrъ kъ nъ voim sь gъndeaskъ nimenea kъ
noi kъzъtm sь ne folosim de simplitatea denъtaцilor
sъteni. Ba inkъ ami dori ka D-lor sь'шi nъe mi ad-
vokat; pentrъ kъ noi proprietari ne kъnoamtem inar-
maцi . . . de drentъl nostrъ.

Vme-prezidentsl. D-lor, sь lъzъm kъ bъnъ voe
ka sъteni sь vie ori kъm vor nъtea sь'шi anere drep-
tъrile lor.

Ilie Gienois d. s. Aчeasta e дара Romъneaskъ de
la Neamъ niнъ la Mъskal, de la mъnцi niнъ la Dъ-
nъre, ea nъ este ingrъditъ kъ gard de nъele, чi kъ
fi noшtri. Prin зmare oare nъ se kъvinc ka sь ne
dea mi noъ o bъkъцikъ de пъmint prin reskъmпъrare,
шi sь fim slobozi?

Skъrtslesks d. s. Liberі sь zicі.

Tъrcea, D-lorъ! Vreцi sь ne faceцi proprietari
saъ nъ vreцi? Іnsъ kъ reskъmпъrъtoare.

Skъrtslesks; Ori daцi, ori nъ daцi; konstityцia e
kolo, ne daцi пъmint, veцi lъa banі, mi toцi noi vom
fi kъ voi.

D. Lenцi. Avem de dat.

Ilie Gienois. Avem drent saъ nъ de импро-
пrietъrire?

D. Lenцi, Da, mi ne toatъ momia de o veцi
пlъti-o.

Skirtslesks. d. s. Nə toatǎ; sǎ ne fereaskǎ D-zeǎ
d'a cere aचेasta!

Seanța s'a ridikat la $\frac{1}{2}$ orǎ.

(Iskǎlit) Viचे-президеnte *I. Ionesks.*

Secretar — Preotul Neagu *Benescu.*

VI. ПИДИНЦЪ.

16 Avgst 1848.

Seanța s'a prezidat de D. prezident Rakoviuz.

La 10 ore s'a sǎnat klónogelǎl, mi toǎi denstaǎii
s'aǎ amezat. Preskrintǎl verbal, ordinea de zi nǎ sǎnt.
Sǎ amtentǎm dar nǎnǎ va veni D. Ioneskǎ, viचे-пре-
zidentsǎl. —

Seanța s'a sǎuspendat. Dǎne $\frac{1}{2}$ orǎ seanța s'a
înченst iarǎmǎi. —

D. Viचे-президент. — Domnilor! sǎ askǎltǎm mǎi
nainte d'a înчене a lskra, xǎrtia trimisǎ de dvoǎi denǎ-
taǎi proprietari.

D. Laxovari, sekretar din partea proprietarilor,
çitește sǎmǎtoarea xǎrtie trimisǎ de D. Lençǎ mi de
D. Bǎdișteanǎ.

Domnsle Prezident!

«ПЪНЪ а нǎ пǎmǎi mǎi denarte în debaterеa prin-
çipielor aǎnǎ reorganisaçiei relaçiiilor între proprietari
mi lǎkǎmǎi, sokotim de a noastrǎ datorie sǎ amtentǎm

konkǝrsǝl lǝminǝrilor mi de la cei lalǝi tovarǝmi aǝ
nostrii, denǝtaǝi proprietari kare inkǝ n'aǝ venit.

„Шtim, Domnǝle prezident, kǝ dǝne terminile ǝnǝi
preskrint verbal al Adǝnǝrii, deliberǝrile noastre nǝ
pot fi hotǝritoare, ǝi nǝmai kibǝritoare, pǝnǝ la in-
keerea nǝmǝrǝlǝi tǝtǝror Domnilor denǝtaǝi atǝt din
partea proprietarilor kǝt mi a pǝranilor.

„Fiind inǝt kǝ mi kibǝsirea aǝnǝra prinǝinilor
chere neapǝrat a lor priimire saǝ nepriimire, ka sǝ pǝ-
tem trece de la o kestie la alta dǝne ordinǝl zilei;
iar lepǝdarea saǝ priimirea a ǝnǝi prinǝip inaintea
opinieǝi pǝblie, inkide in sine mi manifestarea votǝlǝi
viitor, mi prin ǝrmare indatorirea de a fi konse-
kǝenǝi atǝt inaintea konǝtiunǝei noastre, kǝt mi a in-
teresǝlǝi obǝteskǝ, am sokotit de a fi de o grea res-
pǝndere mi kiar nǝimirea neste mandatǝl nostrǝ.

„De a emite mai mǝltǝ vreme opinia aǝnǝra prin-
ǝinilor kare in sine inkide mi votǝri, pǝnǝ nǝ mai
intǝiǝ le-am elabora prin lǝminǝrile kontroversǝ in-
tre toǝi mǝdǝlarii ǝe sǝnt in drent a lǝa parte mi la
kibǝsirea mi la intǝrirea adǝnǝrii.

„Bine voǝmte dar, Domnǝle prezident, sǝ im-
pǝrtǝǝemǝi onorabileǝ adǝnǝri hotǝrirea sǝb-semna-
ǝilor d'a autentǝa in treaga konpletǝire a membrilor a-
dǝnǝrii, sǝre a reinǝene apoi seapǝele noastre.

„Bine-nǝdǝjǝind, Domnǝle prezident, kǝ vedǝi
predǝi atǝt D.v. kǝt mi Dǝmnealor sǝtenii pravil-
nicia chererii noastre, vǝ rǝgǝm sǝ priimǝiǝ asigǝra-
rea in treǝei noastre konsideraǝii.“

Domnii Fǝndǝǝeanǝ, Robesǝkǝ mi Sibieeanǝ, de-
nǝtaǝi proprietari, zik ka sǝ se inkizǝ seapǝele, fiind
kǝ nǝ sǝnt toǝi denǝtaǝii faǝtǝ.

Presidentsul — Nă se poate priimi cererea.

D. Ionesks. — Vă rog să'mi dați parola.

Denstați Săteni. — Da cum să nu lăkrăm? Ne pierdem vremea.

Yeasuesks, dep. prop. — Să zgrăm că lăkrarea.

Chernolesks, dep. pr. — Asemenea zise să lăkrăm.

Ionesks. — Domnilor! Seancele acestea sânt de skise de lokotenenga domneaskă, kare v'a invitat ka să kibzâți și proiectș de lege asșpra șiși obiekt atât de delikat, kăm este întrebarea proprietății; noi trebze să lăkrăm, să nu pierdem timpșl în vorbe și în inkisiri felșrite de a nu lăkra. Vom înçeta kând vom sfirmi de desbătst problemșl proprietății; mai nainte însș noi nu pștem inkide lăkrarea Komisieș; ayeasta o poate face nșmai astoritatea kare ne a instalat ayea. Domnilor! Adșçedi-vă aminte că la înçenștșl desbaterilor noastre ereaș nșmai 7 denștați proprietari; ayeștia aș reklamât că, de vreme çe sânt în minoritate, să nu lăkrăm; și atșnci s'a hotărât ka ne d'oparte să çerem la gșvernș ka să grșbeas-că venirea denștașilor; și ne d'altș parte, în aștentarea lor, să lăkrăm kibzând, dar nimik hotărând.

„Ayeasta am și făkt'o pșș akș; în kșrsșl desbaterilor noastre aș înçenșt a lăa parte șișl kște șișl din denștașii șișl çe șosesk, inkșt astșzi șșntegș aiçi adșnașl 16 denștașl șșteni și 11 denștașl proprietari; neste tot 27. Atșșea proprietari se grșseskș în maioritate kșt și șșteni; șișl linșemte dintre șșteni, și 6 dintre proprietari.

D. Yeasuesks, dep. pr. — (Întreșșșse zikând): Çe să mai kșșșm ka să fie fașș tot nșșșșl denștașilor Çerreș de 34? Ayeasta, kiar de ar și fi toșl

denstačil aičī, tot nē se poate komplekta nēmērsl lor în Adșnare: kȳčī lesne se poatȳ întȳmpla ka ori din prourietari ori din sȳteni sȳ nē poatȳ veni, onriđi fiind de boalȳ; m'apoī oare noi sȳ stȳm nelȳkrȳnd?

En denstat pronrietars. — Sȳ lȳkrȳm, dar sȳ nē hotȳrȳm ; kȳčī trebȳe mai 'nainte d'a hotȳri sȳ ne înpelegem.

Ionesks. — Fie kare denstat în i mȳtie misișnea lȳi; el este trimis aičī, nē ka sȳ se nȳlizeze, čī ka sȳ lȳkreze în bincle pȳblikȳ, în nȳmele jȳdedeđȳlȳi ȳe l'a alles, si sȳ fakȳ kibzșire în pagȳba nimșnȳi.

Robesks, dep. prop. — Nē sșnt tođi denstađiī prourietari fapȳ; de ȳceea ničī nē voim a lȳkra, ničī a hotȳri; mi ne dȳcem.

Se skolȳ mi se trage dela masȳ, însogit de D. Fȳndȳđeanș mi Sibȳeanș. ȳei l-alđi denstađiī prourietari staș la lokȳl lor.

Ionesks — Domnilor! Eș vȳzș ȳeva askȳns în toate întȳmpinȳrile din partea denstađilor prourietari. ȳei 7 denstađiī prourietari kari a fost la înȳenștȳl lȳkrȳrilor noastre, fȳrȳ d'a lȳa în bȳgare de seamȳ kȳ atșnȳčī eraș peste tot 22 denstađiī, kȳ era adșnanȳa în maioritare, kȳ pȳtea sȳ lȳkreze mi sȳ hotȳraskȳ, aș reklat zikȳnd kȳ denstađiī prourietari sșnt în minoritate; mi prin șrmare, sȳ lȳkreze kibzșind, pȳnȳ vor veniī mi ȳei-l-alđi.

„ȳcestȳa aș înȳenșt a veni; ađi șnșl, mȳine atșlș; pȳnȳ ȳe nȳmȳrsl denstađilor prourietari se sși la 11; adikȳ, mi în kastȳ de 7 vei kȳșta, gȳșemȳi maioriata; dar mi adșnarea are o imnosantȳ maioritare. Akșm, din ȳei 7 denstađiī, vȳzȳnd kȳ

nșmbr̄sl lor se îngroașă din zi în zi; mi k̄ potk̄ tot k̄v̄nt̄sl s̄ xot̄brask̄, fiind șn nșmbr̄ de $\frac{2}{3}$ din total̄sl denștașilor proprietari, înșen a se trage kiar din așei vek̄i, prek̄șm așii așzit x̄rtia șe aș trimiso. Nș vedem̄i D-v. în așeas̄t̄ fant̄ș o voim̄ș d'a ne împiedika s̄ lșkr̄m?

D. Prezident. — De vreme șe așeas̄t̄ întrebare a'a deslegat xot̄br̄itor de adșnare, apoi eș șnt̄ de p̄rere ka s̄ lșkr̄m.

Ionesks. — Ș lșkr̄m dar, mi s̄ lșșm fie k̄rșia liberta'ea s̄ se dșk̄ saș s̄ stea așii; de se dșșe, denștat̄sl k̄ așeas̄t̄ fant̄ș nș'mi împlinște mandats̄sl șdș, mi șm̄șne resp̄ndz̄tor k̄tre patrie mi k̄tre șei șe l'aș alles; de șt̄, el șt̄ în lșkrare p̄blik̄ș folositoare. Iarș apoi tot șe s'a lșkrat p̄nș a-k̄șm, poate fi neșriimit de șineva? mi în adev̄ș, șine poate zice k̄ m̄șka mi proprietatea nș este șfint̄ș? Șine va zice k̄ m̄șka nș este șfint̄ș, așella vrea robia, mi Stats̄sl nș protege robia: mi nimeni din voi nșmai vrea s̄ fie k̄k̄kașș.

— Nș! nș! Ș ne fereas̄k̄ Dșmnezeș! ștrigar̄ș denștașii șșten̄i, mi k̄șd̄i-va denștașii proprietari șe se așlaș fașș.

Ionesks. — Șine nș vrea ka proprietatea s̄ fie șfint̄ș? Denștașii șșten̄i o aș șfingit; mi apoi daka denștașii proprietari se trag de la a șfinḡi proprietatea, șdș fak; mi șșșnderea lor este mare. Noi voim s̄ fașem pașe mi liniște, ka s̄ șșim bine k̄ toșii în p̄șm̄nt̄sl Rom̄șniei ka niște frașii.

D. Iaxovari, dep. pr. — Eș îndats̄ șe am intrat în așeas̄t̄ adșnare, am prop̄șș k̄ nș șșntem kom̄ștentiș a lșkra mi a vota pentr̄ș toate j̄șdeșele...

Ionesks. Fie-kare denxtat are se lskreze mi sã voteze pentru aceia kari i aã dat mandatsl lor. Ni-
meni nu este obligat de a lskra de kãt în sfera sa;
mi apoi din sferile partikulare ese sfera totalã a în-
tregei pãrri. —

Iordake Bsga, dep: sãt. — Eã mã mir de D. Sibi-
ceanu, fiind kã era de fapt kãnd s'aã citit 21 de ar-
tikole din Konstitsiie, — fiind îmbrãkat în odãjid
pãrintele Ekonomu mi pãrintele protoion mi nu preot
mi pomenitsl Sibiceanu a jãrat pe toatã Konstitsiia
mi tot de odatã legîndãse de bãnã voe kã nu va e-
mi din dãxsl konstitsiiei; mi akãm îl vãz skãlãnd-
ãse de la masa adãpãrii, mi lepãdãndãse de jã-
rãmãnt.

Ceaswesks, dep. nr. — Fraãi sãteni, mtiã, kã
peteksl de pãmãnt pentru kasele voastre era oxavnik
al vostru; dar kã doã artikole de kondiãie, adikã, în
mijloksl satãsl vostru sã fie kãrãmã mea; mi al
doilea, daka vã vedã ridika de bãnã voe saã de res-
miriã, sã rãmãie petiksl al meã. Kã kondiãii vekã
vi l'am dat gratis; apoi mi zlots de lok de kasã,
preskm se nãmea, gãina de krããu, pãisl de Sãn-Petru
iar daka voiã sã vã vãnãã pãmãnt fãrã kondiãie,
vã vãnãã de bãnã voe; v'am snãs kãt este petiksl de
pãmãnt, znde sã omãl kã kasa pe ellã. La zniã din
voi pe nu sferã de pogon, mi la alãii pe $\frac{3}{4}$; mi iar
la zniã din voi pe nu pogon.

D. Ionesks. — Domnilor! Proprietatea mãnãei
mi a pãmãntãslã este sfintã; eatã ceea ce am des-
bãtã pãnã akãm, kã toatã amãnãndiãmea ce meritã
aceste doã elemente de prodãkãiãne a bogããilor.
Ka oameni kemaãi a forma nu proiãkt de lege a-

săpura acestor două principine, a trebuit să le mi statornicim. Аша, denstații s'teni aș sfîndit principinisl proprietății; iar denstații proprietari. principinisl mənchei. Libertate absolută pentră cei ce kăstă a le esploata; prin zrmare. legătura făkăstă în Reglăment s'a deslegat; mi ayeastă imnilătoare șartă s'a kătkat în niçoare în mințisl kănd konstittăia s'a proklamă; mi akəm, în mințisl kănd denstații pūrrei aș deklară sfîndenia mi libertatea acestor principine, aș emanăinat pe klăkash, mi din ambele părți s'a făkăst o adezie la Konstittăie, adezie kare ne va slăji de bază proiectăslă de lege ce avem să șzăm.

„Fraților! Ka oameni liberi nă șzăndim a ne desbina șni de alții. Proprietarii de pămănt făr de brăde n'aș niți șn venit, mi s'tenii făr pămănt n'aș șnde mənchi.

Într'ăyeste două elemente înponăimate mi atăt de interesante a viedii în armonie, Stată se pene în mijlok mi ziche; „mi aji năș îndatorire ka să privegeză konservăia ăetădenilor, kreșterea mi ferichirea poplădiei; eș s'tnt dator ka să assigneză hrana mi toate ăelle trebăinçoase pentră îndestălarea nevoilor tătăror. Pentră toate aăestea eș nă am de kăt mənka mi pămăntăslă. Am 300,000 de famillii libere, emanăinate de klăkă mi iobăgie, kărora trebăe să le dăș laboratorisl lăkrăii lor. Laboratorisl este pămăntăsl, Pămăntăsl este koprins de boieri, de o minoritate a poporăslă; se kăvine ka să îndălyim mi pe măldimeea poporăslă kă kăte șn petikă de pămănt pentră hrana sa mi a vitelor salle; kă șn kăvănt, să improprietărim pe klăkash prin reskămpărate.

„La aăestă pămănt de ăerere, toată minoritatea

попорѣдѣ, стѣпнітоаре а пѣмѣнтѣдѣ, се рідикѣ ші стрі-
сѣ; „към даг сѣа декларат кѣ пропріетатеа пѣмѣнтѣдѣ
есте сѣнтѣ, кѣнд не арѣдї догїнда д'а не лѣа о пар-
те дїн еа, шї а о да клѣкамїлор?“ Аша естѣ; їнсѣ
спѣнедї; чїне вѣ сїндѣште шї вѣ апѣгѣ пропрїета-
теа? Статїл, соціетатеа, вог рѣспѣнде тодї. Соціетатеа
ачеаста, пентрѣ протѣкція че дѣ пропрїетарїлор їнтрѣ
а стѣпїні пѣмїнтѣл лор, оаре нѣї їндатореште ла шї са-
крїфїкїѣ їн интересл пѣблїкѣ? Натѣра пактѣдѣ соціалѣ
есте ка сѣнтѣл дрент ал пропрїетѣдїї партїкїларе, про-
тегеат де легї сѣ фе сѣбординат интереслї генерал ал
соціетѣдїї.

„Лѣсадї не пѣмѣнтѣл: ел естѣ пропрїетатеа поастрѣ
чеа сѣнтѣ, зїк їарѣшї пропрїетарїї.“

„Дар вї'л лѣзѣм, ар рѣспѣнде Статїл. Шї фїнд
кѣ пѣмїнтѣл дѣггѣї сѣ сѣб мѣна знеї стѣпѣнїгї, ка-
ре трѣбе сѣ фе їн армонїе кѣ скопѣрїле че'шї а про-
пѣс Натѣра, їнфїдїшѣнд знїреа соціетѣдїї їн каре воїѣ
трѣї, апої орї трѣбе сѣ вѣ трагедї дїн сїуїл еї, орї трѣбе
сѣ вѣ сѣбординатї интересл вострѣ бїнелї пѣблїкѣ. Де вѣ
ведї траге дїн соціетате. скѣпадї де їндаторїрїле соціале,
шї вѣ пѣнедї їн stare naturalѣ. Ажѣнгѣнд їн ачѣастѣ ста-
ре ва трѣбї сѣ вѣ шї апѣрадї вої сїнгѣрї пѣмѣнтѣл вост-
трѣ; ачѣаста нѣо пѣтедї фаче; прїн зрїmare даг ведї фї не-
воїдї ка їарѣшї сѣ їнтрадї їн соціетате. Ла дѣнса вѣ ведї
адреса черѣнд ка сѣ вѣ ггарантезе пропрїетатеа. Соціета-
теа вѣ рѣспѣнде кѣ вѣ ггарантеазѣ пропрїетатеа, кѣ вѣ
прїїмеште їн сѣнїл еї; їнсѣ вѣ чѣре ка сѣ рескѣм-
пѣрадї ачѣастѣ ггаранїе, сѣ вѣ жертфїдї пентрѣ соціе-
тате шї патріе; сѣ сѣбординатї интересл вострѣ интере-
сїлї пѣблїкѣ. Соціетатеа чѣре сѣ дадї пѣмїнт сѣтени-
лор, пѣмѣнт не каре сѣ вї'л пїѣтеаскѣ. Де ар чѣре

societatea pământ de geaba, aceasta ar fi a vi'l lăa în interesul pūblik; mi atŕnci societatea ar fi kŕ zu pŕcor pŕs pe pământul socialistilor saŕ komŕnimentilor; dar de vreme ce cere kŕ bani, ea este ekonomistŕ, mi în pagŕba nimŕnŕi; adikŕ, ea aulikŕ aci prinŕipiul espropriacijŕnii în interesul pūblikŕ.

»În toate perrile proprietatea este sfintŕ; mi în toate perrile, interesul pūblik a introdŕs oare kare eschŕppii în prinŕipul dreptŕlŕi proprietăŕii.

»Între aceste eschŕppii fŕkŕte în favorul interesŕlŕi pūblik, unele iaŕ pământul de la proprietari, dŕne hotŕrŕirea ŕnei ramŕre a pŕterii legislative. Aceastŕ espropriacie se face în Anglŕtera. Altele iaŕ pământul dŕne hotŕrŕirea pŕterii esekŕtive, ka în Franŕa. Ama de mildŕ, kŕnd e vorba de a (nedesufrabil) sura a sporŕ pământul kŕltivabilŕ, mi a skŕpa đara de boale omorŕtoare, kŕnd e vorba sŕ stirneaskŕ bandele; kŕnd e vorba sŕ anere pământul de ŕnekrŕile rŕŕrilor mi a mŕrii, ba ŕnkŕ mi kŕnd e vorba de mine, pentrs acest sfŕrŕuit în Đermania se zŕce kŕ proprietatea este din fŕndul pământŕlŕi mi pŕntŕ în ŕnaltŕ cherŕlŕi, de ŕnde pretŕnd Nemđii proprietari kŕ tot ce se aflŕ în pământ este al proprietarilor; ŕnsŕ fiind de interesul pūblik al societăŕii d'a se ŕmmŕlđi kŕt se va pŕtea mai mŕlt metalŕile folositoare, gŕvernŕl are dreptul de espropriacie, prekrŕm se mi facekŕ oknele mi alte mine. —

»Interesul pūblik, nŕ nŕmai se atinge de proprietate kŕ reskŕmpŕrare, ŕi se dŕce mila libertate. Ama în Franŕia nŕ este slobodŕ sŕ kŕltiveze tŕtŕnŕŕ fiekare; dar nŕmai aŕeia din mase đŕnŕŕri pot sŕl kŕltikeze; iar în Eglŕtera nimenŕ nŕ are aŕeastŕ li-

bertate. Nэ подї тѣя кодриі кѣнд вреі шї кѣм ідї плаче; нэ подї вїна шї нескѣи кѣнд вреі. Toate aceste espropriații se fakǎ în interesul pǔblik; шї apoi oare espropriația a unei pǔrți de pământ în folosul клѣкамилор, нэ ар fi un kazǎ de bine pǔblik în România? Espropriația кѣ бѣнѣ tokmealǎ шї de бѣнѣ voe de la proprietari kari se бѣкѣгѣ de toate бѣнѣ-рїле sociale, фѣгѣ сѣ fi kontribuit пїнѣ акѣм інтрѣ шї-мик la elle, de la ачеї kari în сѣнѣл societății 'шї аș dat nсmaї osteneala d'a se naute шї d'ауї импѣриѣ fсnkuїile nsblїue, kiar inkǎ în fauț, афлѣндѣсе eredită-гѣл, espropriația în folosul сѣтеанѣлѣї, kare pentрѣ дагѣ 'шї аș jерfit libertatea, мѣнка, капиталѣл, пѣнѣ шї viața; în folosul ачеллора че în societate tremѣгѣ de frig, се апрїнд de аrmїда soarelѣї, аsigѣгѣнд гаран-да persoanelor шї а богѣдїїлор дѣггѣї; импѣриетѣ-рїеа dar а клѣкамилор este o drentate, este un kazǎ de interesǎ pǔblikǎ, шї се cere nesilitǎ шї кѣ banї în мѣнѣ. —

„Găvernul, kare este slăga poporului, trebze сѣ kaste шї сѣ realizeze toate кѣте прїvesk la ferїчїrea poporului. Богѣдїа poporului аtirнѣ de la аstoritatea pǔblikǎ ka сѣ assigreze шї сѣ інкѣраѣе indѣstria. Indѣstria аgricolǎ este богѣдїа noastră; ачѣаста се assigreазѣ атѣнѣї кѣнд i се дѣ браѣе libere; бра-ѣе libere i s'aș dat prin emanчїпація клѣкамилор; tre-бѣе сѣ i се deа шї laboratoriu șure а assigra li- bertatea шї drental мѣнѣї poporului; pentрѣ ачѣеа Statul kастѣ сѣ импѣриетѣгѣaskѣ neklѣkamї, кѣм-пѣгѣнд кѣ banї laboratoriu ne апѣрат treбѣitor pentрѣ храна unei famillii кѣ vitele șalle.

Preotul Neags. — (din partea depușăilor sѣtenї) —

Domnilor proprietari! Eșt krežž mi sokoteskš kš ničī s'ar nštea tšgtšzi kš o đarž ka a noastră, đšne, kšrssl vremilor nš'mī ar fi pštst pštra fiŋđa sa, pšpš in kšt astžzi D. D. proprietari sž se poatš bžkšra de proprietšđile đšmnealor, kš toate drentšrile de nađie, fžrž sž fi fžkšt jertfe insemnate atšt in a-pšrarea ei din atfarž, kšt mi in intimpinarea trebžinđelor ei din lžntř.

„Ačeste jertfe iaržmī sokoteskš kš de o sžmš insemnatš de vreme nž s'a fžkšt de ničī o altš klasš de oameni de kšt nšmaī din noi sžtenī!

„Kžčī, de s'a čerst ostamī, dorobanđi, kordonamī, potekamī, mi ori če altfel de slžbamī in žrnirea povverilor, čine altšl a dat de kšt noi, pe noi mi pe fi nostrīi? Fžrž sž fim nšđžđšđi la vre o mīngiere, de kšt la ačea a biržlži m'a biržlži stšpšnirīi. De s'a čerst banī, prodskte, nštredžri, vite, potvezī, čine le a implanit? De kšt iaržmī noi din sžržčia noastră, lžšndžne adesea—ori linsidī mi de kiar imbžkššra de la gžra noastră mi a kopīlor nostrīi. Apoi, đšne ačest fel de jertfe, fžkšte kš sžngele mi sžđorile noastre, oare n'ar fi kš pškat inaintea lžmīi mi a lži Đšmnezež, ka tokmaī noi sž fim streinī mi nemerničī in pšmšntšl nostrž? mi sž nž ne nštem bžkšra de žn petik de pšmšnt, kare sž ne fie de o mžngžere a xraŋei? Iar D. D. proprietari aiž sigžranđa temeīnikš atšt a predžlži kšt mi kiar a foloaselor D-lor.

„Viž dar in nšmele omenirīi, al izbirīi de drentate la D. D. proprietari, mi ne ržgžm ka, povđžđi de lžminele veakžlži, mi inđemnanđi de mžrirea desšflet, sž se inđšre a ne fače mi pe noi pšrtamī din

pământul patriei noastre, din proprietățile D-lor, că o băcăniță de pământ ce se va socoli destoinic și a ne hrăni că dobitoacele; ne kare o șir de bădăcim dela marea D-lor îndrăgare, fără deslăgăbire; iar kare din D-lor nu s'ar erta de pătind (n'ar bine voi), noi iarăși ne răgăm ca să ne împertășească că a- cea băcăniță de pământ din proprietățile Dămnealor, mi kiar prin deslăgăbire de plată, ca să pțem simți îndrăgarea D. D-lor proprietari, mi să ne inkredincăm de dragostea pțintească; — mi o autentica din din partea Dămnealor:

Cherzotesks, деп. пр.—Domnilor denstați ai proprietarilor! Întrebarea ce ni se făcă de D. Vice-Prezident, d'a se pțea face klăkashl proprietar prin reskmpăgare, că kît vi se pare a fi că greș de a o deslăși mai înainte de a face sșmile din denstați ai klăkashilor, mi cătă cătădime le trebăesk, că atăta sokotesk, Domnilor, de nu voiș fi gremit, că va fi foarte că inleznire să zicedi prekșm mi eș am zis de dșor ori, că se poate face prin bșră plăt.

„Să nu ne temem că ne vor lăa toată momia, fiind că s'a zis *respekt către proprietate*; și kând va veni timpul de ne va sșne domni denstați ai klăkashilor, mi cătă cătădime le trebăe, atșnți ne va fi în drent a se arăta mi doringa noastră cătă trebăe să le dșm; mi daka, prekșm ziseiș, este resuekt la proprietate, nimeni nu ne va lăa mai mult, săș că pțedșl ce poate nu s'ar fi respektat.

„Domnșle denstat al klăkashilor jșdeșșlși Mexedincșl! Îmi făcămi o întrebare alaltș-eri pentrș ce am venit aici într'o depșrtare de 18 pomtși? Eș nu am venit a mș îndoi de sșingenia konstșșșșiei. Pentrș

че съ нѣ агѣт ачеѣа че сѣнт ѡтребат? Нѣ 'дї ам респѣнс атѣнчї, пентрѣ кѣчї ам сокотит де прїсос а маї рѣпета ачеѣа че зїсесем де дѣоб орї маї 'наїте, кѣ се поате фаче клакамѣл пропрїетар прїн бѣнѣ рѣскѣм-пѣраре; дар де време че н'аї ѡнѣлес ачї, ѡдї респѣнз акѣм тот ачеѣа че ам зїс; кѣ адѣогїре кѣ ар фї ма-ре норочїре пентрѣ тот клѣкамѣл дака ар авеа тоїї про-прїетарїї ѡнїмѣ мї ѣн кѣѣет ка ал nostrѣ съ ѡмбѣнѣ-тѣѣеаскѣ соарта дѣмнеавоастрѣ.

„Дар че о съ фачем? Требѣе съ не асемѣрѣм кѣндїїлор че не аѣ дат кѣнд не аѣ alles; прѣкѣм мї клѣкамїї D-v. v'аѣ пѣс ла рѣспѣнсабїлїтате кѣнд нѣ ведї ѣрма воїндѣлѣр дѣне кѣм кїар дѣмнеата не аї спѣс алалѣ-ерї.

„Кѣпоск кѣ пентрѣ ѡнїма меа а fost мї este о патѣ ачеа нѣмїре де денѣстат; мї аї авеа дренѣ съ 'мї зїчї кѣ 'дї сѣнт прѣтївнїк, кѣнд маї мѣлт де кѣт ѣн прѣтївнїк сѣнт. Н'ам нѣтере, н'ам мїѣлок съ вѣ агѣт ѡнїма меа кѣ este ѣалнїкѣ пентрѣ посіѣїа ѡн ка-ре v'аїї афлат.

„Сѣнт респѣнзѣтор пентрѣ ѣрмаѣа меа че ва пѣ-мї маї мѣлт де мї се ѡа че ам авѣт. Ваї! че воїѣ фаче! де вої зїче нѣ 'мї е фрїкѣ, де воїѣ зїче ба мѣ 'нѣроzesk.

„Фраѣїлор сѣтенї! Нѣ не прївїїї не ної, о мѣлѣ де оаменї, ѡн аневоїндѣле ѣѣлор-л-аїїї пропрїетарї че сѣнт лѣгаїї де грѣмаїїї нѣмтрї; крѣдеїї-не кѣ vom фї аїѣкаїї съ ле дѣм лѣмѣрїтѣ сокѣтеалѣ де чеа маї мїкѣ лѣкраре а ноастрѣ.

Маре ѣргїе vom траге асѣнѣ не дїн парѣ-ле, кѣнд нѣ ва фї лѣкрареа ноастрѣ потрївїтѣ кѣ мїссїзнеа лор; прѣкѣм мї д-трѣ тот асеменеа ведїї фї респѣнзѣ-

privirea agrikolă. Datoria cea d'ântiî a Statălei este, d'a se îngriji de prosperitatea păblikă: ceea ce o poate face desvălsind agrikăltăra și asikărind statăi kăltivatorălei. Klaka are săffletăi kăltărei celei mară, în darră, pînă astă-ză; însă din zioa ce se oboară klaka, Statăi 'mă a kărtăit mănăntăele sale de albatăi ce dospeshte și kremte dășmănia și nedreptătea. Libertate pentră mănă și pămănt, frajie între mănă și pămănt, akolo este embriolăi ce se va desveli și ne va adăce țăria și bogătiea dărtăi Klaka nă poate eksista, kăci ce drept este măi sfănt de kit ațela d'a se respekta păoprietătea și libertătea mănăii omălei?

Asemenea este și kă drentăi păoprietădăi pămăntălei: amăndosă ațeste drentări sânt sfănte: și ne amăndosă voidă a le respekta, nă avem kăpă d'a întemeea klaka, iobăgiea și.

Reglămentăi a îndatorat ne păoprietar să dea pămănt săteanălei și ne sătean să dea mănă păoprietărei. Din ațeste îndatorăi resare nedreptăte și sărtăie; d'ățea măi bine să deklarăm libertătea mănăii, libertătea pămăntălei: niči păopietarăi nă poate sili ne mănăitor, niči ațesta ce cel d'ântiî. De vor ațea nevoe zăni de alăi, se vor învoi, vor face dă tokmele de băne voe, tokmele năvegiate de astorităte supre a fi drepte; însă pentră săteanăi, neavănd materie de lăkră este măi în perikol dekă păopietarăi, lănsit de braje, de ațea esăopriăia în folosăi binălei păblik, este o neșesitate soțială kare se și îndestălează împăoprietărind ne klăkăși, kămpărtănd pămăntăi ce vor pătea vinde ațea ce aș de prisos, și kare aș nevoe d'a statăniči braje ne momăile lor. Ațeastă fantă

skoate în sursă Românei din elementele robite și cărțile două sisteme de cultură libere, șua mică a sursăteanilor, șua mare a boerilor.

Dăpe trebzișna înfrunzării acestor două sisteme de cultură, pe ori kare momie șe se kumprăneaskă și kărbătimea de pământ de kare are neapărată trebzișna, kăltura mare kare trebșe șe apuce pe kallea kălturii din englitera, șnde brașele fiind întrebzișnate la fabrică, linsesk kăltivatorilor kare dăce akolo atștea linsede de brașe kă și noi aișii; prekăm akolo ș'a lăat în ajștor genisul mekanik, și ș'a înșlăit lăkrarea prin șnelte bșne, simule și prin mașine. Asemenea tot așeastă direkșie trebșe șe ia și kăltura mare boereaskă de la fie-kare momie din țară.

La fie-kare momie se vor lokșii atșșia lokșitorii kă se vor îndestăla kă pământul; kă kă din așestia vor fi mai mășli, kă atșta și kăltura mare va pștea avea în disposișia șa mai măște brașe, pe kare șe le solăciteze la mșukă kă bșne tokmeală, și kă prekăș bșne. Iar daka pe o momie nă pot înkăpea mășli lokșitorii, ei se strămășe, dăk kă sine brașe și bogșșia la momia șe le offerează ospitalitate și kolonisașie.

Șotșrindșse odată kă la împroprietășirea klăkașșii șe se pșzeaskă prinșisul de kăltură mare engleză pentru boerș, va avea tot d'odată și șteanș pe netikșl lă de pământ kăltura mikă kare va șma direkșia șe a lăat așeea din Franșa și Prășia renanș.

Simbolșl kălturii mișii este șirleșșl, iar al șellei mari este plășșl; baza kălturii mișii șant brașele omșșii, iar a șellei mari, mașinele și vitele.

În zioa kănd omșl a învășat a întrebzișna pște-

rea vitelor în lăkrăl kəmnpăși, domenul s'ă s'aintins, spirital s'a ridicat d'asupra materiei, omul a ridicat kapul în șes, mi a v'ezut cherul; societatea a f'ăkt șn p'ăs' de șriamș în çivilisaçie. Mai 'naintea pl-g'ăși omul lăkra p'm'ntul k' x'irleçul; el sta k' kapul plekat în jos s'p'nd la p'm'nt; k' pl-g'ăl a p's lokul s'ă p'terea dobitoachelor, mi el a merstren-tat de la pl-g'ăl f'ăkt de sek're mi tras de 12 boi, p'nt la r'ar'a tras' de d'șoi boi, pe kare o kor-p'rește k' o m'nt, p'ind în çealalt' m'nt' j'rnal, ast' x'ran' a spirital'și. Pl-g'ăl este kreatorul m'es-trilor, tatul çet'șilor, f'ndatorul çivilisaçiei. În k'lt'ra mare problemul a fost ka vitele, șnele s' f'ak' m'nt-ka çea mai mare a braçelor. Pl-g'ăl s'a s'bstitit x'irle-çul'și; grana, greblei; sapa, maminei de p'șhit, kare k' șn kall' mi k' șn om' f'aye lăkr' a 20 de oa-men'i. Ç'șul maminei de v'nt'rat, ml'çul maminei de treerat k' kare asig'rat' treer' de ploaça çe çd' mi strik' p'inea; p'inea strikat' mi sk'm'nt' m'nt'km' ink' noi. Asemenea mi karne, rea mi sk'm'nt'. K'lt'ra mare çere kapaçitate, çere kapital intelektual mi pek'niar.

K' deklararea libert'çii m'nt'çii s'a oborit neti-kul de agrik'lt'rz în çar'. sistemul açesta fek'ndat de robie mi inoranç; s'a' rest'ernat toate lăkr'șile. S' k'çt'nt' dar a forma alt sistem', a'i da im'çul'çel çe ne-çește a l'a. S' organiz'm agrik'lt'ra, s' n'mim ministrul îns'çinat k' interesul açestii ind'ștrii na-çionale. S' f'nd'm ferme-modele kare s' ne dea oa-men'i l'minaçii, soldaçii vitejii, țerori boeremti. Açeste kreat'ri se formeaz' în trei ani; șnt açelle çe vor zice: ast'zi k'çtig'i 100 gal. de ak'm înainte v' iaș

1000 gal. Tot progresul, tot sporul veniturilor noastre, toată consolidarea revoluției zace în bună amezare a elementelor ce ne dau pâinea cea de toate zilele, și toată bogăția noastră. Simțuți că vă minșnați de chelle ce așziți; însuși căm ați văstea face alminterea, cănd păntă akem nă ați făkăt nimik pentră agrikultură, niči nă v'ati gândit la dănsa: pentră că robia v'a omrit de a vedea căm merg lăkrșrile în lăme. Odată că liber-tatea nă nămai să simțiti demnitatea omenească, dar trebze să vă și preokșnați de a îndestala toate trebșingele și nevoiele ei. Și ačeastă nă o păteți face de căt organizând agrikultura și lăminând pe mănșitorii ei.

Iacobari. Domnilor! Adineazri ne esșese D. Ioneskă, tot într'o vreme blamândsle și însuși Dăm-nealși toate teoriile komșniștilor și alle sočialistilor kari în șnikșl skopș de a restărna sočietatea omenească, ka din ačelle învълmășeli să se poată folosi, păskočesk felșri de sofisme, zikând între altele că și pămъntșl fiind șn element de la Dămnezeș; șr-mează să se xănească toți ne dănsșl gratis, prekșm resșfșlș aerșl, beaș ana, șčl. Nevoind a lăsa păbli-kșl șșbt impressia șnor asemenea ideii antisočiale, mă grăbesk dar a arăta, de și lăkrș este foarte simuș, căt de absurd șșnt sofismele lor.

Proprietatea de pămъnt, Domnilor, este șna din chelle mai șfinte din lăme; pentră că ea este proprietatea mănșii omșlșl, plătind čineva prečșl proșrie-tății pămъntșlșl, nă plătente valoarea elementșlșl, či valoarea mănșii, a kanitalșlșl ce a întrebșindat omșl de a făkăt ačestă pămъnt domesnikș, de xrană și roditor, prekșm se întemпiș întokmai cănd plăt-

D. Ioneskэ sэne adэnrii preskrintele verbale a medinелor din 14 шi 16 Aэrэst, kare dэnэ oare kare observadii fэkэte de D-nэ Laxovari шi Чеasmeskэ, se aprobэ. —

Ordinea de zi era kэt пэмiнт черэ sэteni шi kэt пэмiнт pot da proprietarii?

D. Drianэ, деп. проп. din jэd. Mэшchelэ, face intrarea pentрэ iнтieamэ datэ in komisie.

Чeasmeskэ, d. n. Fragilorэ sэteni! rэспонdedэi akэm kэt пэмiнт vэ trebэe?

Noэi proprietarii avem пэмiнт de dat, sэneцине kэt пэмiнт vэ trebэe?

Прeotsl Neags d. s. D-lor asэnра ordinэlэi d'as-tэzi ka sэ arэtэm kэt пэмiнт ne trebэe pentрэ xpаnа noastrэ шi a vitelor noastre, sэnem kэ поэ пэмiнт near trebэi mэлt; dar нэ пэtem a чere kэt ne trebэe чi нэmаi atita пэtem sэ черем kэt avem nevoe нэ-mаi pentрэ xpаnэ, dar нэ шi pentрэ спекэладие. Fragilor, pentрэ спекэладие vom veni iarэшi la D-v. шi kredem kэ vom fi пriимидэi a lэkra шi din пэмiнтэl D-v. prin inkiriere.

„D lor proprietarii! D-voastrэ шtidэi kэt пэмiнт trebэe sэne a se xpэni o familie de mijlok, fiind kэ шi D-v. sэntedэi agrikэltori ka шi noэi; de ачeea чereгeа noastrэ o пэtedэi aproba kiar D-v; iнсэ ka sэ se sfinдеaska чeea чe zичe „чeredэi шi se va da voэ“ eatэne черем пэмiнт pentрэ патрэ боi, доэ vacэi, zече оi, эn kal шi doэi rэmэtori. D-lorэ, еэ нэ амi креде kэ va fi чineva kare sэ zикэ, kэ ачeste vite sэnt преа mэлte pentрэ эn lэkrэtor de пэмiнт, a кэ-гэia xpаnэ нэmаi, стэ in niчэi эn alt мештешэ, de

kŕt în vitele mai sŕs arŕtate ŕi din rodŕi ŕe va emi
din pogoanele ŕe mai jos le vom arŕta.

Domnilorŕ! Sŕ ne fereaskŕ Dŕmnezeŕ a remínea
lokŕitorii dŕrii noastre spre a se surijini nŕmaiŕn vi-
tele sŕs arŕtate; noi nŕdŕjdŕimŕ kŕ nŕ nŕmaiŕ vom fi
dŕnŕ kŕm se aflŕ astŕzi ínzeŕtraŕi de Dŕmnezeŕ kŕ
vite, dar se vor ŕi adŕogi, kare prisoase de vite vor
adŕuce mŕlt folos pŕoprietarilor D-v: ŕi noŕ ne vor
slŕji spre a ne ínbrŕka, a lŕkra pŕoprietŕiile D-v.
spre a kímŕiga bani d'a plŕti kontribŕirea ŕi a ne
asigŕra ŕele trebŕinŕioase.

Ne veni da aŕeste pogoane, adikŕ:

No. pogoanelor

1	$\frac{1}{2}$	Lokŕ de kaŕŕ ŕi grŕdinŕ.
3	$\frac{1}{2}$	de islaz.
3	—	de arŕŕŕŕ de toamnŕ.
3	—	de arŕŕŕŕ de pŕimŕvarŕ.
3	—	de fineaŕŕ. —
14		Peste tot la kímŕ, la pŕmínt bŕn ŕi roditorŕ.
1	$\frac{1}{2}$	lokŕ de kaŕŕ.
3	$\frac{1}{2}$	de islasŕ.
4		de arŕŕŕŕ de toamnŕ.
4		de arŕŕŕŕ de pŕimŕvarŕ.
3		de fineaŕŕ.
16		la baltŕ, ŕnde este lokŕi kleiosŕ.
1	$\frac{1}{2}$	lokŕ de kaŕŕ ŕi grŕdinŕ.
3	$\frac{1}{2}$	de islas.
3		de arŕŕŕŕ.
3		fineaŕŕ.
11		La potgorie.

№. погоанелор

$\frac{1}{2}$ lokš de kasъ.

2 $\frac{1}{2}$ islas.

1 $\frac{1}{2}$ de агъѣгъ.

2 — de lemne de пѣдге.

1 $\frac{1}{2}$ de фъеадъ.

8 La мѣnte, ми pentрѣ чеї kѣ мемтепѣг.

Адънаrea la азъzirea ачестор черерї че пѣтгъ да фелъrite їntпъrїrї, о тѣчere meditatивъ сѣ ампъгъ de toate inimile; депътацїї пропrietарї адїнтѣ окїї асѣпpa сѣтенїлор, їndoiala era маї ne toate fegele зѣгъrvїte. —

D. Ionesks. Пѣрїnte, kїnd адї пѣс ne xїrtie ачeste 14 погоане la kїmuš, 16 погоане la baltъnde este lok kleios ми nisinos, 11 погоане la потгорїe ми 8 погоане la мѣnte pentрѣ fie kare kлъkam, гїндїтsteаї ми la плата пѣмїнтслї че чередї?

Preotsl Neags d. s. D-lor, м'ам гїндїт, нѣ пѣмаї la а чere пѣмїнт дѣпъ kѣm vi l'am спѣс їn нѣmele тѣтслор депътацїлор сѣтенї kѣ kare м'ам сфѣтсит, dar ми la плата, kare орї kѣт de mare ar fi, tot este ne їnsemnatъ ne лїngъ robia kare ne a fost сѣbjъgat

D-ne Ionesks. — Черчетїнд kѣтѣдїmea пѣмїнтслї черѣт de сѣтенї, se спerїe чїneva la чеa їntїїš vedere; ми їn адевръ de vom лъoa mijlocїa нѣмѣрслї погоанелор, ne пѣтем опрї la чеle de 12 погоане pentрѣ fie-kare familie, сѣнт 300,000 de famїлїї ми de fie kare kїte 12 погоане ne дѣ зп total de 3,600,000, de погоане. La ачeastѣ зрїашѣ черere, стаš зїмїцї пропrietарїї; аš a da зп лѣkrъ nepomenit, зп лѣkrъ kare este kѣ атїт маї de спerїat kѣ kѣт сѣma de банї treбъzїtoare pentрѣ плата lor, este о сѣмѣ kare нѣ a

mai ssnat ink̄ în orizonul patriei. De am n̄ne n̄-
mai k̄te 2 galbeni de pogon, zik doi în termen de
mijloc̄, fiind k̄ vor fi lok̄ri s̄nde va fi mai sk̄mn̄
mi alte lok̄ri s̄nde va fi mai estin pogonul k̄te 2
galbeni; nent̄s 3,600,000 pogoaane se cher 7,200,000
de galbeni!

— O r̄z̄ndem, m̄rm̄r̄ denst̄ații s̄teni.

— Domnilor! s̄ma ayeasta este grozav̄, mi se
s̄e s̄ngele în virf̄l kap̄l̄si ḡndind la d̄nsa; mi k̄
toate ayeeste eș s̄nt atit de naiv k̄t s̄ viș aiçi, aș-
torizat de toți denst̄ații s̄teni mi s̄ v̄ s̄niș k̄
s̄ma ayeasta s̄teni cher ka o onoare, de a o pl̄ti
pent̄s inpropriet̄irea lor. A pl̄ti ak̄m îndat̄ j̄-
m̄tate, mi r̄m̄șida trentat.

Sokotiți D-v k̄ este p̄tinçios ayeș l̄kr̄?
Domnilor̄, kare este în soçietatea noastr̄ isvor̄l a
toatei boḡții? V̄ s̄niș, D-lor, k̄ este m̄nka
Bragele ayeeste a le m̄nçitorilor s̄teni! Elle a kreat
mi k̄reaz̄ toate boḡțiile din l̄me. Elle, Domnilor
pl̄tesk n̄ n̄mai 7 milioane de galbeni, dar de 77
de ori 7 milioane; mi k̄m? Eat̄ k̄m. Șn s̄tean
s̄n̄s la j̄ḡl kl̄çi n̄ pl̄tește k̄ m̄nka l̄si kiria
pent̄s p̄m̄nt̄l ce l̄kreaz̄? Da, ayeasta o face!
300,000 de familii k̄t̄ kirie pl̄tesk̄ propriet̄arilor
ne tot an̄l? De vom l̄oa kalk̄lile D-l̄si Lençi de
3 galben de familie, la kare de vom ad̄rogi ink̄ s̄n
galbeni pent̄s m̄nka mi tim̄l sk̄pnat din vedere
de D-l̄si, avem de familie 4 galbeni, iar de la toate
familiile 1,200,000 galbeni ce daș kl̄kamii ne tot a-
n̄l Propriet̄arilor p̄rii; folos̄l rodirii p̄m̄nt̄l̄si de
bragele s̄tean̄l̄si este yell̄ p̄șin de 3 ori 1,200,000
galbeni; l̄kr̄ ce ne face s̄ zicem k̄ s̄tean̄l robit

a dat chellǎ pǎşin pe an proprietarilor pǎrîi 4 saş 5 milioane de galbeni. Oamenii achemtia kare pe tot anul respund achemstǎ sǎmǎ şrieamş, oare nǎ vor pǎtea ei sǎ dea odatǎ pentrǎ tot d'asna 7 milioane, 10 milioane de galbeni, ka sǎ se skane de klakǎ, ka sǎ se fakǎ proprietari, şii sǎ se foloseaskǎ ei singuri de mǎnka lor? ¹⁾

— Da! da! Dǎm tot banii mǎnchii mai mǎltǎ, şii vom plǎti ka sǎ skǎpǎm odatǎ de robie; strigarǎ depǎstadii sǎteni.

D. Laxovari. D-lor, mare mirare este sǎ iasǎ din para romineaskǎ atidea bani! niçi de kǎm nǎ pot krede kǎ ar pǎtea sǎteni sǎ plǎteaskǎ atita sǎmǎ de bani!..

Toçi depǎstadii sǎteni. Domnilor! plǎtim şii inkǎ fǎrǎ sǎ ne simşim: plǎtim odatǎ 7 milioane de galbeni ka sǎ nǎmai plǎtim în tot anul kîte 4 milioane de galbeni kirie.

Vşetsǎ depǎstadiilor sǎteni ne înmiedikǎ d'a însemna a ceea ce zice fie kare dintre dinşii.

D. Ionesks. Bogǎdia este în mǎnkǎ; sşdoarea mǎnchitorşlşii face avşdia pǎblikǎ. Astşzi dǎ sǎteanşl kirie de patrǎ galbeni pe 9 pogoane de pǎmint.

Daka ei kǎstǎ sǎ se reskǎmpere, auoi de vor da statşlşii jşmşitate nǎmai din achemstǎ kirie pe an, adikǎ kîte doi 2 galbeni, nǎ în konta kirii, dar în konta reskǎmpǎrşrii, a plǎşii pǎmintşlşii de veci, nǎ e mai folosit oare? ellş sokotemte, pǎşin şii bine; de a ceea el ştie kǎ se foloseşte mai mǎlt fiind proprietar; el pe an voia se dea 7,200,000 galbeni; şii

¹⁾ Vezi Nota la finit

în 10 ani pe lingă aceea că în tot anul mai rămân kîte galbeni doi, dară apoi ajunge în această câmpiere de timp d'a fi stăpîn večnik pe moșia lui, d'askupa din robie, de acei 4 galbeni cei dă pe tot anul, a- păsat fiind de grestatea Reglamentsului.

Touï denstauïi sštenï. Da, da, ! Așa este ! vrem să ne reskumprăm de robie ! să fim proprietari !

Preotul Neags. Domnilor proprietari, ce vă e frikă așa de tare că nu vom avea banii să plătim aceste pogoane ? Духовническе vă întrebă : adăsați banii că corăbiile, că trăsările, săă că ori ce alt mijloc de peste graniță ? Aă nu prin brațele noastre skrînd pămîntul mi prin rodul emit din trînsul a venit banii în țară ? Așa, din brațele noastre ese un isvor de aur mi d'argint. Căm îndrăzniți a zice că n'are statul banii la Vistierie ca să plătească atîta pămînt ? De ce nu gîndiți că noi sîntem statul, mi noi sîntem mi Vistieria ? D-lor, noi ne pîtem asemăna că statul ca căm ar fi un căbitan, ce' mi ea steagul săă, spre a merge la răsboi ; mi kînd va veni vremea d'a se lovi, totți soldații să fakă înapoi, mi vrăjmașii să vie mi să ia steagul dăpă căm vă înkîșăți D-voastră.

D-lor ! pe noi să ne ferească Dumnezeu d'a face așa. Noi, daka Statul nostru e sărak, noi vom face un pas mai înainte ; vom adăoga sădorile noastre peste cele trekte în zadar ; vom înoi psterile noastre mi vom face să isvorască aur mi argint din brațele noastre. Să nu sokotiți Dumnezeu voastră că 300,000 de lăcători, nu vor fi în stare a vă plăti achel pămînt. Daka Statul nu va avea ptere ; eată noi îi dăm ptere ; mi nu vom lăsa a se rsuina Statul nostru de naușile veșine.

D. Ionesks. D-lor, adskind aiçi deslegarea problemǎsǎi proprietǎrii în dǎxǎl konstîtǎrii, întinzǎ mîna mi iaş ori ce pǎrere streinǎ mi se dǎ.

Şna din ačeste pǎreri este mi ačeasta ce o am în mînz; vǎ rog sǎ 'mi daçi voe ka sǎ vǎ împǎrtǎşeskǎ.

Adǎnarea. Da, da! sǎ o vedem:

Ionesks. Art. I. Sǎ se dea gratis şn pogon în vatra satǎsǎi fie kǎrǎi lokşitor.

Fapta ačeasta eate mǎreapǎ din partea proprietarilor; ea înfinjeazǎ komǎna, adikǎ satele vor fi mi politile čele libere.

Prezidentsl Rakoviçz. D-le Viče pǎmedinte, eş kǎnosk ačeastǎ pǎrere; o mǎşime de proprietari se şnesk kǎ dînsa!

D. Ionesks. Попорǎl Romîn nǎ kaşǎ a dobîndi čeva de поманǎ; el nǎ pretinde niçi 'şn sakrifitş; el este tare mi bogat, mi nǎţemte pǎmintǎ de kare are nevoie,

Art. II. Lokşitorǎl este slobod sǎ lǎkşiasǎk sǎş nǎ în sat, mi de va voi sǎ se dǎkǎ este slobod sǎ 'mi vînzǎ kasa mi toate a le sale.

Ačest artikul sǎbramǎ monopolǎl gromilor proprietari, čel esersa aşpǎra klǎkamilor în pǎsterea braşǎsǎi de ferş a Reglamentsǎsǎi, kare prin felşrite înkinşiri oprea ne ştǎeanş d'a se dǎče dǎşp o moşie ne alta. Din aplikarea ačestǎi artikul o sǎ vededǎ moşile čele îngesşite de lǎkşitori, şnde ačestia staş înşdǎşmiçi, rǎrindşse; mi prin ačeastǎ lǎkrare înpopşlîndşse mi moşile čele întinse în pǎmintşri, însş şbrǎ klǎkamǎ. O kolonisare noş! O sǎ vezǎ zikş, o altş parş romîneaskǎ, kǎ sate noş mi regşlate; iar

пѣмѣнтѣл цѣрѣи лѣкѣит претѣстѣndenї вѣ пропорѣиѣ вѣтин-
дерѣи лѣи.

Art. III. Сѣ се dea лѣкѣиторѣлѣи 10 погоane d'a-
рѣлѣгѣ, ne kare сѣ fie silit a le arra, a le semѣна kѣ
bѣkate, шѣ a le strѣnѣe kѣ toatѣ keltseala лѣи.

Art. IV. Din tot rodѣl ѣe va dobѣndi, сѣ dea
proprietarѣлѣи вѣ natѣrѣ din 5 ѣna.

Denstauїї Sѣteni. Iar dijmѣ? Iar robie? Iar Re-
gѣlament? V'am спѣс kѣ нѣ vrem de аѣestea. Noi
ne ѣinem kѣ тоѣї de sfѣnta Konstѣtѣiѣ!

D. Ionesks. Nѣ kast сѣ vѣ robesk; vѣ спѣїѣ ѣe-
rerea ѣnora din proprietarѣ; пѣrerea mea o шѣїї; de
аѣeaa daѣim voe сѣ kontinѣѣ. —

Art. V. Daka сѣteanѣl va voi сѣ лѣkreze maї mѣlt
пѣmѣnt, este slobod сѣ лѣkreze kѣt va voi, нѣmaї din
ѣїnѣї сѣ dea ѣna.

Denstauїї sѣteni. Vom лѣkra вѣnsѣ kѣ бѣnѣ tok-
mealѣ, iar нѣ сѣпѣшї ka de аѣel fel de tokmelї silite.

D. Ionesks. Art VI. Din fineѣe trebѣe сѣ dea ea-
rѣшї din 5 ѣna.

D. Laxovari d. n. Fiind kѣ вѣ fineѣe сѣteanѣl
нѣ лѣkreazѣ, se kѣvine ka din ele сѣ dea din 3 ѣna.

D. Ionesks. Eѣ vѣ ѣiteskѣ o пѣrere: ori o fi din
5 ѣna. ori din 3 ѣna, сѣteniї нѣ пѣriimeskѣ tokmele
de аѣestea ѣe miroasѣ a Regѣlament,

D. Laxovari. Am zis vorba аѣeasta, kѣѣї a searѣ
am vorbit de proektѣl аѣesta kѣ D. Vѣѣe-presidentѣl,
шѣ am спѣс kѣ din fineѣe сѣ dea din trei ѣna.

D. Ionesks. — Eѣ аїѣї нѣ daѣ пѣreri D-le, de
шѣ D-ta аї gѣndi ѣeva вѣ felsl аѣestei пѣrere; вѣnsѣ
пѣrerea аѣeasta este datѣ de аїїї.

Art. VII. Vitele сѣ paskѣ ne momie; вѣnsѣ de

toat̃ vita mare s̃z pl̃teask̃ pe an $\frac{1}{2}$ s̃fanũș mi de
oae ̃n firfirik̃ș.

Badea Albslesks d. s. Noi de am̃ñci siliũi, de
a da erb̃rit mi dijm̃ indoit̃, de ačestea s̃ntem sne-
riadi noi; iar d'a k̃mp̃ra pogoanele de p̃m̃int ȳerște
de noi ñz ne s̃periem! D-v. k̃z ačeast̃ p̃rgere ṽređi
s̃z ne l̃zadi traista din spinare, mi ne p̃zneđi desagĩi.

D. Pleșoians, dep̃stat proprietar. D̃șp̃z ȳe s'a
rek̃nosk̃t de s̃int̃z p̃oprietatea mi de s̃int̃z m̃nka
în asem̃narea konst̃ituđiei, proklam̃at̃ la 11 Iunie
mi iar̃mi d̃șp̃z ȳe s'a rek̃nosk̃t neap̃tata treb̃șinđz
d'a se face m̃nȳitor̃șl p̃oprietar pentr̃z foloșl în ge-
neral, ak̃șm venim a ne kibz̃i de kiñșl saș k̃ȳȳi-
mea ȳnei p̃rgũi de p̃m̃int ȳe treb̃șe s̃z se dea o dat̃z
pentr̃z tot d'așna m̃nȳitor̃șlșl, ka s̃z se fakt̃ p̃ro-
prietar̃ș; mi k̃rez k̃z d̃șp̃z îm̃prejșr̃ile mi treb̃șin-
ȳele ȳe exist̃z, kiñșl ȳel mãi nemerit ar fi ka s̃z se
dea fie k̃ȳșia kl̃k̃am̃ș ȳe s'aș aflat la 11 Iunie, mi
k̃iđi n'aș p̃oprietate de p̃m̃int în alt̃z parte, k̃ite
doșz pogoane, pe kare s̃z mi aib̃z kasa, silimtia ȳ
islaz̃ș vitelor; mi kare va fi pentr̃z tot d'așna p̃ro-
prietate a sa, s̃șnt toate d̃rent̃rile ȳe le are fie-kare
ȳet̃ȳean. Și tot ñșmers̃l de pogoane dat pentr̃z a-
t̃iđea s̃ȳteni k̃ȳte va voi p̃oprietar̃șl s̃z popreask̃ în
k̃mp̃r̃atea m̃șrimii saș mik̃șorimii momii mi a tre-
b̃șinđeloz sale se vor deoșebi la ȳn lok, mi de o mar-
ȳine a momiei ȳnde se va bine-kibz̃i k̃z ñz adȳe
ṽȳȳmare ȳei lalte p̃opriet̃ȳđi, în kalitate de m̃nka,
niȳi interes̃lșl ṽieđșirei m̃nȳitor̃șlșl. Pentr̃z fie-kare
lokalitate se va face dreant̃z p̃ređișre șure des̃p̃ȳș-
birea p̃oprietarilor de partea ȳe s̃z d̃z s̃ȳteañșlșl,
mi kare ak̃șm se face pe d̃insa p̃oprietar nekondi-

cional, afară numai kînd zîni din trîmși vor voi să vinză din pămîntul săr parte saș total, sãb pretest d'a se strîmsta în altă parte; atznci se va pãstra în-tietatea proprietarșii ce aș avst'o mai nainte kș pre-đușl ce s'a dat. Iar kîni dintr'inșii vor înçeta din viașă fãră monșenitorî, partea lor de pãmînt se va pãstra de magistratșl statșli mi o va vinde altșl lo-ksitor. Kș kîni așesta dar sokoteskș kș sãteanșl se face çetșșean kș toate drentșrile çetșșenemșl!

Pentru çele-l-alt pãmînt ce 'i mai trebșiemte de pãșșnea vitelor, de arșșră mi kositșră, parte de neapãrată trebșinșă, parte de komerșș, se vor înçele-lege prin învoială kș proprietarșl pentru kît are trebșinșă mșșçitorșl, kît poate să dea proprietarșl mi kș ce pređu, în prodșkte saș banî, rșmșind așesta kș totșl în drentșl fie kșșia de slobozenie a singșre voingî sale mi fãră niçl șn fel de silnikș îndatorire. Și tot asemenea slobodă voe de tokmeală vor avea pentru lemne, rșele, parî mi kș șn kșvînt pentru ori-çe alt se va mai çere de sștenî proprietarșli, neste așeea çe i s'a dat odată pentru tot d'azna, lșșndșse întreağ mi deplînz sfîșșenia drentșrilor fie-kșșia. Kșçl sãteanșl çe pãnz akșm era klșkani sșb deose-bite kondișii, fșkșndșse proprietar, kad toate rapor-șrile çe se trata între dînsșl mi proprietar, mi priu șrmare ne viitor nș se poate kșncuante sãteanșl în, drent de kșt ne așea parte çe i se dă akșm așșpra kșșia niçl proprietarșl nș are drent d'a pretinde çe-vaș prekșm niçl sãteanșl nș are drent a pretinde neste așeea çe i s'a dat, nimik mai mșlt. Este adevãrat kș din metodșl așesta nș se poate prevedea înain-tarea agrikșltșrii; rșmșne dar la voingă sãteanșli

de a da probe de slobozenia sa în dobîndirea plînerii
ka s'îlkreze pîmîntul mai kî strîdanie de, kit în
vremile trekste ne kînd se zicea kî legile s'aş nîs
tot d'asua niedikî mîrginînd'î într'în nîmîr hotîrîit
de pogoane.

Prezidentul kombatî pîrerea D-îlî Pleşoianî a-
sîpra prekîderii proprietarîlî zikînd kîte-va kîvînte.

D. Laxovari. Avem trebîndî s'î ne kibzîm mai
mîlt; simîim tare mîlt greştatea mandatîlî nostrî;
de a ceea s'î rîmîie tot a ceastî materie ne mîine.

Preotul Neags. D-îor! D-nî Pleşoianî zikînd kî
ajînce d'a se împroprietîri şî s'îtean kî doî pogoane
şînde s'î şî poatî nîne fie kare vin, rakîş, bîkîniî,
înskîniî, braşovenî şî orî ce va voi, întreb şî eî:
oare daka va nîne toîî vin şî rakîş, kîmîşî şî pos-
tav, ka negîdîtorî, oare grîş de şînde vom kîmpîra,
saş çine ne va da xîana? Apoi, fragîlor, D-v ce sin-
teîî lîskrîtorî de pîmînt, sîşnedî'mî ce vite mai nî-
tem çine noi în doî pogoane? Oare nîmai kî nî-
vîliile nî ne vom kîpîta şî nîme de lenemî, între
naçîile vecîne? Oare pîmîntul D-v nî se va şîmlea
de şîniî şî de pîlîmidî? Oare nî se va face o
nîstietate grozavî în toatî çara? Negreşîit. Dar daka
ne vedî da, dîpî kîm şî am çerşî noi, vom çine
patîş boî, 2 vaçî, 10 oi, 2 rîmîtorî şî 1 kal, şî
aşî noi vom venî tot la D-v kî boî, şî vom lîkra
pîmîntul D-v prin înkîriere; de la doî vaçî ne vom
xîvî; kî kalî, vom alerga la lokîl de lîkrî; ne vom
îndeletniçî kî ellî şîre întîmînarea çelor trebîin-
çoase; şî aşî nî va rîmînea netîcele de pîmînt ne-
lîkrate, şî vedî afla şî mare folos de la înkîrierea
lî; şînd kî ne noi s'î ne fereaskî Dîmînezeî a çî-

minea numai că vitele s'as arătate, fiind că atunçi ar
rămînea d'ara romînească steaguri de dobitoace; însă
noi tragem nădejde a fi înmulțite kimniile d'urii
noastre ka mi nîm akum, mi va n tot folosel Dv.

D. Șrians d. n. — Trebuie să ne lășm timp d'a
ne îngelețe; mi ne mîne vom aduce mi p'zrerea din
partea proprietarilor. —

D. Ionesks. Pe mîne dar kalkslăgia desbaterii a-
șupra kît p'mînt cher s'tenii mi k'ut not da proprietarii?

D. Prezidentul la un ceas ridik' medingă.
(iskălit) *Vice-prezidentul I. Ionesks.*

VIII. ȘEDINȚĂ.

18 Augst 1848.

Ședința s'a prezidat de D. Prezidentul Rakoviș.

La 10 ore s'a înčenst medingă prin aktul komșnal
din kare v'zîndșse adșnarea în majoritate se deklar'ș
ședința deskisă. *D. vice-prezidentș* çiti proçesșl ver-
bal de erî kare se mi adont' de adșnare. Dșur a-
çeea șp'șșse adșnării çererea șm'ștoare a *D-lșî La-*
xovari :

„Boala în kare 'mî am l'șsat doi konii la Rîm-
nikș-Vilçea mi de kare înk' de la sosire'mî înkș-
noștingasem pe *D. Vice-Prezidentul* noștrș, agravîn-
dșse akșm, dșur știrile p'rimite, m'ș v'z silit apleka
în grab'ș mi a m'ș dșçe lîng'ș dînșii. Çine e p'rinte
açela lesne poate ureșgi dșrerea altșî p'rinte. Nș

linsesk dar a inkonomtiingda de ayeasta pe Ч. Prezidentia-Voastř, mi tot deodatř a o postř, ka de voemte sř se inkredingeze desure adevřřlř arřřri-lor mele, sř se informeze de la astoritřdile de akolo.“

Adřnarea invoid țererea D-lři Laxovari a ni-mit la ordina de zi.

D. Vive-presidentul. Domnilor, ordina de zi ne keamř la a vedea křt přmřnt țerř sřtenři mi křt př-mřnt đař proprietariř. Sřtenři ař țerřt. Din partea proprietarilor, D. Laxovari mi D. Șrians s'a fřgřđřit a ne adřce astřzi přrerile D-lor. Niři řnřl, niři al-třl n'a venit astřzi, prekřm vededř. D-lor, sř nř perdem timpřl; ori kare ar fi țererea sřtenilo, ori kare ar fi př-rerea proprietarilor, sř ne řkřm peste toate ayeastea, mi sř desbatem prinčipsl de kare avem sř ne đinem, sure a přne řn armonie ayeeste đoř elemente de prodřkđiřne a bogđđiilor. D-lor, sř křtřm řn prinčip řn armonie kř Konstitsđia, řn prinčip din a křřřia přneru řn lřkrare sř nř iasř pagřbř pentru nimenř, či mai ales folos mi pentru sřtenř mi pentru proprietari. Domnilor, prinčipsl ayeasta vi'l am sřřs řn seandele trekřte: ka pe toatř momiea sř fie agrikřltřř mare boereaskř đřpř sistemřl englez mi agrikřltřra mikř đřbřneaskř đřpř sistemřl franțez. Din ayeest prinčipiř poatee mi de la anřl viitor řndoit venit pentru proprietari mi pentru sřtenř. D-lor proprietari, křnoařtevdřđi intere-sřl D-voastřř; venidř sř ne řnđelegem; vř deklar řn-kř odatř kř řmprietřřirea klřkaniilor nř vř este silnikř, čeř če vor voi a da přmřnt, ayeia se vor folosi; iar čeř če nř vor voi a da, ayeia se přgřbesk. D-lor, přmřntřl fřř brade nř adřce venit; aveđi

dar interes de s'ateni, amezan'ii mi pentru interesul D-vo mi pentru al lor. D-lor, nu va ia nimeni momie. Interesul va kiamu ka sa le fekondati prin m'uka kl'kamilor, indelcivii, infr'ugiv. Cel ce are o momie ce 10,000 pogoane mi 100 kl'kami pe d'insa, acela poate improprietari pe kl'kamii; de le va da kite 10 pogoane de om, ka bani, de kare are nevoie pentru a'ni plati datoriile sae pentru a'i avansa p'mintul cei r'mine, atunci din 10,000 de pogoane ii r'min 9000 pogoane, pentru k'ltura mare, kare ka 100 kl'kami eman'ia'ii g'zsehte bratele trebsin'choase: 10,000 pogoane mi doz sae kl'kami ink' ii poate improprietari, d'indse pe bani 2000 pogoane; cel ce are 10,000 pogoane mi 500 kl'kami ink' ii poate improprietari d'indse 5000 pogoane mi pe celelalte 5,000 sa fak' k'ltura mare. De ve'ii im'p'ugii momiea in 5 p'ugii mi ve'ii da $\frac{1}{5}$ kl'kamilor, va r'min $\frac{4}{5}$; ori ve'ii im'p'ugii-o in patru p'ugii mi ve'ii da $\frac{1}{4}$ va r'min $\frac{3}{4}$; ori ve'ii im'p'ugii in 3 p'ugii mi ve'ii da $\frac{1}{3}$ va r'min $\frac{2}{3}$; ori ve'ii im'p'ugii in 2 p'ugii mi ve'ii da jsm'atate, va r'mine alt' jsm'atate. K'ind de nildu vor fi pe o momie mai m'ldii kl'kami de kit p'mintul ka kare ii p'ste'ii indest'la, atunci o'p'ugiv kit va trebe mi l'san'ii prisosul, sa se dsk' sa kolonizeze mi alte momii sterne kare n'adsk venit, fiind linsite de brate; mi ka aceasta f'ace'ii o f'ant' de fr'ugie mi k'ltre ins'xii proprietarii aceia ce n'a' kl'kami pe momie Kl'kamul, este liber: de'i ve'ii da p'mint ka bani sa pe momie mi v'o lskreaz' de n'i ve'ii da p'mint se d'uce akolo unde g'zsehte; mi d'ind p'mint vi se asig'reaz' brate pe d'insul; va f'ace'ii k'ltura mare pentru kare g'vernul din skoa-

lele sale agrikole v̄b d̄b epistaf̄i, argaf̄i, ka s̄b v̄b
p̄se în l̄krare sistem̄xl agrikol. L̄krarea ayeasta v̄b
d̄emte k̄b este în favor̄xl D-v. L̄krarea ayeasta n̄
e strein̄b în p̄m̄int̄xl nostr̄; din vekime n̄ era îm-
p̄r̄dite mom̄iile în 3 p̄r̄d̄i? Dob̄ p̄r̄d̄i n̄ era date
p̄ranilor mi zna r̄m̄inea ka s' o l̄kreze proprietar̄xl
pentr̄ kiriea celor $\frac{2}{3}$ date? În Regl̄ament̄xl Molda-
viei mi all̄ Valaxiei s̄b adoptat ayeast prin̄cip̄. În
Regl̄ament̄xl Valaxiei, tip̄rit la 1832, fađa 84, Art.
144, se zice pentr̄ mom̄iile ce vor avea întindere
m̄r̄ginit̄b mi la kare proprietar̄xl n̄ va p̄tea s̄b dea
s̄tenilor s̄bî poḡoanele de lok ce se îndatoreaz̄b, se
va împ̄r̄d̄i toat̄b întinderea mom̄iei în trei p̄r̄d̄i de
o potriv̄b, din kare dob̄ se vor da pe seama l̄k̄vito-
rilor mi o parte se va p̄stra pe seama proprietar̄ilor.

Eat̄b prin̄cip̄ul vek̄iș sf̄in̄dit de Regl̄ament. Eș
n̄ cher ka s̄b fie împ̄r̄d̄it̄b mom̄iea în trei p̄r̄d̄i,
k̄v̄i simđ̄ neđrentatea ce ar p̄tea em̄i pentr̄ m̄r̄d̄i
proprietari; dar împ̄r̄d̄irea în 3, în 4, în 5, în 2 p̄r̄d̄i
d̄șne întindrea ei . . . . mi d̄șne n̄m̄r̄xl s̄tenilor, ka
așa s̄b n̄ ad̄k̄b paḡb̄b nim̄xl̄i; mi s̄b tr̄biask̄b pe
mom̄ie mi kl̄k̄am̄i mi proprietarii în b̄șne armonie
mi în folos̄xl am̄nd̄ror p̄r̄d̄ilor.

D-lor, s̄tdiind ast̄b noante întrebarea ayeasta,
am dat neste o fant̄b pe kare cher voe a o den̄șna
aici în p̄blik̄ș; în Regl̄ament̄xl Valaxiei, ediția nō
tip̄rit̄b la Karkaleki la 1847, s'aș eskamotat prin̄cip̄ul
împ̄r̄d̄irii p̄m̄int̄xl̄i de kare vorbim; așa, la fađa
85, tot Art. 144, se zice: „fiind k̄b prek̄șm̄ este pro-
„prietar̄xl s̄șin̄ k̄b desv̄ir̄șire pe all̄ s̄ș̄ p̄m̄int̄
„asemenea este mi s̄teanz̄xl, s̄l̄șl̄șitor pe mom̄ie
„de alt proprietar, ear̄șmi k̄b desv̄ir̄șire slobod pe

„este aksm aproape de un veak, mi nșmaī pe temeīși
„ačestși prinčip s'aș leșiit indatoriri rečiproče; de
„ačeea volnik este a'șī mșta lșkșindă... шчї, D-lor,
vededī Dșmneavoastrș kș în ediția veke a Regșla-
mentslșși, maī nainte de a fi volnik sșteanșl sș se
mște dșpș momīe, se impșrșdea momīea în trei pșrșđī
mi se da doș pșrșđī klșkamilor. dșpș običeīșl vekīș,
dșpș oare kare kșvinte de drent țe aveaș sșteniī pe
momīea pe kare eraș amezadī; mi în ačeastș ediție
noș i se nimīčeshte ačest drent mi i se zīče sș se
dșkș! D-lor, ničī kș zisa din ediția Regșlamentslșși
de la 1832, ničī kș ačeea din ačeastă de la 1847 nș
mș șnesk, kșčī vieđșind noī, am înaintat; imurejș-
rșđī nșoī s'aș ivit pe kare nș pștem sș le sșpșnem
la leđī vekī; sș fačem dar leđe nșoș pentrș nevoile
nșoș; sș fačem leđe din kare sș nș iasș pagșba ni-
mșlșși; sș sfīndim drentșl vekīș, întrș kīt nș ne va-
tșmș: sș'l realizșm prin reskșmpșrșgare, mi sș întro-
dșchem pe toatș momīa kșlștra mare mi mikș; kș a-
čest prinčip pștem fače pačea mi ferīčirea în patria
noastrș.

Am sokotit de trebșindș a vș da deslșmirile de
maī sșș, kare ne pot așta în hotșrșirea materiei țe
desbatem astșzī, mi kare ne apșonīe dakș nș mi re-
solveazș problemșl kīt pșmīnt pot sș dea pronșie-
tariī mi kīt pșmīnt čerș sșteniī.

Chernótesks. D-lor, trebșe sș ne indșlečem kș
pronșietariī a kșror persoane înfșđīșșm. Astșzī șnșl
nșmaī pentrș un jșdeđđș întreg nș poate hotșrī.

Robesks. Kș mīxnire sșfleteaskș ne vedem kri-
tikadī, kș noī pronșietariī am fi indșrștnīčī, am fi im-
pročtrivitori binelși D-voastrș. Sīntem osīndīđī fșrș

drentate. Fragilor, n̄ este adev̄rat; este zavistie în-
vederat̄. Noi tot d'azna v'am dorit mi v̄b dorim fe-
ricirea. Dovad̄ avem la ačeasta, k̄čy mai înst̄riçii
lok̄șitorii s̄nt ačeia, țe s̄nt așezad̄i pe moșiiile pro-
prietarilor, mi ței mai în proast̄ state s̄nt ačei țe s̄nt
așezad̄i pe domeniurile stat̄șii mi pe moșiiile Monas-
tiresm̄i. Înd̄r̄t̄niçii s̄nt, fragilor, ačei țe n̄n n̄edi-
țe meșterșçite binelșii n̄blik; mi avem mare n̄m̄r
între noi, mi strein̄i mi p̄m̄inten̄i; ačeia zik kari vor
ap̄ne sarçin̄i grele pe zmeri slab̄i, n̄mai mi n̄mai
ka s̄b ne desçine mi ka s̄b n̄ n̄stem veni la rez̄lta-
t̄l dorit, mi k̄re vorbesk k̄ at̄ta înfokare de li-
bertate în 'it vor s̄b o s̄gr̄me. Pr̄çina retraçerii
noastre, D-lor, o k̄noașten̄i, este k̄çy, prek̄m vedeçii,
ne ḡsim în minoritate, mi prin z̄mare n̄ sokotim
k̄v̄inços a l̄a resp̄nderea întregii p̄r̄i n̄mai aș-
p̄ne. D-v miçii, fragilor, k̄ d̄n̄p̄ țe proprietatea
ni s'a asiḡrat. n̄ n̄mai prin Konst̄t̄çie pe kare a
j̄rat toat̄ naçia, mi prin kez̄șçirea Esçelend̄iei sale
Sleiman Pașa în n̄mele M̄rii sale S̄ltan̄șii, bine-
voitor̄l nostr̄s s̄zeran; dar mi îns̄șii D-v açi m̄r-
t̄risit într'zn glas, k̄ proprietatea este sfint̄ ka zn
rez̄ltat al osteneșilor. Daka dar sfinḡenia drent̄șii
propriet̄çii n̄ se mai poate vjola s̄b niçi zn fel de
k̄v̄int, așa prek̄m mi al m̄nçii, D-v țe mai do-
riçii de la noi? Vreçii s̄b v̄b înpropriet̄rim, mi çereçii
ačeasta negreșit, prin r̄ḡçizne, iar n̄ prin sil̄,
prek̄m niçi noi n̄ n̄stem çere vita D-v s'aș alt-
çevam din propriet̄çile D-v.

De mi poate noi n'am avea p̄m̄int de v̄nzare,
de mi m̄lçii dintre noi aș poate abia pent̄r neap̄-
ratele lor treb̄șinçe; k̄çy treb̄șinçele noastre miçii

kъ sânt mai întinse de kit ale D-v; kъ toate acestea ka sъ vъ dъm dovadъ de fьrъdъmentile noastre sentimente, sântem porniți din bьna noastră voiudъ a vъ împlini acesatъ dorindъ; însъ mi D-v sъ vъ mьldъsmiți ne acesa ce nstem face supre binele D v. Deçi, dьmъ ce mai întiș se vor restrinđe satele la un lok, unde figra momiilor noastre mi interesul nostrу ar cere, vъ vindem vetrele satelor kъ un raion înprejъr de 20 stinjinі, kare întindere de lok mьssrindъse în stinjinі pьtrați sъ ni se nъteaskъ kite un leș stinј. în banі neshin, iar nъ în fьgъdъselі mi inkinsite nъdejdi ne kare nъ nstem avea niçi o soliditate, rьmъindъne tot într'o vreme drental kirchismі m'al altora venitsrі ne-atins, nrekъm 'l am avъt tot d'asna.

Aceasta este, frașilor, nstinda noastră; atit nъ-mai nstem vinde. Daka ne acesata vъ mьldъsmiți, konseltativъ; tokmeala noastră este sfirmitъ, mi nstem sъ ne dъm mînile; iar daka kъ afita sokotiți kъ nъ vi se îndenlinesk trebъingele D-v, kъnoamteți kъ Statsl are pьmîntsrі întinse în domensrі; are momiile monastirenti, chele nefukinate; a deklarat de averi alle Statslсі mi momiile Monastirenti chele inkinate; prin șrmare Statsl are destъle mijloace a vъ întîmpina toate trebъingele, mi fьrъ a se sьuъne la grele datorii; treceți dar ne acele pьmîntsrі mi lъsați p'ale noastre, ka sъ ne bьkьrъm de dînsele. în toatъ întinderea libertъjii.

Fșndъуeans mi Sibiuens, denștații proprietari, sьun D-lсі Viche-prezidentș kъ mi D-lor se șnesk kъ sokotinda D-lсі Robeskъ.

Чeaswesks. Frașilor, ori kiti ne afъm aiçi trebъe sъ lskъm, sъ dъm niște pьrerі mi sъ nъ хотъrim,

чи съ фачем зѹ skelet, съ'и адѹне оаеде дѹне знде сънт risinite. Ачест skelet, нѹ е skelet de xiapъ, нѹ ва ѳвѹа а не мѳнка не ної, саѹ а не ѳнгѳи мошиле ноа- stre. Ачест skelet е оае. Оаеа чеа мѳкатъ de Vѳl- tѳrї ми de Lei ми de Дршї, de сънт акѹм 17 ани; съ'и ашезъм оаеде, Домнѳлор, ми съ'и пѹнем ми кар- неа ми съ'и дѹм ми сѳflarea, ми съ'и дѹм ми зп пе- tik de lok, пентрѹ ливеде ми islazѳ, ми съ пaskъ; iar kїnd ва венѳ ла ливеде, съ не деа лante ми ноѹ съ мѳнкъм пѳн kїrcїѹмъ, ѳн мѳjlokѳl satѳlѳї. съ кѹм- nere vin ми еѳ съ kїmtig банѳ.

Ion Rads d. s. Ної vedem кѹ лѳkrarea ноастрѹ нѹ este alt de kїt а desbate пентрѹ пѳrtїcїka de пѳ- мїnt, kare съ не о kїmtigъм de la D-v, дѹпъ дѳхѳї Konstitucїї, пентрѹ xpana ноастрѹ ми а vitelor ноастре. Ної не ам dat пѳrerea, кѹ черем де fie-kare familie tot asemenea пѳekъм ам черѳт аїчї ѳн хїrtia че о avem datъ; ми vedem кѹ D-v вѹ даѳї нїште пѳ- рерї пѳн kare voїгї а не аfъnda маї рѳѳ, дѹпъ кѹм ам fost пїнъ акѹм. De ачеа кѹдем кѹ рѳгъчїѹne la D-v, D lor пpoprietari, а не deslega; кѹ alte кѹvinte ka съ не мїngїem ми ної, ѳнсъ нѹ кѹ pagъbъ, чїкѹ desпъgъbire, кѹ sokotim кѹ avem ми drent съ не kїmtigъм черerea, кѹм ам zїche съ не кѹноашtem ми ної de пpopietari не о мїкъ пѳrtїcїкъ de пѳmїnt ми съ пѳtem skъna de lanъsrile robieї ѳн kare ам ѳemъt пїнъ акѹм.

Ionesks. D-lor, ам пpїmit de la Gъvern хїrtia ачеаста, не kare вѹ rog съ'мї даѳї voe а v'o ѳм- пѳrtъшї.

„La adressl ачѳї komisїї d'astъzї, Augъst 16,
„пѳн kare fache ѳntrebare de poate лѳkra нѳмаї кѹ

„Și număr de 27 deputați ce se află veniți, se res-
„punde, că fiind că numărul celor în fiind a trecut
„peste majoritate, este în competiția D-lor a țara
„și a da părere; și On. Komisie îi va rîga că din-
„adinsul a ne perde timp, fiind foarte prețios. Sa-
„lătare și frădie!

D-nule Чазмешкеле, erī aī zis că sântem oile
D-v, și eș nș'ni am dat rșnșns; dar astăzi d'ī daș:
adevrat oile D-v sântem; și n'ai dat o bșkșdikș
de pșmint kīt am avea lok de islas, de mșnkș, de
fineapș, și daka nș ne aī dat ačesta, de șnde o sș'p'ī
dșm lanțele? Pīnș akșm am fost oīmi D-v ka pșs-
torī bșni ne aī lșat și lanțele, și līna, și pieile, și
viada; dar de akșm înainte Konstișșia ne a dat vi-
ada și Dv voiđi sș lșađi lanțele; dar lanțele șnde
sș dșm? Lanțele nostrș era gșlbinamīi și rșblele,
și s'fșnđimoriī; akșm nșmaī vrem sș dșm; o sș daș
mełșmelșlđi meș sș kreaskș; o sș daș bșnimoriī
meī ka sș fiș pșzit de gardie.

Preotul Neags. Așziiș ne D. Robeskș că poate
sș dea kīt pīne satșl și imrejsrșl satșlđi kīte 20
stīnjīni pștrađi; și fie kare stīnjen kīte șn leș; īnș
avem sș șerem dșpș dēxșl Konstișșii, kare zīce că
patria ne dș o pșrtikș de pșmint īndestșlș pentrș
șrana noastrș și a vitelor noastre. Patria sșnt togī
ce se aflș īn lșșntrș pșriī noastre; apoī dșpș kșm
așzirșm de la D. Robeskș că ne dș kīt pīne satșl,
20 stīnj. pștrađi, oare īntr'ačest pșarkș s'ar pștea
șrșni čineva? Tot d'odatș arștșnd pomeniđl maī sșs
că e maī īndestșl sș se īnproprietșreaskș sșteaușl;
dar oare nșmaī șezșnd ačī īn lok, kșm ne vom șrș-

ni? mi daka nș ne pștem xrbni, apoi iatș kb D-lor nș vor sș ne improprietșreaskș.

Robesks d. n. În Konstițșie zice: *resnekt kștre proprietate*, mi kb ayeasta eș inșeleg kb kīt pștem atīt dșm; Visteria n'are de șnde plșli.

Ionesks. Așd de Konstițșie; așd de Proklamașia gșvernșlși, nș știș daka se kontrazik șna altiea; dar eatș ceva noș; mi aci citește șirkșlarea Ministrșlși din Lșșnrș Nikolae Golekș kbtre Adm. tișșriș in No. 11 alș Monitorșlși.

Șeana inșenind a fi țerbșratș, diskșșiile, dialogșrile, nș s'aș pștat inșemna, fiind vorbele foarte renezi mi inșokate: de ayeaa denștașii sșteniaș venit la bișroș mi vorbele lor saș skris in pșocesșl verbalș.

D. Skșrtșlesks. d. s. din jșd. Mexedișii. Sș am parola, D-nșle Vișe-Prezident.

Domnș Robesks, dșșstat proprietar, zice kb Visteria n'are pștere ka sș plșteaskș ayea pșrtișikș de pșmint țe o șerem noi, dșșpș proklamașia șfintei Konstițșii. Vș rog sș știș ține e Visteria? Visteria sșntem noi, sșșrașii Romșni, pentș kb noi pșnem bani in Visterie; kbși daka n'am pșne noi bani in Visterie de șnde ar ayea Visteria bani? kșm pīnș akșm am fost in stare de am șmulșt Visteria imșșșșteaskș mi alte Visterii dșșpș d'alșșșri ne kare prea bine le știș Domni proprietari.

Domnilor, ține este statșl? Popolșl Romīn este statșl; pentș kb el imșlinemte toate kīte se șer in țara ayeasta. Noi vedem kb șniī dintre noi din ayeastș obșteaskș adșnare nș șrmeazș dșșpș dșșșl sf. Konstițșii, mi astșpș șrekeea kasș nș așșș glassl Kon-

stitsiunii; iar noi cei ce am jărat ne dînsa ne skobim prin zrekî fîrî sî fie astîpate, ka sî azim mai bine mi ka sî ne pîtrîndem de dîxîl sfînteî Konstitsiunii.

Ilie, denstat sîtean. Vedem kî de kînd am intrat în desbaterea Konstitsiunii, am rînt lanşurile jîgîlî, mi akîm vedem kî D-v sîmbîlî sî ne pînedî jîgîlî la kapî mi sî ne pînedî fiare mi la pîzoare, ka sî fim mai rîşî dîpî kîm am fost pîntî akîm.

Vedem kî ne arîţî sî netîchel de pîmînt, vatra satîlî, mi în kolo nimik; s'ar pîtea, D-lor proprietari, a ne xîrî noi mi vitele noastre în astîfel de pîmînt? Vedem kî D-v aî kîlkî jîrîmîntî; kîţî Konstitsiua glîsîemte ka sî ne daî sî netîk îndesîl pîntî xîana noastrî mi a vitelor noastre; kîţî mi noi avem ne fi mi traîî nostrîi militarî, dorobanî, kare sîmbîlî deskîlî, nepîmenî, kîte 6 anî, pîzînd grîdîna noastrî kare nî e înkîsî kî parî mi kî nî ele, çî kî pîntîrile fiilor mi a le fragîlor nostrî. Deçî dar fragîlor proprietari; pîtrîndemîvî bine kî îmîle, kîţî nî mai sîntem pîmîntî prekîm am fost pîntî akîm. Çele ce aşî fost pîntî akîm sî se çîte, mi sî ne îndremî, pîzînd sf. Konstitsiue, kîţî noi nî kîlkîm jîrîmîntî; kî açea bîkîdîkî de pîmînt ne kare o çem noi, nî o çem de çeaba, çî kî despîgîbîre. D-lî D. pleşoiân, proprietar, respînsî kî çine s'î pîteaskî pîmîntî? zîkînd kî noi n'avam banî, mi noi daka am avea banî n'am çere. Noi çerem sî ni se dea, mi noi îl pîţîm.

D. Iordake Bsga. Domnilor proprietari, la respînsî çel daî D-v prin xîrtîe ka sî se împroprietîreaskî sîteanî, kî daî nîmai 20 de stînjîni pî-

trași, mi cereți kîte sîi leș de sînjenî pîtrat în vatră
satsîsî, la ayeasta eș mî mir kî nî s'aș mai pomenit
de kînd lîmea astfel de pîreș; mi iar vî zik, D-lor
pronrietari, kî krez kî D-v nî sîntegî nîmte oamenî
kare nî kînoamtegi mai bine de kît noi. D-v, kînd
v'agî adînat în kapitula jîdeșîsî kî frașii D-v pro-
nrietari, n'agî vîzîst kî zîche în Konstîșie ka sî ne
dașî sî netik de pîmînt pentrî xrana noastrî mi a
vitelor noastre; mi akîș vîz kî ne tot pîreșîgî
din zi în zi, kî felîvî de mijloace zadarnîche. Vî rog,
D-lor pronrietari, sî dașî din toatî inima, mi sîfîetîsî,
mi kîșetîsî D-v, potrivî Konstîșii pentrî kare toatî
sîflarea a jîrat, kîcî krez kî milostivîl Dîșmezeș
n'a fîkîst pîmîntîl nîmai pentrî sîi cî pentrî toșî
fi sîi, ka sî se xrîneaskî ne dîșsîl; mi ayeș netik
de pîmînt ce ne dașî noi sî'l pîștim kî sî pîreș
potrivî; iar nî kîș D-v cereșî; pentrî kî zîche sî.
skîrîșîrî. „Ceșie nîșî plache altîia nî face;” mi apoî
mai gîndîșîvî D-v mi la ayeasta, kî mi noi avem
fi mi frașii noștri soldașî, mi dorobașî, mi beketashî,
mi la orî ce cerere a mîmeî noastre patriî sîștem în
nîchoare; kî ayeasta este dîentate mi frîșie.

Dimitrie Linan d. șîl. D-lor pronrietari! Vedem
kî dîșî dîșîl Konstîșiei, nîcî șna nî se șrmeazî
de D-v; de ayea ne mîșîm mi noi ce sî mai fașem,
kî de atîta vreme de kînd v'am cerîst pîrtîșîka de
pîmînt, mi D-v vedem kî nîcî intrîșî kî nî ne a-
rîșî; mi ayea ce ne arîșî D-v nî se potrivîște
kî dîșîl Konstîșii, kare am jîrat kî toșî; kî noi
toatî datorîa ne-am îșnîlîșî, mîne-o mi mai îșnîlîșî,
kî militari, kî dorobașî, kî beketashî, kî gardîșî;

mi pŕstem pînŕ la ŕnŕl a ne jertfi pentrŕ maika noas-
trŕ patrie dŕnŕ glasŕl drentŕdii mi al frŕdiiŕ.—

Vasile Rads d. s. Domnŕle Prezident, sŕ se ia
in bŕgare de seamŕ vorba d-lŕi Rads Œeasmeskŕ kŕ
nŕ 'mi ŕrmeazŕ kŕvintŕl ŕe mi'a dat prin inskrisŕl
verbal.

Preotŕl Neags. D-lor, D-lŕ Lenŕi prin xirtie ara-
tŕ kŕ avem drent asŕura a noŕ pogane d'a ne xŕni,
pentrŕ kare plŕteam kirie 63 lei; mi adŕnŕnd ze-
ŕŕiala prodŕktelor dŕnŕ pogonele xotŕrite neste tot
fŕŕea lei 100. Eatŕ kŕ noi vŕ plŕtim aŕestŕ kirie
mi kapital; fiind kŕ, kŕnd pŕne ŕineva ŕn kapital kŕ
dobŕndŕ, aŕ nŕ ia la 10 lei ŕnŕ? Apoŕ D-nŕ Robeskŕ
kŕm poate ŕere ŕn leŕ ne stŕnjŕnŕl pŕtrat? Aŕ doarŕ
se poate asemŕna pŕmŕntŕl de kŕmp kŕ bŕtŕŕra?

Ionesks. D-lor, din 6 depŕtadŕi proprietari, aŕ emit
4 pŕrerŕi, ŕna dŕ gratis, vatra satŕlŕi mi islazŕl; alta
dŕ kŕ banŕ vatra satŕlŕi mi kŕt pŕmŕnt trebŕe
ŕŕtenilor, nŕnai din 5 sŕ dea ŕna dijmŕ, alta dŕ va-
tra satŕlŕi mi o razŕ de 20 stŕnjini, ŕerŕnd kŕte ŕn leŕ
de stŕnjŕnŕl pŕtrat, adikŕ 40 galbenŕ ne pogon. Sŕtenŕ
toŕŕi in ŕnire ŕerŕŕ pŕmŕntŕl trebŕinŕos ŕneŕ familii,
ne kare sŕ'l plŕteaskŕ de veŕŕ; mi pentrŕ kŕt vor
mai avea nevoe se vor tokmi, vor da mŕnkŕ mi vor
lŕa pŕmŕnt; fiind kŕ D. Œernŕteskŕ a fŕgŕdŕit a ne
adŕŕe ne miine o pŕgere, ama dar ne miine ordina de
zi va fi kontŕnŕarea diskŕdiiŕ.

Adŕnarea, adoutŕ ordina de zi, mi medŕnŕa se
ridikŕ la o orŕ.

(Iskŕlit.) Viŕe Prezidentŕl Ionesks.

CONCLUSIUNE.

Această Komisiune, din kăsele ce vom vedea la valle, n'a putut termina misiia sa.

Eatŭ kŕm se exprimă ŝn ziar, de la 1848, (*Ponisl. Sveran* No. 21 de la 23 Avgŭst) în privința aceslei komisiuni ŝi a disolvării sale:

Lokotenentŭ Domneaskŭ ŝi arătŭ la 19 kŕgetŭrile sale în kestieinea proprietății ŝi astŕnŭ grŕile kalomniatorilor. O komisie alkŭtsitŭ de proprietari ŝi klŭkashŭ aleŝi din fie-ce jŕdedŭ kŭte ŝnŭl dintre cei din tŭiŝ ŝi kŭte ŝnŭl dintre cei d'al doilea, presidatŭ de D. Aleksandrŭ Rakovičŭ ŝi de D. Ioneskŭ, era înŝŕchinatŭ a deslega aceasta kestie atŭtŭ de importantŭ, a kombina ŝi a da ŝn projekt de leçe pe ač. ste trei baze din proklamăția revolŭții: — respekt proprietății, respekt kŭtre persoane, klŭkashŭ proprietar. Nŕ a le hotŕri, kŭčŭ prinčipele aceslei proklamății sŕnt hotŕrite ŝi ničŭ kiar konstitsanta va pŕtea sŭ le atingŭ. Treaba aceslei komisiŭi a fost nŕ-mai sŭ dea ŝn projekt în ce kin s'ar pŕtea face klŭkashŭ proprietar pe ŝn petik de lok ce ŭ va asigŕra neapŕrata hranŭ din toate zilele, ce 'l va pŕtea interesa materialचेमते la apŕarea patriei lŕi fŕrŭ nagŕba proprietarŭi ce posedŭ astŭzi ačel petik de pŕ-mŕnt. Dar pŕintr'ŭ fatalitate în lok sŭ se auptie ŝi sŭ se împache interesŕile vŕnzŭtorilor kŕ ale kŕm-pŕŭtorilor, ajŕnsese aceastŭ negodiănie o lŕntŭ vrŭj-

mъшеaskъ din kare inimicîi konstituciei închenșserъ sъ-
ші faktъ arme snre a kombatе kassa sakrъ.

Salele palatъlsî znde lъkra асeastъ komisie eraș
pline de аsditori interesаdî și la o parte și la al-
ta, kъnd Lokotenengа Domneaskъ veni între dinșii.
D. Eliade maі dete și асi o probъ de elokșindъ kremti-
nъ, prin kare lъsъ sъ se vazъ асel sșflet atъt de ma-
re, atъt de deșeneros și zman. Mîmkarea ȳelor de faцъ
fș пълъ la lakrъmî și vъzъrъm zп mînșt, o înfrъdure
între ambele пърđi înainteа lъi Krist ȳe konvoka o-
ratorъl. Dea Domnъl ka асeastъ înfrъdure sъ fie e-
ternъ. Dъnъ асeastъ sekretarъl de stat ȳeti în nъ-
mele Lokotenengеi Domnești sșsuspendarea lъkrъrilor
komisii:

Dreptate-Frăție.

ÎN NЪMELE ПОПОРЪЛЪИ РОМЪМ.

Locotenența Domnэscă.

Vizînd kъ komisia nentъș învoirea artikolъlsî
pronrietъdii, în lok de a se пъръnde de spiritslđ de
drentate, de frъdie și de nасe, seamъnъ kъ ese din
misiunea sa și seаngele'i din zi în zi devinđ maі
temnestoase.

Vъzînd kъ, în lok de a se stabili o sinceritate
și înkredere ȳe аpronie învoirile, fie z kare parte
pronъne imposibilъl snre a se депърta și maі
mêlt;

Vъzînd maі virtos, kъ ȳeі nъmîdî din partea
Gъvernъlsî, în lok de a însșfla o înkredere de ne-
пърtenire întieаgъ. și spiritsl пъcîi, — kare e singъ-

rîl kăget al Găvernăsi, — aș făkst să kreazăr chei mai mslăi kă achemtia se trag mai mslt la o parte de kit la alta printr'ărn zel diktat de simpatii;

Văzînd kă kă achemtia s'ar kompromite mai mslt Găvernăsi. taksîndă-se de părtentor, mi kă prepăssăl membrilor komisieî mi neinkrederea 'i ar adăche să nă înceleagă spirital chei adevrărat al năoilor instițădii; Lokotenendă Domneaskă dekretă :

A). A se ssspînde nînz la al doilea dekret seandele komisieî.

B). A'mi da fie kare denstat chererile înskris kătre Găvern.

C). Din părerile tătlor mi din proçesă verbal al komisieî, întemeiat pe :

„Respekt kătre proprietate;

„Respekt kătre persoane;

„Drentate, frădie;

„Foloase penerale în pagăba nimăsi:

„A sakrifika chei mslăi pentră chei păuin este nedrept;

„A sakrifika chei păuini pentră chei mslăi este silnik;

„Săteană va fi proprietar ka să fie çetădean, ka să fie apărgător patriei:

Găvernăsi să dea zn proekt în kare din tot kăpătăsi, mi din tot săfletăsi imi va păne toate păsterile întră a împăka interesele, a asigăra minăile mi a redăche învoirea mi pachea între fi achemiamă patrii, între niște fraăi atit de lesne de a se împăka, într'o naăie atit de mlădioasă mi blîndă.

Pache voră, fraăilor, pentră kă vi s'a anăngat libertatea voră. Șnde e libertate, e Dămnezeș; mi șnde

e Dămnezeș, e dragoste mi znire. — Ţinde e tiranie este iadșl, pačea linsepte; uzmai tirania întăritș iřimile, uzmai ea amțraute șșfletele, nșmai ea anrinde șzele. Omșl desperat ișmi ese đin mindi, omșl kș inimș bșnș, omșl liber e voitor de bine. Предшдїи, fragilor, libertăđile date urin 20 de artikole mi întindeđi-vș mına ka oamenı liberi mi drepđi intrș a vș zni la znișl singșr, kare e singșra țrie mi anșrare a đuriı, kare singșr asigșreazș proprietatea. Leđisirile țele pınș akșm da zni țe ișsoriș pentș țele de fađș, mi rșnea totșl pentș viitor.

Membrii Lokotenendı: Xr. Tell. I. Eliade N. Goleskș.

Sekretarșl Statsıđı: I. Boineskș II.

No. 460. Avgșst 19.¹⁾

Felicitșm Lokotenendıa Domneaskș pentș bșrbadıı țe o komșne mi pentș kș utie mi akșm șș utșmpine din vreme rșđl.

Știm bine kș ațeastș lșutș țe se întărtase era invitatș de vrșjmașıı patriı ței de ne delșțrı. Știm bine kș Romșnșl șștean atșt de nobil mi generos in mișkșrile sale de la 9 Iunie mi pșnș astșzi, ar fi fost kș nenștindș șș fie neomenos la ațeastș kiemare de infrșđire. Știm bine kș proprietarșl țel sințer țe venea șșmi anere ați nșmai interesșl material țe ișștrımtora in al 21 artıkol din șarta dekretatș de nalđia Romșnș, din konstıđıa țe imbrșđııșease kș atșta kșldșrș, nș aș fost niči dekșm vinovadı. Șent nșmai aței proprietarı kassa invrșjbırilor țivile kare robı aı desrșnșrilor prin sistemșl lor de robie, vșđ

¹⁾ Monitorul No. 13.

a se spargе черкъл privileжелор prin kare 'mi asigъ-
rase proprietatea lor proprietățile Statslăi. Acel черк,
zik, atăt de tare barikadat din kare emeaș prinții
tarі, ministrii mi Divanele, че спеклаш tot, onoarea
mi venitările дърії, onoarea mi averile четъденilor нъ-
mai în folosл lor mi al пșilor lor. Нъ, пе ачестия
нъ 'i kostъ niчi deкъм ача партичикъ де пѣmint кѣ
kare се vor feriчи frații nostri lokșitori de sate, îi
kostъ ferichirea kiar ачестора, îi kostъ proprietatea de
privileжiri, proprietatea de постри mi de rangри пе
kare le legaș tot d'азна ka momtenire пșilor lor
Къдї dintre дъшii нъ 'mi аș rșinat în mai mълte rșn-
дъri стъrile momtenite mi le аș fъkъt iarъшї în skъr-
тъ vreme mi fъгъ mъnkъ din sънѣele nostrъ mi al
fraților nostri? Fi-va оare o mare parte din trъншii
kare сѣ fi кѣмпъrat кѣ tokmealъ dreantъ tokmai а-
тът пѣмъnt кѣт posedъ astъzi? La ачеста vor нъ-
теа rșnъnde чеi че le аș vъndъt momii mi чеi че s'аș
învечinat кѣ momiile lor. Ерътешти, Lainichi, Baia de ара-
мъ mi Kornл pot fi o slabъ dovadъ mi не poate аура de
a face ачї lista tъtълor momiilor хгълите. Ши voi proprie-
tarі miчi, оamenі аmezadї de дъшii în klase, оamenі
че адї fost atъta vreme nesokotidї mi robї аї ачелор
robї аї desfrъslăi, voi че vъ asigърадї prin sънта
konstitъdie, independinđa, onoarea, averea mi ачеле
netichele de пѣмъnt че v'аș mai rъmas, voi fачедї
кассъ komънъ кѣ дъшii? Voi priimidi a fi instrъ-
mentele кѣ kare сѣ kombatъ ачeastъ mънъ de trън-
torі kassa voastrъ mi а fiilor vostri? Hentъ че dar
vъ silidi сѣ дадї o kremtere fiilor vomtri mi сѣ le
lșadї o avere strънсъ кѣ sșdori de sънге sșbt ti-
ranii vomtri, kъnd нъ voiдї сѣ le asigърадї зп viitor

și averea ce le lăsați? Pinea-va oare mult aचेastъ
rъtъchire? va mai pinea și akъm, dъne deslegarea
problemii proprietătilor de pъmъt? Nъ, fragilor, mo-
știle noastre vor kъștigа kъchî vor rъmъnea tot d'a-
zna ale noastre, pъrtiçika din trъnsele kъ kare înzes-
trъm pe frъpîi noutri ce ni le vor apъra, ni se va
plъti în bani kъ preçel ce fak ni nъ vom pъgъbi ni-
mik de kъt nъmai lançurile ce ni le am șart.

Lepea rъralъ votatъ de kamerъ la 11 Iunie a-
nъl korent, este departe d'a împъka pe çuranî, fiind
nъmai în folosul proprietarilor, dъne opinișnea gene-
ralъ, și în pagъba kъltivatorilor.

Eatъ ce ne skrie șn amik onorabiș de dinkolo
de Milkov într'o epistolъ kъ data de 20 Iunie:

„Trъesk la çarъ: și șent martorș oklarê al
„bъkșriei ce a prodъs arendășilor nșoa lege rъralъ,
„î vъzș veselindșe, ba kiar dъnd și banketșri; și î
„așzș de pe akъm plъnșind modșrire prin kare ș
„stoarkъ și mai kșmlit șșdoarea bietslși çuranș. Pri-
„veskș și pe aचेmî din șrmъ kșm posomorîrea чеa
„mai întșnekatъ și tristeaça чеa mai adъnkъ le ko-
„prinde frъpșile lor, sdrobite de apъsare; și î așz
„mșrmșrând: *Mșlt mai rșș! Mșlt mai rșș!* etc.“

De aचेea kreçrъm de datorie a termina aचेastъ
operъ kъ opinișnea D. Dimitrie Brъtians în privinça
împroprietării çuranilor, opinișne plinъ de loçikъ și
de patriotism, și pe kare toçî Romъnii çei șinçeri aș
aprobat'o și pe kare șperъm kъ toçî proprietariî çei

patrioŃi o vor adonta, în intereșșel lor ș' al naționa-
lității române :

— Пропзищ инпроритѣрirea desvîrșită a đera-
nilorș ne pogoanele legisite че posedș în virtătea le-
gii esistente kș o jșstă desvîrșire pentru ștăpnini
de momii, și kș kșmpenire ka ștăpněl de momie
șă nș fie obligat a चेде mai mșlt de doze din trei
пѣрци a momiei iarșmi konform legisirii în vigoare;
iar đeranilor, a kșroга pogoane legisite ar kovîrșii
achele doze пѣрци a șnei momii, reklamînd ștăpněl
momiei, șă li se akorde aчelamii nșmer de pogoane
pe momiile monastiremti și ne dominisrile Statăłai.
Înr' aчeeamii vreme propziщ a se rekșnoasче komș-
nelor șn drentș de preferinцă pentru kșmpărarea
lokșrilor че ar voi șă vînză vre șnel din membri lor.

Am fost și șnt pentru aчeasta solăđisne a
чestisnii rșrale, kșчii, đșne a mea sokotinцă, este drean-
tă, este avantajoasă pentru noi mai kș seamă ștă-
pnini de momii, este naționale, și mai presss de
toate pentru kș astăzi este singșra posibilă.

Este dreantă. — Înr' adevăr, aktele Domnilor
ș'ale Adăpșrilor đerei че aș emit đșne vremi în a-
чeastă materie, toate rekșnosk đeranilor asșura пѣ-
mîntăłai neчesariщ esistinđei lor șn drent de konpro-
etate, de șșfrskt de servităđine, drentăł în șfirmitș,
orî kare 'iar fi denșmirea, d'amii lșa đșraněl nștri-
mentăł șăđ din пѣmîntăł aчestei đeri, drent kare mър-
pinemte, mikșorează kș atăta drentăł ștăpnělăłi mo-
miei; пълă și disposiđisneа nșnerii în lșkrare a le-
gisirii de đinkoaчi de Milkov de la 1851, чеa mai
пѣđin favorabile đșranăłai, obligînd ne ștăpnini de
momii, kare nș s'aș пѣtșt învoi kș đșranii asșura pri-

soaselor, a se sãpãne kondiționilor priimite în lokalitãțile învecinate, probeazã kã în România stãpinãl de momie nã este singur stãpin, proprietar absolut al pãmîntãlãi în toatã pãterea kãvîntãlãi; kã la noi proprietatea pãmîntãlãi nã este proprietatea ocidentale, çi mai mãlt proprietatea de drept slav çi orientale ne kare leqãitorãl o poate modifika çi regãla dãne cherinãele interesãlãi pãblik. Ast-fel este pãterea adevãrãlãi ñnkãtã kiar aãeia kare semãna a fi mai opãmã opiniiãnilor mele çi adãk omaginele lor, rekãnosk fãrã voele pãbranilorã zã dreptã oare kare asãpra pãmîntãlãi ñe posedã, odatã kã pronãn toqã a le vede zã pãmãr mai mik saã mai mare de pogoane, kã aãeasta se pronãne pe fie ñe momie nãmãi pentrã pãbranii kare okãpã lokãrã pe aãea momie.

Akãm pare kã în realitate n'ar mai rãmãnea a desbate ñntre noi de kãt o simnãlã ñestããne de kãtime, de pãfre; adikã a çi kãte pogoane se kãvine a se lãsa în deplina proprietate fie kãrãi pãbran. Çi sãb, aãest pãnt de vedere, o renet, pãfra ñea mai nemeritã, singãra çifãrã dreantã, esaktã, este aãeaa a pogoanelor leqãsite, pogoanejãdekate neãesarãe, neãperate esistenãei pãbranãlãi. Dar sã revenim la ñestããnea de drept, de dreptate. Nã voim sã pãinem în seamã zãbariile trekãte çi proiecte a le pãreã çi kã toatã kiaritatea çi znanimitatea lor stãrãim a zãce kã nã se kãvine pãbranãlãi romãn o palmã de pãmînt pe pãmîntãl Româniaei. Fi bine aãa sã fie; sã ñnkidem aãele kãrãpã skrise de oamenã; de çi oamenã aãeia sãnt legãtorãi pãreã, — çi sã deskidem karteã nediskãstabile, nefailibile skisã de mãna lãi Dãmnezã în inima fãz kãrãia din noi, çi akolo sã kãtãm dreptãl, dreptã-

drențel de esistență ce toată sfera română are
și prerea a avut pe pământul României. . . . mă o-
presk ați, temându-se să nu se zică, că și soluți-
unea ce propun este soluțiunea zădărnă de moșie.

Am zis că improprietățile dăruite în mod
arbitrar este nu numai dăruite, ci și avantajoasă poze
mai că seamă și iată căm: pentru căteva pogoane,
kare și akem sunt afektate trebuințelor dăruite,
vom avea în skimb desuțgăbirea în bani ce vom prii-
mi de la dăruți; se va întodece și la noi lăkră li-
ber, kare, prekem s'a întumulat pretindei va întrei
produserea moșilor noastre și va îmbunătăți a lor
kcalitate: moșile vor fi afransate de nevertitșdinea
ce plană aspuțe în okii streinilor, vor deveni pro-
prietățile noastre nekonditionate, nediskutabile, abso-
lute prekem este proprietatea teritoriale în ocidente;
că asemenea averi teritoriale, asigurate kontra veri
kării eventualității, kreditul nostru va kreme. și vom
găsi kapitalări abondinți că azeleam înlesniri că
kare le dobândesk proprietarii teritoriali în Europa
ocidentale, iar nu că dobânzile ce plătăm akem și
kare sunt mai mult o primă de asikrare de kăt kiria
banilor. Având ast-fel în dispoziția noastră mijloacele
d'a înmăși și d'a îmbunătăți instrumentele de lă-
kră, în skurt timp vom ajunge a face să raporte
pământșrile noastre ceea ce raportă pământul în
dăruile civilizate, zude și proprietar este milionar
că o moșie de o întindere pe jumătate de azele
a multor proprietari români kăroa adesea le lipsesk
mijloacele kiar de existență; kăci, este știut, kredi-
tul, kapitalșrile, instrumentele de lăkră pot mai mult
pentru înavșdirea zădărnă proprietar de kăt simula în-

tindere a dominiilor ș sale. În fine, kș așest kin se vor degreva momiile de îngrozitoarele ipotece ce le aparș, le absoarbe din zi în zi, și vom deveni propriei țari în realitate, iar nș nșmaș kș nșmele; într'adevșr, în starea lșkrșrilor de astșzi momiile noastre sșnt adesea pentșr noi maș mult o sorginte de rșinș de kit de inavșșire, pentșr kș, kontînd pe ele, facem împrșmșțrî kș kondișionî esorbitante și apoi pe nesimșite ajșnde momentșl fatale kșnd nș ne maș pștem împlini angajamentele, și ast-fel de odatș perdem averea și onoarea noastrș. Aici voiș adșoga kș solșșșnea ce propșn nș este șn ce nșoș, o reformș kștezștoare, neșperimentatș; avem în adevșr șn esemplș în Prșsia șnde șestișnea rșralș a pșimit, și kș cel maș mare șșșes, tokmaș solșșșnea ce se propșne aci.

De sigșrș, nș este șn singșrș reprezentante alș Romșniî kare șș nș tresalte pe bșșșileparlamentșșla singșrșlș nșme de nașionalitate și m'așș teme d'a nș face ofensa koleșilor meî de m'așș înșerka akșm a maș demonstra kș împrșrietșria dșșranilorș preșintș într'așeiăși vreme și șn mare interes nașionale; kșși ține nș știe kș nimik ka proprietatea pșmîntșlș va deștenta într'șn dșșran demnitata personale și izbirea de patrie; kș dșșranșl ka șnșl ce se așș într'șn kontakt kontînșș kș pșmîntșl, se identifikș kș el, se pasionezș, se înamoreazș de dînsșl și-l apșra kontra invasișnilor kș eroismșl kș kare 'și apșrș cel ce izbemte pe amanta sa. Ce! avem șșrefșșșm dșșranșlș nostrș kolșșșșșl de pșmînt dșșne kare el șșșpîntș, astșzi maș kș seamș, kșnd în dșșrile vecine, în Așștria, în Rșșia kiar, servîi devin li-

acheikari le neagb ori ce drent de proprietate asşpra pşmîntşlşî nş pot merşe pîntş a pretinde kş pşranî nş sşnt nişî mşkar interesadî în chestişnea ce desbatem în momentsl ačesta.

Sşntem oameni; şî kşnt de drentşî, de perfekşî ne am pştea krede, am pştea fi în posişişnea în kare ne pşnem d'a decide noi singşrî despre nişte interese kare nş sşnt ale noastre şî ne kare mai kş seamş le prîvim ka onşse prîrielor noastre interese, nş ne temem oare sş rekşdem kiar fşrş voiş-ne în pşkatsl d'a ne preokşpa mai mşlt de interesele noastre, de noi înşine, de kşş de ačeia a kşrora soartş avem pretensişnea a îmşşntşşî? Пронşnerea d'a se înkşviînda pşranşlşî dozş trei pogoane, nş destşle ka sş'î asigşre esişşnş, dar destşle ka sş-lş lîpeaskş, sş-lş pîroneaskş ne momşia şnde î sş daş ačeste pogoane şî sş'lş lase, fşrş okrotirea çe'î akordş leşea aktşale, kş totşl în diskreşişnea sşşîntşlşî momşiei, şî ačesta kş kondişişnea d'a pşşî nentş ačele pogoane mşşpînite pşşşl kş kare sşntem disşşş a oferi streîntşlşî, pogoane kşnt de mşlte în şara Romşnşlşî, şî kş kondişişnea înkş kş momşenitorîi pşranşlşî sş fie desmomşenîdî nentş veşie de drentşl çe tot Romşnşlş are în şeara ačesta d'a'şî traşe nştrimentşl din pşmîntşl şnde se nasçe; ačeastş pronşnere este negreşit foarte dreantş, nş se poate mai avantaşionsş nentş pşranî în kşşetsl aştorilor ei, dar afarş de dîntşî çine va pştea îndeleşe, çine va pştea pştrşnde o metafisikş atşnt de adînkş? A! într'o asemenea chestişne arzştoare trebşe nş nşmai sş fim drentşî, çî trebşe sş ne ferim kiar de a lşsa, prîntř'a noastrş pşochedere o şmbrş mşkarş de bşşşialş asşpra drent-

tăuîi noastre; mi aci e loksl d'a ne adyche aminte chele petrăkste în *divansl ad-hok* de dinkolo de Milko, mi kă în çel de aichi tot noi am zis đuraniilor, atənyî kole-
piî nomtri, kiemađi de Европа a'mi ərəta drentsřile
mi trebsingile: „Frađilor, əkək pəđinə rəbdare; ine-
kađi akəm pəsřile noastre în inimile noastre de Ro-
măni, sř ne arətəm tođi ərniđi în okii Europei; sř
skəpəmř mai intiiř kə tođii împreșnə drentsřile noa-
stre nađionale, momia chea mare, Đara, ș'anoi in-
dată iar împreșnə vom çerçeta drentsřile mi pəsř-
rile noastre; mi drentate vi se va face! Đuraniî s'aă
înkreșt în noi, ne-a askəltată, aă təkətă. Și noi
dșne che n'am fəkət nimik ka sř aibș mi ei o re-
presentađione kət de mikă în parlamentsl Romăn.
frșmos ar fi sř nș voim a ne da məkəră osteneala
d'a pșne sř-i întrebe în kolibele lor, de kənosk ei
bșnele noastre intenđișni în mivire-le? de sșnt ele în-
çelese de dînșii? le merg la inimă? nș kare kəmva
ar avea sř fəkă mi ei vre o bșgare de seamă kare
sř poată fi uriiimă de noi?

O chestișne ka chestișnea rșrale nș se ia kă a-
saltă; sř lșșm dar bine aminte; mi, fidelî zikștorii
romăne, sř məsřtəmř de doșt ori 'nainte de a ția,
ka nș kəmva sř kədem în gremială mi se façem o
leçe che sř adșkă aminte memorabilele tratate a doșt
pșteri vechine kare toate stinglaš o paçe pernetș ne
kənd fiț-kare dîntrînele konđinea germinele șnei în-
kərəkətșri mi mai mari, șnei lșnte mi mai křinçene.
Sř ne ferim mai kă seamă ka streinșl, voind vre o-
dată a ne kșçeri, sř nș poată rețyi đara mi slșbi
pșterile noastre nađionale pronagînd, kă leçeă noa-
tș în mșnș, kă el singșr a fəkət mi va face binele

acestei dări, mi kă noi pămînteni la 1851 mi la 1862 am lipsit pe dăranî de drepturile kiar ce-î rekunoskserb în vremî mult mai răpînite, ei streinii, Fanario-dii mi Rășii. În toate kasrile, să nă kredem kă le-dea, ori kare ar fi, odată votat, ar deveni pentră e-ternitate ledeagerci. Prekəm noi desfăcem akəm ceea ce aș făkă predecesorii nostri, tot ast-fel leqizitorii de mbe vor desfăce ouera noastră de astăzi, mi în kondiționî poate mai răpîn favorabile. Singura ga-ranție de dăinșirea unei leqî, fie kiar emită din s-frașii universale, este dreptatea mi îndelepci-nea ei.

Ka să resăm zisele mele, 1-ă, propriș a se deklara dăranșî proprietarș absolut pe pogoanele le-qizite ce posede în virtștea leqii esistintă kă o jstă despăgăbire în banî pentră stăinî de momii, mi a se nămi îndată șn komitat kă însărcinarea d'a kășta dîfra despăgăbirii mi modăș de a se plăti cel mai lesnișios. Propriș într'achelamî timp a se face această improprietărire kă kămpănire ka stăinșl de momie să nă fă obligat a cede mai mult de doză din trei pădî a momiei, iarșmi konform legișirii în vigoare; a se akorda dăranilor, a kărora pogoane leqizite ar kovirșî acele doză pădî a unei momii, mi d'o va reklama stăinșl momiei, aachelamî nămăr de pogoane pe momiele monastirești mi pe domenisrile Statslșî; mi a se reknoaște komșnelor șn drept de prefe-ringă pentră kămpăgarea lokșrilor ce arș voi să vînză vre șnșl din membri lor.

2-le. De voim a modifika kondiționea legală de astăzi a dăranșlșî fărb a i se inkșviindă proprietatea pămîntșlșî neșesarî esistinșei sale, propriș a nă se

lăa niči o otzire niŭ kŕnd maĭ întiîș đeraniĭ nŕ vorș fi konsŕltajĭ mi nŕ-șii vorș rosti opinisnea lor aszura modifikŕrilor țe li se oferŭ ka o ĩmbzntzđire.

3-le. Nemrimiindzse niči ațeastz a doza pronŕnere, pronŕiș a nŕ se atinđe ĩntrŕ nimik leđisirea aktsale; ți a ne mŕđimi a ĩntinde dinkolo mi dinkoavĭ de Milkov, pentrŕ znifikarea leđilor, dispoziđionile țeale maĭ favorabile đđranŕșii kŕtre pronŕietariĭ de moșii, kŕ atzta maĭ virtos kŕ lŕkŕșl silșit n'a fost de kŕt șn privileđiș al ĩnțetateĭ boiđriĭ prekșm se vede din leđisirea de dinkolo de Milkov șnde rezamișl, moșneanșl, adikŭ stŕnĭnșl de moșie neboerit, are drentșl a reklama nșmaĭ o dare ĩn banĭ, iar nșlșkŕș de la lokșitorĭi moșieĭ.

Kontra ori kŕriĭ ĩnkizierĭ a Parlamentsłsi de natŕș a jikni kŕtșmi de nșđin drentșrile țe are atzzi đđranșl, — prekșm așii fi protestat mi m'așii fi abđiņșt de la vot ĩn sĭnșl parlamentsłsi. — protestez ači maĭ dinainte ĩn nșmele drentșłsi mi al drentșđiĭ, ĩn nșmele đđriĭ.¹⁾

D. BRĂTIANU.

---

¹⁾ Romĭnșl No, 155, anșl kșrent.

NOTA.

Spre dezvoltarea celor zise de D. Ionescu în privința
această kopie și pasagiș dintr'o epistolă a Domniei sale,
scrisă din Semlin, mi se data de 25 februarie 1849; ideile
din acea epistolă, fiind destinate a vedea lumina într'o operă,
pe care D. Ionescu cășteta a publica sub titlu *Românul*
moșneanș în țara sa, credem a le putea publica mi noi azi
ca notiș, la finitul acestor desbateri la care se raportează a-
cele ideile emise în menționata epistolă. —

„Într' mai înainte de Reglamente, Kostandin Goleșcu,
„în *istoria sa*, înseamnă că lăcătorii din Ungaria lăcră
„pe anș 104 zile, cei din Ardealș 198 zile pe anș; mi se
„toate acestea sînt mai fericiți de cât ai noștri, cari lăcră
„numai 12 zile. Care poate fi pricina de a fi în mai bun
„stare acei cari munșeskș altora peste 200 zile pe anș
„de cât aceia ce lăcră numai 12 zile? La această între-
„bare tot Goleșcu respunde la 1824, 1825, mi 18 6, că
„dăranș de căm se naște mi pînă moare nu este lășit de a
„azi **ado bani**, că felșrimi de mijloace prefăcște, în țire
„numai drente.

„Vine Reglamenteș, care că skonș de a căma aceste
„felșrite mijloace, le redăce la cele mai simple; însă că
„mălt mai eficașe de a *sărbăci ne țaranș*: într' veacșl noștr
„mi în Europa, cănd totș kastă de a stîrni sărbăcia, la noi se
„puse în lăcrare întrodșcherea ei. Această o voiș dovedi în-
„tr'o skiere ad-hoc.

„Dăne mărșrisirea depștașilor proprietari, că Regș-
„lamenteș a fost o kirie, a șmat b
„șrilor, dăranș să respunșă kirie
„pogonș de pămînt, dăranș
„pentș 9 șgoane mi 10

„10 parale; însz toatǎ *taina* a fost de a lsa în lok, de banî
„mǎnkǎ; prin zǎmare, tot ce aǎ lsaat boerîi mai mǎlt peste
„acheia ce aǎ trebsit sǎ ia, ar trebzi sǎ dea înapoi.

„Boerîi lǎznd mai mǎlt, aǎ rǎnit rodsl mǎncii dǎra-
„nǎlǎi; prin lǎarea de mǎnkǎ în lok de banî, boerîi aǎ sǎ-
„rǎnit na dǎranî: kǎtǎ, pe kǎnd dǎranǎl era bǎtǎt ka sǎ
„mǎncǎaskǎ boerslǎi, ogorǎl dǎranǎlǎi rǎmǎnea nemǎncit.

„Ama dǎranîi pe kǎnd prǎmaǎ popǎnoii (porǎmbǎ)
„boerǎntǎi, pǎpǎnoii lor rǎmǎneaǎ în bǎrǎeni; mi kǎnd skǎ-
„paǎ de la prǎmilǎ, intraǎ în secerǎ mi apoi la koasǎ; mi
„kǎte odatǎ toate trebzea fǎkǎte de odatǎ, înkǎt bǎrbatǎl
„la koasǎ, femeea la secere, mi bǎiatǎl la prǎmilǎ, eraǎ dǎmǎ
„de zapǎii. De aǎi a zǎmat kǎ ogoarele boerilor tot dǎzna
„se fǎceaǎ, pe kǎnd dǎranîi rǎmǎneaǎ în lipsǎ mi în foa-
„mete, de kare trebsind sǎ skape, merǎeaǎ de kǎmpǎraǎ
„pǎinea de la boerî, mi se îndatorǎ; iarǎ datorîa o lsa boe-
„rǎl iarǎmi în mǎnkǎ.

„Eatǎ kǎm Reglǎmentǎl 'i a sǎrǎcit. Ama dar boerîi
„aǎ rǎnit mǎnka dǎranǎlǎi mi trebse sǎ'i o dea înapoi.
„Dǎranǎ era dator sǎ dea 107 lei, par. 10 pentrǎ 9 pogoane
„mi 19 mǎrǎini; kǎt aǎ dat mai mǎlt, este drent a li se îna-
„poia; kǎ aǎ mǎncit pǎmǎntǎl; mi çine seamǎna zn fir, ia
„2, 4, 6, 8, 10, fire; adikǎ, sporente semǎnǎtǎra Dǎmnezeǎ
„mi mǎnka omǎlǎi.

„Însǎ, sǎ zǎcem de mildǎ, kǎ din zna aǎ emit 3; vrea
„sǎ zikǎ kǎ, în lok de trei galbenî, boerǎl lǎznd mǎnka, a
„lǎat 9 galbenî, pe, anǎ; skǎzǎnd trei galbenî ce se skǎvenea
„sǎ ia, remǎnǎ 6 galbenî lǎaǎi mai mǎlt pe an, kare della
„375,000 de famillii de mildǎ, formeazǎ suma de 2,250,000
„galbenî lǎaǎi mai mǎlt pe anǎ della dǎranî. Acheastǎ ne-
„drentate çine de 17 anî; prin zǎmare de 17 ori aǎ rǎnit
„boerîi kǎte 2,250,000 galbenî adekǎ 38,250,000 galbenî
„peste ceea ce eraǎ datorî a lsa. Kǎ achemǎ banî s'ar pǎtea
„împǎropǎietǎri dǎranîi prin reskǎmpǎrare. ect“

Kǎ toate achestea, dǎranîi mi azi, ka la 1848 zǎtǎnd a-
„cheste abssǎrî monstruoase, mi renǎnciind la asemenea des-
„pǎzǎbirî leçitime, sǎnt disǎmǎ a reskǎmpǎra kǎ banî pe-
„tikǎl de pǎmînt. trebsinços pentrǎ xrana familliei s'a vitelor
„salle. Acheasta e mi drent, mi naçional, mi zǎmaǎ; mi spǎrǎm
„kǎ o Kamerǎ naçionalǎ, pǎtrǎnsǎ de sakra ei missiǎne va
„repara mǎ... aioritatea kamerei de azi a fǎkǎt
„st... totatǎ la 11 Iunie trekst. —

1) Romînsl No. 155, ansl kǎrent.